

flacăra

ANUL XXVII-NR.41(1218) - 12 OCTOMBRIE 1978

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

VOINȚA NOASTRĂ

Noi, cavaleri ai pînii, blazon
de rod avem.
Prietenii, zborul nostru e-un
cintec sideral.
Nu-i viața un fotoliu în care
dormităm,
la praznicul luminii să bem
cite un pocal.

Noi ținem cerul țării c-un adevăr
înalt,
garioare de sudoare ne înflorește
pe frunte,
ne răcoarește truda unei lumi
mai drepte,
voința noastră, prietenii, e spadă
și e munte.

PETRE IVANCU ■

CALITATEA ȘI COMPETENȚA OMULUI MUNCII

„În stadiul actual de dezvoltare în care ne găsim, mersul înainte depinde în mod hotărât și nemijlocit de calitatea și competența oamenilor, de capacitatea lor de a stăpîni mijloacele de producție tot mai perfecționate, de priceperea de a administra bogățiile țării, averea națională, de receptivitatea la tot ce e nou și înaintat, de puterea de a ține pasul cu progresul mondial”.

NICOLAE CEAUȘESCU

Iată doi termeni care, într-o epocă atât de profund transformatoare cum este epoca actuală, capătă sensurile unor adevărați parametri de care depinde ritmul însuși al progresului material și spiritual: calitatea și competența forței de muncă. Asociind suma cunoștințelor profesionale de care facem uz în procesul muncii cu priceperea de a acționa efectiv în scopul îndeplinirii sarcinilor, cei doi termeni ne dau dimensiunile uriașei probleme pe care o ridică în fața noastră procesul atât de complex al pregătirii continue a forței de muncă, iar faptul că îi regăsim adesea citați în documentele politice cele mai de seamă, în cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, demonstrează temeinica noastră racordare la sistemele de gândire și practică cele mai înalțate ale lumii contemporane.

Intr-adevăr, este meritul partidului nostru de a fi înțeles cu exactitate acest adevăr și de a fi trecut la adoptarea unui ansamblu de măsuri privind pregătirea și perfecționarea forței de muncă în raport de marile obiective pe care și le-a propus poporul în toate domeniile de activitate. Un program al inteligenței și eficacității, dacă ne gândim că — evluind experiența nedorită a soluțiilor de moment, discontinue și dezordonate, prin care au trecut alții — programul nostru statuează pregătirea într-o profesie, încă din școală, a întregii generații tinere, însoțită de reciclarea periodică a tuturor cadrelor, atât a celor ce se formează cit și a celor ce formează pe alții. Constituirea unui asemenea ansamblu structurat de măsuri, din care fac parte toate metodele formării (individuale, de grup ori cu ajutorul mijloacelor moderne de difuzare în masă a informației) — evidentiază stadiul de maturitate la care, prin politica partidului, s-a ajuns în domeniul pregătirii forței de muncă în România azi.

Desigur, transpunerea în practică a unui asemenea program reprezintă un proces pe parcursul căruia — după legile cele mai firești ale științei muncii — trebuie intervenit și iar intervenit, confruntînd necontenit idealul cu realul, propusul cu realizatul. Succesele fiind numeroase și îmbucurătoare, se impune să ținem seama necontenit de ceea ce încă nu a fost împlinit. Iată de ce este întru totul firesc și îmbucurător să vedem că — inclusiv recent, la întâlnirea de lucru cu primii secretari ai comitetelor județene de partid — secretarul general al partidului, cercetînd faptele concrete din întreprinderi, insistă cu perseverență-i cunoscută pentru a nu cădea pradă automulțumirii și a nu uita că și în domeniul calificării oamenilor ștacheta trebuie urcată mereu mai sus.

Procesul de care vorbeam relevă, într-adevăr, pe lângă succese, și o serie de carente, dintre care, în textul de față, ne propunem să reținem atenția asupra unuia singur: nivelul încă necorespunzător

(Continuare în pagina 7)

EUGEN FLORESCU ■

Timiș — un mîndru colț de țară

Convorbire cu tovarășul MIHAI TELESU

PRIM-SECRETAR AL COMITETULUI JUDEȚEAN TIMIȘ AL P.C.R., PRESEDINTELE COMITETULUI EXECUTIV AL CONSILIULUI POPULAR JUDEȚEAN.

— Propunîndu-vă o tematică monografică în convorbirea de față, v-aș ruga, pentru început, să definiți coordonatele celui mai mare — ca suprafață — județ al țării.

— Într-adevăr, cu cei 8678 kmp ne situăm pe locul I. Populația este de 700 000 locuitori, alături de români trăind și muncind, pe aceste străvechi meleaguri ale patriei noastre, germani, maghiari, sirbi și de alte naționalități, pe care istoria i-a statornicit aici, în deplină armonie și înțelegere, cum a dovedit-o trecutul, cum o confirmă prezentul, cum o întrezărește viitorul nostru comunist. Fiindcă îmi sugerați o abordare a specificului județului Timiș, trebuie să vă spun că așa-zisa fală bănățeană se motivează din plin — asemenea întregii țări, întrucît avem cu toții multiple motive de mîndrie și satisfacție — începînd cu Congresul al IX-lea al partidului, care a deschis un nou și strălucit capitol al istoriei noastre naționale, moment de cotitură în orientarea politicii de construcție economico-socială a țării, partidul și statul nostru avîndu-l în frunte pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, eminent militant revoluționar, patriot înflăcărat, cu o laborioasă activitate teoretică și practică novatoare, personalitate de prim rang a lumii contemporane, iubit și stimat de întregul popor pentru activitatea sa neobosită și înțeleaptă, apreciat de națiunile lumii pentru excepționalele sale inițiative de colaborare, pace și prietenie.

(Continuare în paginile 12—13)

TEODOR BULZA ■

BĂRĂGAN, ORA 11
A RECOLTEI 1978

pagina 5

ALBASTRU
DE GURUSLĂU

pagina 12

Iată
ce întimplări
naște
controlul
la întimplare!

pagina 19

● Un colectiv al întreprinderii de aparate electronice de măsură și industriale din Capitală a realizat un radiotelefon portabil numit „Colibri-1000”. De dimensiuni foarte reduse, aparatul respectiv asigură legătura radio la distanțe de pînă la 2 kilometri. ● În jurul blocului de garsoniere de pe bulevardul Republicii (colț cu strada G. Coșbuc) din Baia Mare, imobil dat în folosință, locatarii se izbesc de tot felul de materiale — oțel, beton, conducte din fontă, cabluri, bitum, mozaic etc. — uitate de constructorii de la T.C.M. din orașul maramureșean. Se gîndesc oare constructorii, pentru că exemplul nu este citit de puțin o excepție pe șantierele blocurilor de locuințe din țară, cite apartamente se pot ridica din materialele lăsate de ei la voia întimplării?

● În acest an, monumentul de la Adamclisi a fost vizitat de 100 000 de turiști din țară și de peste hotare, ceea ce constituie

mitului cîntăreț Ion Dolănescu, Piersinari (Dimbovița), s-a remarcat din nou în această toamnă. La C.A.P.-ul din localitate

● Am puțin, dacă ne gîndim că, potrivit prognozelor meteorologice, după 20 octombrie vor începe ploile. ● La Spitalul județean din Bacău, un colectiv de specialiști, condus de medicul Alexandru Radian, a efectuat transplantul unei glande lacrimale, operație dificilă care constituie o premieră absolută în oftalmologie. ● Ștefan Ciocină, șofer la S.M.A. din Pechea (Galați), s-a certat acum, la început de toamnă calmă, cu soția care, nerezistînd argumentelor prea tari, a luat drumul, obișnuit în de-alde-astea, către părinti. Jignit în adîncul sufletului său, Ș. C. s-a apucat plin de hîrnicie să recroiască zestrea nevastă, tîind cu foarfeca tot ce-i ieșea în cale. Doar la televizor i-a fost ceva mai greu și, firește, s-a ajutat de topor.

Doctorul Sasu din Salonta nu face minuni. Își iubește profesia și redă ochilor lumina

Cînd m-am urcat în mașina care avea să mă poarte de la Oradea la Salonta, nu știam nimic despre medicul oftalmolog Nicoară Sasu. Mă intriga faptul că la Salonta se află un medic cu asemenea specialitate despre care merge vestea, multă lume susținînd că face adevărate minuni. Oare așa să fie?, mi-am zis. Pe drum aveam să aflu că Nicoară Sasu îndeplinește și funcția de director al Spitalului unificat Salonta și că a reușit să transforme unitatea într-o adevărată casă de sănătate.

Cînd am intrat pe poarta spitalului am fost impresionat de aleile care treceau printr-o adevărată grădină de flori și pomi fructiferi și m-am gîndit ce impresie trebuie să facă înfățișarea spitalului celor suferinzi.

— Eu am muncit din greu, pentru a fi medic, spune Nicoară Sasu. Asta sînt și asta doresc să rămîn. Sper ca funcția de director să fie efemeră în viața mea. Florile și pomii fructiferi sînt marea mea pasiune.

El privește. De statură potrivită, cu mișcări lente dar sigure. Are o anume pedanterie în gesturi care lasă să întrevădem că își desfășoară activitatea după un program riguros.

— De ce ați venit pînă aici? Nu fac nimic deosebit. Practic medicina cu dăruire. Alții și nimic mai mult.

(Continuare în pagina 4)

DAN BIRLADEANU ■

Actualitatea

un record turistic pentru această așezare. ● Recent a fost prezentată publi-

cului cartea cunoscutului medic Ioan Pușcaș, intitulată „Probleme actuale și concepții noi în patologia gastro-duodenală”. ● Comuna de baștină a renu-

s-a recoltat o sfeclă fura-jeră de 12 kilograme. ● La frizeria din complexul de prestații și servicii de pe bulevardul L. Sălăjan din Timișoara te poți tunde doar cu buletinul în mînă. Dacă dovedești că ai peste 10 ani, e în regulă, dacă nu, te descurci. E drept, treaba aceasta se întimplă doar simbata. ● Pînă la 9 octombrie, porumbul a fost strîns de pe o suprafață de 526 300 hectare, ceea ce reprezintă doar 21 la sută din suprafața cultivată în întreaga țară.

Noi perspective pentru dezvoltarea relațiilor dintre România și Bangladesh

Am luat cunoștință din transmisiile directe ale posturilor de radio și televiziune și am fost informați prompt de presa cotidiană despre vizita oficială de prietenie pe care, la invitația președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, președintele Republicii Populare Bangladesh, Ziaur Rahman, împreună cu doamna Ziaur Rahman, a efectuat-o între 4 și 6 octombrie în țara noastră.

Prezența în această toamnă la București a solilor poporului din Bangladesh — înscrisă pe coordonata constantă a preocupării partidului și statului nostru de a exlinda conlucrarea cu țările în curs de dezvoltare — reprezintă în același timp o mărturie a bunelor relații de prietenie dintre România și Republica Populară Bangladesh, o mărturie a voinței celor două țări și popoare de a conlucra, la dimensiuni sporite, atât pe plan bilateral, cât și pe plan internațional, pentru prosperitatea popoarelor române și din Bangladesh, pentru edificarea unei lumi mai bune și mai drepte.

Despre bunele relații statornicite între București și Dacca în cei șase ani de la stabilirea relațiilor diplomatice și, mai ales, — așa cum s-a subliniat în timpul

vizitei — după încheierea, în 1974, a Acordului de cooperare economică și tehnico-stiințifică dintre România și Bangladesh au vorbit în aceste zile primirea entuziastă și ospitalitatea de care s-au bucurat în timpul prezenței în țara noastră președintele Ziaur Rahman și doamna Ziaur Rahman. Distinși oaspeți au avut posibilitatea să cunoască realizările economice și sociale ale poporului român, ferm angajat în construirea unei societăți noi în țara sa, președintele Republicii Populare Bangladesh dând o înaltă apreciere eforturilor susținute depuse de întregul nostru popor, strâns unit sub conducerea înțeleaptă și dinamică a președintelui Nicolae Ceaușescu, pentru dezvoltarea economico-socială independentă a României, pentru remarcabilele succese obținute în toate domeniile de activitate.

De o deosebită însemnătate pentru dezvoltarea în continuare a relațiilor dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Bangladesh, convorbirile oficiale dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Ziaur Rahman au ocupat un loc important în desfășurarea vizitei, dialogul la nivel înalt semnificând un moment deosebit în cronica relațiilor

dintre cele două țări. Desfășurate într-o atmosferă de caldă prietenie, de înțelegere și respect reciproc, convorbirile oficiale, întinlirea ce a avut loc între președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Ziaur Rahman au prilejuit schimbul de vederi consacrat examinării stadiului actual și perspectivelor colaborării între cele două țări și popoare, atât pe plan bilateral, cât și pe plan internațional. Cei doi șefi de stat și-au exprimat satisfacția pentru extinderea raporturilor dintre cele două țări și au căzut de acord să fie întreprinse noi inițiative în vederea intensificării și diversificării relațiilor comerciale, bilaterale, adincirii cooperării economice reciproce, pentru promovarea păcii și colaborării internaționale. Obiective nobile, ferme, slujind deopotrivă interesul celor două țări, interesele păcii și înțelegerii între toate popoarele.

Un alt moment de referință majoră pentru evoluția viitoare a relațiilor dintre România și Republica Populară Bangladesh l-a reprezentat semnarea, la încheierea vizitei, a Declarației comune, care reafirmă, în preambul, dreptul tuturor popoarelor la dezvoltarea econo-

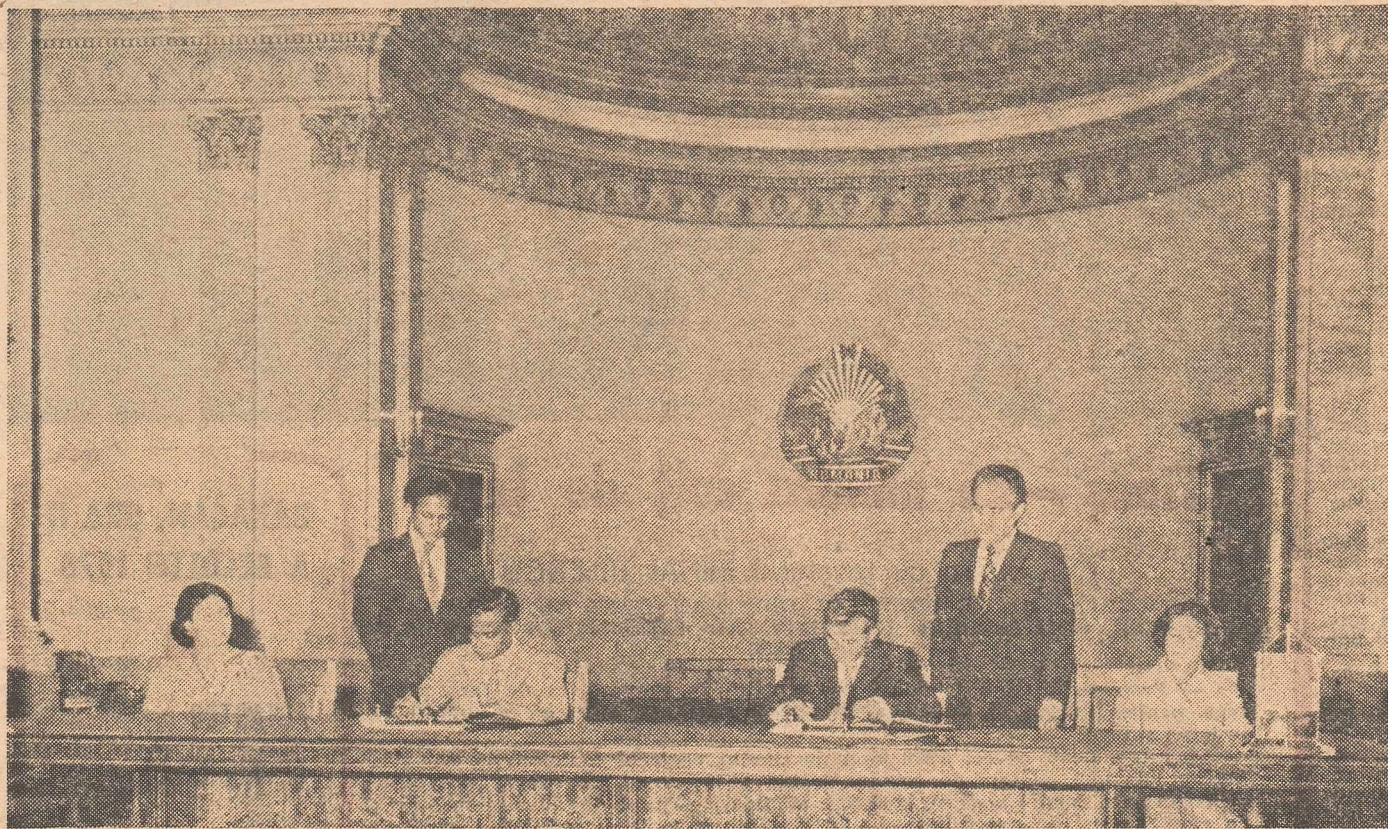
mică, socială și culturală independentă, potrivit voinței și aspirațiilor lor, hotărârea fermă de a promova relații internaționale bazate pe principiile egalității statelor, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne ale altor state, nercurgerii la forță sau la amenințarea cu forța și avantajul reciproc, înscind solemn hotărârea comună a celor două țări de a acționa în conformitate cu principiile formulate în acest document de mare valoare pentru definirea poziției generale într-o serie de probleme fundamentale ale raporturilor dintre state în lumea de azi.

În planul concret al acțiunilor ce urmează să fie întreprinse în scopul extinderii relațiilor dintre țările noastre, președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Ziaur Rahman au convenit ca delegații de specialiști din România să viziteze Bangladeshul până la sfârșitul lunii octombrie 1978 în vederea identificării și studierii unor proiecte concrete în domeniile petrolului, gazelor naturale, chimiei și petrochimiei, transporturilor, agriculturii și mașinilor agricole, industriei ușoare și în alte sectoare în care s-ar putea acționa în comun. Conlucrarea reciproc avantajoasă între cele două țări urmează să aibă prioritate în domeniile industriei miniere, construcțiilor navale, pescuitului și materialelor de construcții. Ca urmare a convorbirilor la nivel înalt a fost încheiat, de asemenea, Acordul general de comerț între România și Bangladesh, care deschide perspective imediate colaborării directe dintre cele două țări.

Examinarea situației internaționale a reținut pe un spațiu important atenția celor doi șefi de stat. În timpul schimbului de vederi pe această temă, președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Ziaur Rahman au evidențiat schimbările profunde ce au loc în lume, voința popoarelor de a trăi în libertate și pace, de a fi stăpâne pe destinele proprii. Într-o lume în care interdependențele dintre state sporesc — au relevat convorbirile la nivel înalt — este esențial ca între aceste state să se dezvolte relații pasnice și armonioase, printr-un dialog continuu, în scopul menținerii și promovării păcii mondiale, stabilității și progresului. Acestui imperativ i se subordonează și hotărârea guvernelor române și din Bangladesh de a coopera, prin eforturi perseverente și constructive, la pacea și securitatea lumii, la lichidarea subdezvoltării și faurirea unei lumi mai bune și mai drepte, la înțelegere între toate țările lumii. Pentru realizarea acestor deziderate ce cunosc o afirmare tot mai puternică, tot mai hotărâtă pe plan internațional, de o importanță vitală sînt realizarea dezarmării generale, și în primul rînd a dezarmării nucleare, instaurarea unei păci durabile, pe calea tratatelor în zonele de conflict ale Terrei — asupra cărora au fost exprimate cu fermitate poziții principale consecutive — întărirea rolului Organizației Națiunilor Unite, asigurarea participării active și nemijlocite a țărilor în curs de dezvoltare la soluționarea constructivă a problemelor ce confruntă omenirea. Comunicatul comun dat publicității la încheierea vizitei consemnează în detaliu toate aceste aspecte abordate, hotărârea comună a celor două țări și direcțiile în care urmează să se materializeze această hotărâre.

Sintetizînd spiritul în care s-a desfășurat vizita oficială de prietenie a președintelui Republicii Populare Bangladesh în țara noastră, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia în toastul rostit la dineul oficial oferit în cinstea distinșilor oaspeți: „Sîntem încredințați că România și Bangladesh vor conlucra tot mai activ, pe arena mondială, pentru soluționarea marilor probleme contemporane, pentru triumful păcii și colaborării dintre popoare, al independenței popoarelor, pentru realizarea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.“ Președintele Ziaur Rahman, evidenția, la rîndul său: „Sînt fericit că a dobîndit multiple dimensiuni cooperarea bilaterală între țările noastre și sper că aceasta se va adînci și lărgi tot mai mult în viitorii ani“.

Cu aceste rezultate, prin deciziile adoptate și înțelegerile convenite, prin întreaga sa desfășurare, întinlirea la nivel înalt dintre președintele Republicii Socialiste România și președintele Republicii Populare Bangladesh, vizita în țara noastră a președintelui Ziaur Rahman și a doamnei Ziaur Rahman se constituie într-o contribuție de o deosebită importanță pentru evoluția viitoare a raporturilor bilaterale, servind interesele popoarelor din cele două țări, cauza păcii și colaborării în lume. O contribuție ce se va amplifica în viitor, dialogul la nivel înalt început la București urmînd să fie continuat, așa cum au convenit cei doi șefi de stat, pentru întărirea prieteniei și impulsionearea colaborării dintre țările și popoarele noastre, pentru asigurarea unui climat de pace, cooperare și înțelegere în întreaga lume.

La 6 octombrie, în cadrul unei ceremonii care a avut loc la Palatul Republicii, președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Ziaur Rahman au semnat Declarația comună dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Bangladesh

Solii poporului din Bangladesh au simțit întreaga căldură, prietenie și ospitalitate a poporului român în timpul vizitei în țara noastră

DOINA FRUNTELATĂ

TIB '78

Manifestare economică de înaltă ținută pentru comerț, cooperare, dezvoltare

Joi, 5 octombrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu au inaugurat Tîrgul internațional București și Expoziția internațională de vinătoare. Tîrgul, exemplu elocvent al griii permanente pe care partidul și statul nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, o acordă continuei dezvoltări a relațiilor economice ale României, extinderii și întăririi legăturilor de prietenie ale țării noastre cu toate statele lumii, se află astăzi la cea de-a cincea ediție. Cîștigîndu-și cu fiecare ediție un tot mai mare succes, Tîrgul internațional București beneficiază de o amplă și prestigioasă participare: pe cei 73 000 mp se află exponatele a 150 de centrale industriale, institute de cercetare și unități producătoare din România, precum și a peste 800 de firme din 24 de țări din Europa, Asia și America. TIB '78 are un caracter pronunțat de construcții de mașini și utilaje și în acest sens țara noastră prezintă o gamă variată de produse ale industriei constructoare de mașini, reflectînd procesul intens de industrializare, creșterea nivelului tehnic al industriei, afirmarea tot mai pregnantă a potențialului științific al cercetării românești. Potențialul de producție și export al țării noastre este puternic susținut de exponatele aflate în mai multe pavilioane cit și pe platforme exterioare. România este o țară în care ramura constructoare de mașini deține primul loc în structura producției industriale. Exponatele, care în marea lor majoritate reprezintă noutăți tehnice realizate după proiecte ale specialiștilor noștri, demonstrează, în același timp, eficiența procesului de modernizare a structurii producției pe linia hotărîrilor conducerii partidului, a indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu privind accentuarea laturii calitative, intensive a dezvoltării economice, prin afirmarea revoluției tehnico-științifice în toate domeniile de activitate.

Produsele industriei de mașini-unelte, domeniu de hotărîtoare însemnătate al construcției de mașini, în care se afirmă progresele obținute în domeniul modernizării și diversificării producției în extinderea fabricației de instalații și agregate cu programare numerică și secvențială, sint dominate de silucta unui strung Carusel, a mașinii de alezat și frezat AFP-180, agregat care se impune prin caracteristicile sale competitive cu produsele similare de pe plan mondial. Mașini de rectificat, de găurit strunguri, mașini orizontale de alezat și frezat, se disting prin soluții constructive noi, consum redus de metal, echipamentele electronice cu care sint dotate. Toate acestea demonstrează faptul că țara noastră tinde să devină în scurt timp un producător de prim rang al mașinilor-unelte perfecționate.

Standurile electronice cuprind un număr dublu de exponate, ceea ce evidențiază desigur progresul rapid pe care îl înregistrează această tînără industrie. Un succes îl constituie familia de calculatoare românești „Felix”, prezentă cu o

serie de noutăți. „Independent 100” este un minicalculator; alături este expusă cea mai de seamă creație a electronicii românești — „Felix C-512” — o mașină de calcul din generația a treia. Institutul politehnic bucureștean a realizat prin colaborare un minicalculator denumit „Coral 4011” iar lingă el se află expusă „Sicap U-78” care nu este altceva decît o instalație de conducere operativă a proceselor de producție. În ceea ce privește aparatul de măsură cit și mijloacele de automatizare a proceselor de producție exponatele demonstrează că în prezent, în România, se produce pe baza cercetării științifice proprii aproape tot ce este necesar în materie uzinelor, laboratoarelor de cercetări, învățămîntului.

Dînd o înaltă apreciere acestor realizări, secretarul general al partidului a recomandat să se accelereze introducerea în practica curentă a noilor instalații și echipamente, cerînd, între altele, ca pînă în 1980 să se realizeze în Capitală o turnătorie automată.

La intrarea în pavilionul central reține atenția uriașa autobasculantă de 50 de tone fabricată la Brașov. În jurul pavilionului, alte realizări ale constructorilor de autovehicule și autoturisme — realizări care au nume binecunoscute nu numai în țară, ci pe multe din șoselele globului.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu s-au oprit de asemenea în fața expoziției de tractoare și mașini agricole.

Standurile cu tractoare și mașini agricole ilustrează prin varietatea exponatelor preocupările specialiștilor de a realiza — așa cum a indicat secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — mijloace mecanizate specializate pentru toate ramurile și sectoarele agriculturii. La tractoare se produc, în momentul de față aproape 40 de tipuri în peste 400 de variante. Combina „Gloria CP-12” — medaliată cu aur la tîrgurile de la Zagreb și Brno (se poate da o listă întregă cu mașini și utilaje românești premiate peste hotare) — are o productivitate de peste 9 hectare pe zi, iar soluțiile tehnice prin care se asigură echilibrul agregatului sint cu totul remarcabile.

Instalația de foraj de tipul F-200 2 DE7 destinată forării sondelor de țîței și gaze la mare adîncime, tipurile de locomotive diesel electrice sau diesel hidraulice rețin elogiul vizitatorilor de toate genurile și mai ales al specialiștilor.

Președintele Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu au vizitat, de asemenea, pavilioanele și standurile țării participante la actuala ediție a tîrgului. În pavilionul Republicii Populare Bangladesh, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu au fost întâmpinați cu cordialitate de președintele Ziaur Rahman și doamna Ziaur Rahman. În pavilioanele care găzduiesc expozițiile celorlalte țări participante, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost salutat cu deosebită cordialitate de șefii misiunilor diplomatice, de directorii pavilioanelor și reprezentanții ai firmelor străine.

tre diverse firme și întreprinderi românești de profil. Ca și organizațiile noastre economice, firmele străine participante prezintă o bogată ofertă de produse de înalt nivel tehnic, caracteristice pentru nivelul tîrgului.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat felicitări pentru valoarea exponatelor, pentru modul în care ele sint prezentate în cadrul pavilioanelor naționale.

Prezența la TIB '78 a unui mare număr de firme cu reputație mondială demonstrează firește interesul pentru economia națională, prestigiul de care se bucură produsele industriale românești care de la un an la altul devin tot mai competitive; posibilitățile crescînde pentru amplificarea cooperării între întreprinderile românești și firmele străine, promovarea comerțului și cooperării în producție avînd teren chiar în această manifestare care este tîrgul. Organizat sub devisa COMERȚ, COOPERARE, DEZVOLTARE, tîrgul bienal de la București oferă condiții optime pentru intense și fructuoase tratative comerciale, pentru întîlniri între reprezentanții cercurilor de afaceri și ai întreprinderilor economice de pe toate continentele, pentru confruntare de idei și experiență, pentru concretizarea unor contracte comerciale și acțiuni de cooperare economică.

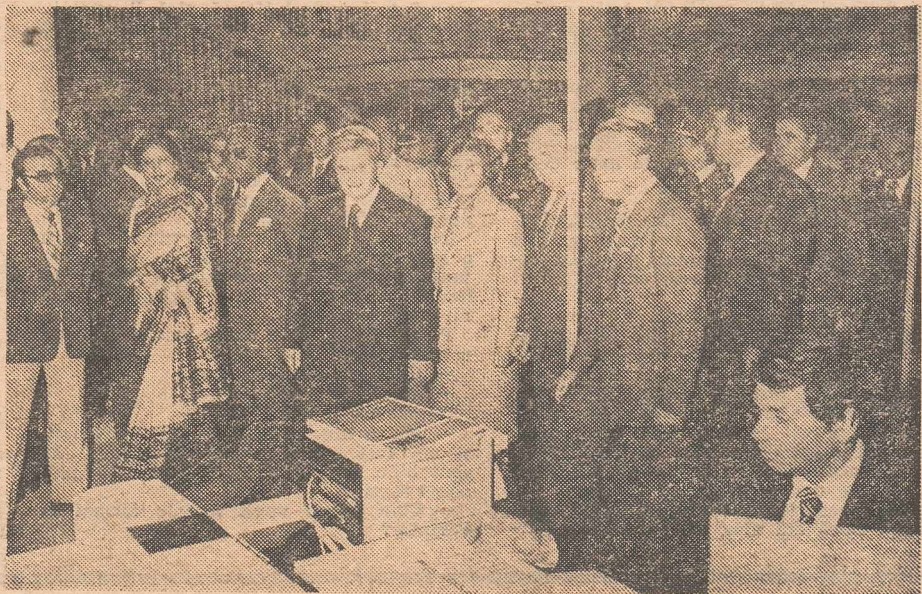
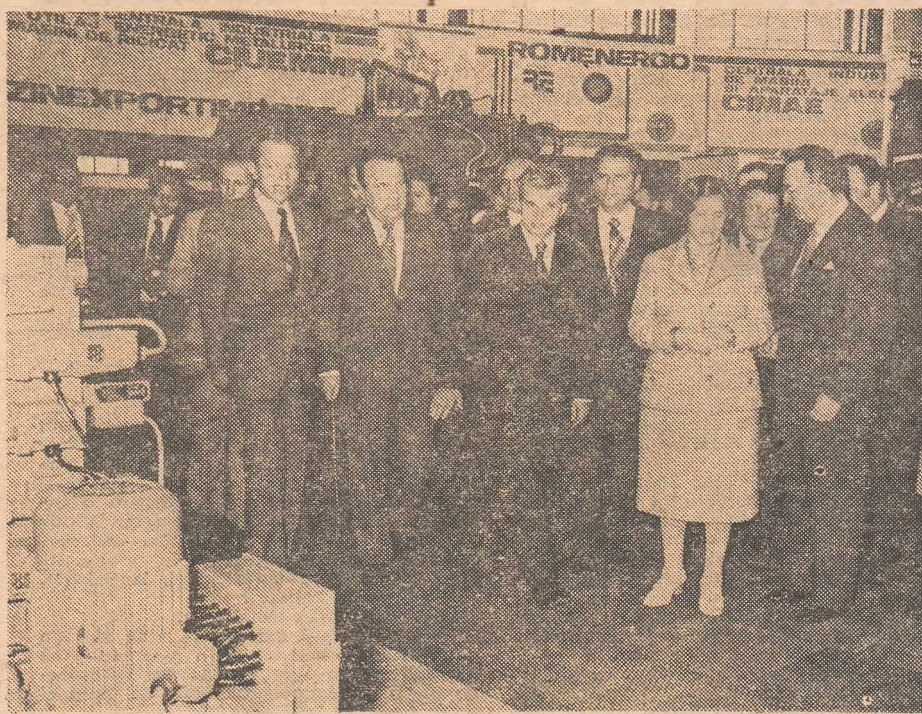
În spiritul politicii externe a partidului și statului nostru toate aceste manifestări care au loc în cadrul tîrgului contribuie la întărirea prieteniei și colaborării între popoare, servesc cauzei păcii în Europa și în lumea întreagă.

În continuarea vizitei întreprinse, înalții oaspeți, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu, au fost oaspeții Expoziției internaționale de vinătoare. Șeful statului român i-a fost înminată de către Francois Edmond Blanc, președinte de onoare al Juriului internațional, administrator general al C.I.C., placheta pentru trofeul record mondial, cea mai mare blană de urs vinat.

Juriul internațional al expoziției de vinătoare a decernat participanților români 6 plachete „Grand Prix”, 1 071 medalii de aur, 857 medalii de argint, 291 medalii de bronz.

C. VICTOR

Oaspeții au exprimat satisfacția de a participa la această manifestare economică de înaltă ținută, manifestîndu-și interesul pentru inițierea unor acțiuni de cooperare sau lărgire a celor existente în-

Constructori, se apropie iarna. Cit mai multe apartamente „la cheie“!

Negru de supărare, Constantin Neagoe întreabă, cu tonul omului care știe precis că răspunsul nu poate fi decât afirmativ.
— N-am lucrat noi până la șase-jumate ?!

Întrebarea e adresată inginerului Mircea Pătru care, și el, știe ce știe. Sigur, știe că în echipa de dulgheri a lui Neagoe sînt oameni de bază, nu poate fi vorba de chiul la echipa asta. Totuși li s-au tăiat, se pare, niște ore la pontaj. N-ar fi cine știe ce, dar oamenii au ambiție, își cunosc valoarea, nu-i bine să fie supărați, ar putea avea urmări negative asupra randamentului lor viitor. Oricum, înțeleg din spusele inginerului șef al Șantierului nr. 1 din Grupul 1 de șantiere al C.C.M.B., ar fi bine dacă toate formațiile de lucru ar semăna cu echipa lui Constantin Neagoe, cel care acum este negru de supărare (așa vine vorba, că de fapt lui supărarea i-a înșoșit obrazii).

— Ar fi bine dacă toate echipele ar semăna și cu cele conduse de Gheorghe Colța (tot dulgheri), Vasile Drăghici (fier beton), Florin Burtan (zugrăvi, vopsitori). Sau cu echipele de zidari ai căror șefi sînt Ion Mirică, Ilie Barbu, Ion Tepeș și Gheorghe Coleașă. Toți sînt me-

seriași, pricepuți și harnici, ambițioși, pentru că au de ce.

Echipele de zidari, în special, sînt alcătuite din bolintineni și locuitori din alte comune presărate în jurul Capitalei. Vin gata formate, cu un șef ales de oameni dintre ei, pe care șantierul îl acceptă ca atare, bineînțeles dacă are o categorie suficient de mare în meseria respectivă, pentru a fi încadrat pe funcție. De obicei o are. Față de acest șef ales, echipa are exigențe mari, ca și el față de oamenii lui, pe de o parte, și față de administrație, pe de altă parte. De aceea nu e bine ca șefii de echipă ca cei înșirați mai sus să fie supărați. Dacă ei nu sînt supărați, casele noastre se înalță mai repede și mai bine.

București, 10 octombrie 1978, Șoseaua Nicolae Titulescu. Blocuri de locuințe „ultimul răcnet“, făcute adică nu după proiecte-tip, ci după proiecte-unicat. Așadar numai blocuri unul și unul. Ingerul Mircea Pătru mi le prezintă pe rînd. Unul dintre ele (bl. 23, cu peste 100 de apartamente) este deja trei sferturi locuit. Se mai lucrează doar la remedierile cerute cu ocazia recepției și la finisarea

magazinelor de la parter. Pînă în 2 săptămîni va fi cu totul gata. Ar fi fost și mai demult, dacă anul trecut colectivul acestui șantier nu era nevoit să lucreze mai mult la consolidări decît la construcții noi. Mai sînt și alte blocuri întîrziate, din același motiv sau din altele. Iar o întîrzieră atrage de regulă după sine alte întîrzieri.

La blocul 20 se trage tare, tocmai pentru a recupera niște întîrzieri. S-au concentrat aici forțe mari, și la începutul lunii viitoare cele 55 de apartamente ale tronsonului 1 vor putea fi predate proprietarilor lor. Însă alături, un alt bloc, cu structura terminată, pare un uriaș schelet de beton lipsit de viață. Lipsit, adică, de forța constructorilor. Cine să-l termine pînă la sfîrșitul anului, cum a fost planificat sau, mai bine zis, replanificat?

— Aș putea să bag aici 100 de zidari, dacă i-aș avea, îmi spune ing. Pătru. Dar de unde să-i iau ?

Principala greutate este și rămîne, ca pe mai toate șantierele, recrutarea forței de muncă. E nevoie de oameni, de mai mulți meseriași și chiar de mai mulți muncitori necalificați. Cum să-i găsești și, mai ales, cum să-i atragi ? Ingerul Mircea Pătru mă informează că mereu caută și cheamă oameni. Cunoaște mulți meseriași, avînd el o vechime de 11 ani în branșă, întreabă în stînga și-n dreapta, și din cînd în cînd izbuteste să mai aducă aici pe cite un șef de echipă cu oamenii lui.

Apoi, șantierul și-a făcut propria lui școală de calificare. Cursurile serale, cu durata de 6 luni, sînt urmate de munci-

tori necalificați de aici sau chiar din alte părți. Chiar astăzi, cînd apar aceste rînduri, școala scoate o nouă promoție de meseriași care, să sperăm, vor face ca munca la aceste blocuri să meargă mai repede și mai bine.

Dar niciodată nu-i destul !
Altă sursă de greutate o constituie subantreprenorii : I.I.M.I. (instalații sanitare), I.R.I.D.G.N.B. (gaze), I.D.E.B. (instalații electrice) și, mai cu seamă, cei de la termoficare. De cele mai multe ori nu execută la vreme lucrările ce le revin sau fac treabă de mintuală. Din tonul inginerului șef deduc că dacă respectivii ar fi trecuți în subordinea șantierului nu le-ar fi moale deloc.

Și parcă pentru a-mi dovedi că știe să fie și autocritic, ing. Mircea Pătru începe să laude unele furnituri de materiale, în special tîmplăria metalică.

— Tîmplăria SECCO, adică ferestrele și ușile metalice pentru exterioare, sînt adevărate bijuterii. În starea în care ni le livrează fabrica sînt perfecte. Păcat că se cam degradează aici, la noi. Pe urmă cheuim timp și bani ca să le reparăm. Iar dacă se repară pe șantier, nu mai sînt, firește, ca din fabrică.

În încheiere, un fel de apel pe care mi l-a sugerat inginerul Pătru, către locuitorii satelor din Bărăgan și chiar de mai departe, acum cînd, pe măsură ce toamna înaintează, cîmpul îi solicită mai puțin : pe șantiere se pot cîștiga bani buni și este nevoie de brațe de muncă, în toate meseriile.

MIRCEA FODOREANU

Doctorul Sasu din Salonta nu face minuni. Își iubește profesia și redă ochilor lumina

(Urmare din pagina 1)

— Tocmai despre asta este vorba, despre dragostea și pasiunea cu care vă aplecați asupra pacienților. Aceste atribuțiile ale dumneavoastră v-au trecut numele mult peste granițele Bihorului. De multe ori, oamenii capătă o anumită rutină, care-i situează, vă rog să mă iertați, peste importanța actului pe care îl oficiază. Am terminat o carte, zice scriitorul ; am tăiat un stomac, zice chirurgul ; am terminat un proiect, zice arhitectul ; am aterizat la Otopeni, zice pilotul, toți cu aerul profesionistului care trebuie, și bine face, să nu se mire de faptele extraordinare pe care le săvîrșește zilnic.

Dar dincolo ? Dincolo, se află omul de pe stradă care citește cartea, care este operat, care admiră noua construcție, ori se vede din nou acasă, după ce a privit cu inima cit un purice pămîntul de la mii de metri altitudine, datorită celor ce, cu calm și siguranță, își fac nobila meserie pentru care s-au pregătit. Deci, care este procentul de emoționalitate pe care îl încearcă specialistul, care contribuie la refacerea sănătății, în cazul dumneavoastră la redarea luminii ochilor ?

— Curioasă întrebare. Sigur că eu, în momentele cînd operez, sînt total detașat de suferința omenească. În clipa aceea știu totul, dar absolut totul despre bolnav. Asta nu înseamnă că așa a fost dintotdeauna. La începutul carierei nu dormeam liniștit pînă nu vedeam cu ochii mei ce-am realizat. Cu trecerea anilor, emoțiile s-au estompat poate și datorită faptului că nu am avut eșecuri.

— Ce anume v-a determinat să alegeți această specialitate ?
— Am fost un copil foarte bolnav. Cei mai frumoși ani ai copilăriei i-am petrecut în spitale și sanatorii. Acolo am văzut cit de mare este suferința semenilor. În perioadele cînd mă simțeam ceva mai bine, urmăream activitatea medicilor minunîndu-mă de binefacerea acestei meserii. Dacă sănătatea va fi cu mine — mi-am zis — am să mă fac medic, pentru că nimic nu-i mai frumos pe lume decît să-ți ajuti semenul bolnav.

— A fost greu ?
— Foarte greu. Studenția cerea eforturi mari. Eu eram încă bolnăvicios, deci puțin rezistent. Am terminat totul cu bine și datorită tatălui meu, care a știut să-mi dea curajul necesar și să-mi însușească dragostea pentru muncă. Ei, bine, această pasiune pentru muncă, conjugată cu dorința mea intimă de a mă face medic, au contribuit din plin la însănătoșirea și reușita mea în viață. Îmi face chiar plăcere să-mi reamintesc că vacanțele studențești le petreceam pe ogor, muncind alături de tata, zi-lumină. Pe vremea aceea habar nu aveam cum arată o stațiune de odihnă. Astfel mi-am petrecut vacanțele, dar pînă la urmă am învins. Dacă am ales medicina din moti-

vele pe care vi le-am destăinuit era și normal să mă apropii de ramura ei cea mai interesantă din punctul meu de vedere. Și astăzi susțin că nu există infirmitate mai cumplită decît lipsa de vedere. Intervențiile chirurgicale au fost și rîmîn marea mea pasiune, care mi-a dat cele mai mari satisfacții.

— Ce fel de intervenții abordați ?
— În afara dezlipirilor de retină și de microchirurgie fac toate operațiile. Vă rog să notați că dacă aș dispune de aparatele necesare, atunci eu, medicul Nicoară Sasu din Salonta, nu m-aș da în lături din fața oricărui caz.

— Cine a fost medic aici la Salonta înainte dumneavoastră ?

— Nimeni. Nici nu era secție de oftalmologie. Nu era nimic.

— Chiar nimic ?

— Chiar nimic. La început am obținut cîteva paturi la secția de chirurgie, unde făceam ce puteam. Pe vremea pionieratului meu, pentru că a existat o asemenea vreme, cea mai mare durere o încercam atunci cînd îmi venea un bolnav de care nu mă puteam ocupa deoarece nu aveam cele necesare.

— În cit timp obține, aici, la Salonta, internarea un bolnav ?

— N-am înțeles întrebarea.

— Repet. Dacă azi, acum, vine aici un pacient grav bolnav, de o cataractă, să zicem, un om care are nevoie de intervenția dumneavoastră, după cit timp îi vine rîndul la internare ?
— Asta-i bună ! Va să zică îl consult, văd că e necesară intervenția mea și eu să-l amin ? Niciodată. Vă mai repet că am făcut medicina dintr-o chemare specială și nu doresc, nu vreau să-mi trădez niciodată chemarea. Și pentru a pune punct acestei probleme, aflați că aici se face internarea chiar în aceeași zi. Sigur că uneori spitalul devine neîncăpător. Avem patru saloane cu 20 de paturi. Cînd este nevoie mărim numărul lor, dar nimeni nu pleacă acasă.

Trebuie să deschid o paranteză pentru a sublinia un lucru nu lipsit de importanță și anume că în Spitalul de la Salonta este o curățenie „sclipitoare“. Aici nu miroase a spital.

Pătrund în primul salon însoțit de două asistente.

— Cum te cheamă, maică ?

— Aud ?

— Repet întrebarea...
— Maria Bordei. Sînt din Piatra Neamț, și am fost operată la ambii ochi. Mă simt bine, am venit însoțită și, lată, plec acasă singură.

— Cum de ai venit matală tocmai la Salonta ?

— Am fost la Bacău și la Iași, dar au zis că n-au locuri, că nu-mi garantează reușita operației, deci să mai trec pe acolo.

— De medicul Sasu Nicoară cum ai auzit ?

— Mi-a zis o vecină care a fost aici, că tovarășul doctor face lumină în ochi. Am venit. Cu mine a fost o minune. Cum să-l răsplătesc ?

— Dar pe matală cum te cheamă ?

— Nastasia Măgherușan și sînt din Bistrița-Năsăud.

— De ce ai venit aici ?

— Știi ce înseamnă întunericul ?

— Nu.

— De asta mă întreb de ce am venit aici. Pentru că eram disperată. La Cluj-Napoca am fost aminată pentru șase luni.

— Cînd ai sosit ?

— Marți, iar joi am fost operată. Acuma văd. Auziți, văd ! Vă rog să scrieți la gazetă că Nastasia Măgherușan din Bistrița vede.

— Spuneți-mi, tovarășe Nicoară Sasu, nu vă este greu ? Cînd mai aveți timp pentru citit, pentru familie și pentru ilori ?

— Muncesc foarte mult. Din care cauză am plătit. Acum cîteva ani am fost operat de colecist. Acum mă simt bine. Respect o planificare strictă, din care nu lipsește ora mea de grădinarit. După masa de prînz mă duc în grădina. Lîmșteea mă odihnește. Singurătatea aceea de o oră pe zi înseamnă enorm pentru mine, în acele momente iau hotărîrile cele mai importante, legate de vreun caz mai special. V-am mai spus : totul depinde de dragostea cu care îți faci datoria.

— Am aflat că operați de trei ori pe săptămînă, că oficiați actul operator cu muzică, că efectuați 4-5 intervenții în aceeași zi și că niciodată nu simțiți nervos. Spuneți-mi, vă rog, cînd este vorba de un caz mai greu nu simțiți nevoia unui coleg de specialitate cu care să vă consultați ?

— Sigur că simt nevoia, dar de unde să-l iau ? Poate această situație a contribuit la definirea personalității mele medicale, în sensul că întotdeauna am hotărît singur. De aici răspunderea mai mare, dar, de ce să nu o recunoaștem, și satisfacțiile sînt tot singulare. Am un ajutor, în persoana soriei medicale Florica Dale cu care operez de peste 10 ani. Mă înțeleg de minune. A început să-mi intuiască chiar gîndurile. Asta nu e puțin.

— Mi-a spus o asistentă că din cauza dumneavoastră a fost nevoită să-și cumpere o altă pereche de pantofi. De ce ?
— Purta niște pantofi care scrițiau. Deci făceau zgomot. La noi, bolnavii sînt mai irascibili decît la oricare altă secție. Cei operați, care așteaptă cu nervii încordați să vadă. Ei nu suportă nici un zgomot.

— Cînd am intrat prima oară la secția oftalmologică am fost surprins și de faptul că bolnavii operați purtau niște ochelari de construcție ciudată, care le dădeau aerul unor oameni aflați mai curînd într-o sală de experiență, decît pe un pat de spital.

— Acești ochelari de protecție i-am confecționat aici după niște schițe de-ale mele. Îi socot ca foarte utili în protejarea ochilor celor operați.

— Miine este zi de operații. Aveți un pacient mai deosebit ?

— Deosebit, nu. Poate mai dificil. Dar să vă prezint cazul, cu atât mai mult cu cit doresc să-l mai consult o dată.

Întîi vine tatăl, Ioan Somer, din comuna Carap, județul Arad.

— De ce ați venit aici, la Salonta ?

— Copilul meu suferă de cataractă congenitală și am fost cu el la Arad și la Timișoara. Mi s-a spus că este prea tînăr și să-l aduc peste cîteva ani. M-am resemnat, dar un om din Milova mi-a spus să vin la doctorul Sasu că mi-l face bine. Am venit și cred că așa va fi.

Este adus pacientul. Din cauza infirmi-

tății prezintă unele semne de înapoiere, lucru absolut firesc. Îl urmăresc. Ține capul mai mult plecat, poate, ca un protest împotriva naturii atît de vitrege cu el. Îl înalță numai la insistențele doctorului. Ochii plini de viață în spatele perdelei de ceață care le-a oprit lumina, sînt într-o veșnică rotire care nu înseamnă altceva decît goana după lumină. Goana aceasta a ochilor nevinovați în luptă cu soarta este impresionantă pentru tine, om de altă profesie. Cu calm, total detașat, doctorul Nicoară face ultimele investigații. Trimite apoi pacientul în salon cu un gest de rutină, în vreme ce noi rîmînem multă vreme tăcuți.

— Vedeți, intrerupe tăcerea doctorul. De ce un asemenea caz este purtat pe drumuri ? După părerea mea, părere atestată de literatura de specialitate, copilul trebuia operat în urmă cu cîteva ani. Dacă e posibil la 7-8 luni, imediat ce părinții își dau seama că pruncul nu reacționează firesc la lumină sau la alte semne care de obicei se fac celor mici. Eu care lucrez aici izolat, aș putea respinge asemenea cazuri, cu atît mai mult cu cit n-am cu cine împărți responsabilitatea.

Cînd am părăsit spitalul, pacientul medicului Nicoară Sasu aștepta cu emoții actul operator. Au trecut peste 10 zile pînă ne-am hotărît să ne interesăm de soarta operației micului pacient. La telefon medicul ne-a declarat :

— Copilul a plecat acasă după operație reușită. Drept să vă spun că și noi am fost impresionați de felul cum a primit contactul cu lumea înconjurătoare micul meu pacient. Din clipa cînd a început să vadă se zbuguia prin tot spitalul, căuțînd parcă să imortalizeze tot ceea ce nu văzuse de la nașterea sa. Acum e acasă și-l vom chema pentru operația celui de-al doilea ochi.

— Fără doar și poate această mărturie de credință a dumneavoastră va stîrni un mare ecou, mai ales în lumea celor suferinzi de ochi. Dacă prin absurd cineva de la o clinică oftalmologică de răsnet din țara noastră vă va solicita, ce veți face ?

— Acum sînt un om cu tîmplele albe, statornicit definitiv și irevocabil în mi-cuța, dar atît de frumoasa localitate pentru mine, aflată aici, la jumătatea drumului între două mari orașe : Oradea și Timișoara. Dacă această ofertă venea în urmă cu 10 ani, știu eu, poate ziceam : să mă gîndesc înainte de a răspunde.

— Tovarășe doctor, ne apropiem de finalul discuției noastre și vreau să vă mărturisesc că sînt mai mult decît impresionat de cele văzute aici la Spitalul din Salonta. Vă fac această mărturisire de pe pozițiile unui om care a văzut multe și nu se mai află la vremea entuziasmelor juvenile. Doreșc să vă întreb dacă, cu instrumentul de care dispuneți, puteți concura, în sensul cel mai frumos, cu o clinică de renume din țară ?

— Nici nu încapе întoială. Aici, operăm la fel ca în oricare clinică sau spital din țară. Dacă aș dispune de o dotare mai însemnată, atunci, fără falsă modestie, aș putea să afirm că la Salonta putem opera cele mai complicate cazuri.

— Vindecați și miopiile ?

— Acestea nu se pot vindeca. Noi tratăm miopiile oprind procesul lor evolutiv. Și asta nu-i puțin lucru.

— Ce vă doriți cel mai mult ?

— Sănătate și...

— Și ce ?

— ...un crioextractor necesar în operațiile de cataractă și un aplanotometru pentru cea mai de temut boală : glaucomul.

În clipa cînd vom primi în dotare și aceste aparate vă asigur că la Salonta se vor face adevărate premiere oftalmologice, pentru că, parafrazînd un poet grec de odinioară, „și o broască țestoasă poate întrece un iepure, dacă are o țîntă în față“. Or, pe tot parcursul acestui interviu, tocmai despre o asemenea țîntă cred că a fost vorba.

ZILE HOTĂRÎTOARE PENTRU PÎINEA ȚĂRII

BĂRĂGAN,
ORA 11 A RECOLTEI 1978

O motocicletă cu ataș gonește pe drumul umezit de rouă. Soarele nu s-a ridicat încă din spatele lăncilor de porumb, și totuși cei trei bărbați se grăbesc, se grăbesc undeva.

— Combinatele ni-s în cîmp, zice unul.
— Dacă le-am purta după noi pină-n sat ne-am culca la primul cîntat al cocșului, spune al doilea, un bărbat brunet cu multe cute adînci deasupra sprincenelor.

— Dacă le-am aduce în fiecare zi de la secție ne-ar prinde soarele la trei sule înălțime cînd începem treaba.

La Lehliu-sat, în Bărăganul ialomițean, cei trei — Vasile Mogoș, Marin Moise, Paul Codreanu — redescoperă culoarea pămîntului curat. Zimții de metal intră printre rînduri, în spatele roților cornoziomului e gras ca untul de casă. Îl calcă apoi, nopțile, tractoriștii, plugarii de taină ai cîmpiei. Dar, pină la ei? Și nu numai la Lehliu...

— Căutați în Bărăganu, la Jegălia sau la Minăstirea, avem vreo 3000 de viitori economiști în această oră fierbinte a toamnei, spune conf. dr. Sandu Costache de la A.S.E. București.

— Vor fi strungari, frezori sau lăcătuși, sau cine știe ce porți își vor deschide pe drumul devenirii, dar acum în Bărăganul fierbinte, învăluit deseori în ceață sau răcorit de ploile toamnei, elevii își dau unul din examenele muncii. Nu e comună din marginea Bucureștiului care să nu-și fi trimis în cîmp, la lucru, pe cei mai tîngeri locuitori ai săi. Dar, nu numai pe cei de aici. Copiii de oraș și internii dau o mină de ajutor la strînsul roadelor.

La Cuza Vodă o uzină întreagă calcă pămîntul

Dacă îl vezi pentru prima oară îi spui poate bună ziua, și atât. Pare un ins care știe să te țină la distanță și nu-ți pune niciodată în față o corabie de vorbe. Sub cozorocul pleostit al sepii, privirea spune mai mult decît orice. Și apoi gesturile, felul său de a fi. A doua oară l-am înfîlțit pe Ion Năstase, directorul S.M.A.-ului Cuza Vodă, sub transportorul unei „Glorii”. Era duminică, și nici măcar soare. Combina a pornit din nou. A treia oară l-am văzut pe o altă combină, una de recoltat furaje. Mesterea ceva împreună cu Ion Vilcea, inginerul șef al Intercoopului.

O uzină întreagă calcă pămîntul. Poți să știi unde se întîmplă ceva. Pănușile de dimineața sînt umede, mecanizatorii nu mai au răbdare și uite așa, un ditamai director o face pe meșter de la asistenta tehnică. Aveți ceva împotriva? Cred că nu. Altfel trebuie să aduc și aici asistenta tehnică, sau să măresc numărul oamenilor de la atelierele mobile.

La Cuza Vodă și inginerul șef poate fi tractorist, așa cum contabilii sînt buni și la strîns furaje. Depinde cum o iei. Dacă te mină teama că ți-ai putea murdări mîinile și îmbrăcămintea, atunci nu are rost să te lauzi că ești unul din oamenii pîinii. Iar dacă vrei să fii unul din acești oameni ai pîinii, spune mai-marele celor 240 de mecanizatori, să nu-ți pui haine de oras cît ține campania, iar ora satului de la televizor să nu te prindă în sat. Lasă-i pe copii să-ți povestească seara, dacă mai apuci să-i vezi treji.

Modelul Ion Năstase a născut modelul Constantin Neagu sau tipul Victor Leftereanu sau cazul Ion Tudorache, care în aceste zile a spart recordurile de înaintare ținute pină nu demult de Vasile Ene, Lazăr Frăsin, Petru Drăgan, Marin Stănescu. Modelul directorului-tractorist a născut modelul tractoristului director, al omului despre care aici, la Cuza Vodă, se spune că trăiește într-o permanentă campanie, unde toamna, primăvara sau vara sînt momentele de foc ale ei. Ați văzut vreodată combine pe șenile? Aici la Cuza Vodă ele au străbătut lanurile de porumb și au intrat în orezării. Apa a scăzut, formația de mecanizatori treieră ceea ce puțini știu că se treieră numai la tropice. O altă formație bate lanurile de soia, iar tot ceea ce rămîne în urma combinelor e strîns și insilozat. Plugarii nopților și pămîntului gras ca untul nu vor răscoli ierburi pierdute, motorină arsă în zadar, zile de sudoare scurse pe apa simbelei. Viitoarea recoltă se naște dintr-un pămînt gospodărit cu minuție.

„Am cîntat Gaudeamus Igitur pentru prima oară la Belciugatele”

Porumbul timpuriu se culege de acum trei săptămîni. De acum trei săptămîni lucrează la Belciugatele și „bobocii” de la agronomie. Primele acorduri din imnul studenției aici le-au auzit, aici le-au învățat. Astfel, la Belciugatele cîntecul are o semnificație aparte. Primul examen al vieții de student nu este cel cu bilețele trase în fața profesorului, ci el înseamnă mîini bătătorite, salopete noi, de „boboc”, cizme care își pierd revede luciul în zilele ploioase. O sută de băieți și 90 de fete între orizontul de la Fundulea și șoseaua care se lasă spre Călărași. Porumbul

HD-200 nu-l poți culege decît cu mina. Ușor, cu multă grijă să nu se amestece polenul, pentru că de la acest HD-200 începe un nou soi. Iată și primele noțiuni care deschid drumul spre noua profesie.

— Cînd am plecat cu ei din București, studenți și încă nu, i-am întrebat ciți au mai lucrat în cîmp. Să fi fost ca la vreo trei pătrimi. După primele două zile de muncă eram siguri că toți lucraseră înainte la culesul porumbului. Așa doar că aveau mîini cu pielea fină, neatînsă de munca culesului. Dar după alte două zile nici lucrul ăsta nu mi l-am mai putut spune.

Și de fapt ce-ar mai fi putut spune șeful de lucrări Corneliu Toma, dacă viitorii săi studenți mergeau cu un ritm mediu de 25 hectare pe zi. Tot ei erau și pe post de manipulanți și muncitori la baza de recepție. I-am întrebat și pe cei de la Fundulea. Nimeni nu ne-a ris în nas.

În altă parte a Bărăganului, spre buza Dunării, la Minăstirea, alți „boboci” de la A.S.E. București umplu hambarele acestei toamne. Minăstierii fac naveta la Oltenița, iar o grădină de legume de aproape o sută de hectare nu poate fi culeasă numai în orele de după-amiază cînd navalistii Olteniței din Minăstirea se întorc acasă. O sută cinci studenți și două prestigioase cadre didactice — profesorul N. Ivanciu Văleanu și conferențiarul Vasile Iofa — au deschis de cîțva timp o tabără de lucru. La careul de seară se raportează cîte 25—30 tone de tomate culese și livrate fabricii din Valea Roșie. Tot la acest careu au dreptul să iasă un pas în față frunțașii.

Din patru autocamioane, două erau defecte, iar celelalte nici nu s-au urnit din loc

Explicațiile contabilului principal Petre Matache de la C.A.P. Mihai Viteazul oricît de alambicate ar fi n-au cum să ascundă realitatea exprimată de titlul de mai sus. Ba, mai mult decît atât reușesc să o îngroașe, pentru că din cei patru șoferi au venit la lucru doar doi, adică exact cei cu mașinile defecte. În același timp vreo zece tone de tomate așezate în lăzi cu o zi înainte nu aveau cum să ajungă la Fetești. Oamenii de la C.L.F. Lehliu ridică din umeri, parcă suferă, că-i cuprinde o ciudă fără limite. Să-i credem? Pină una, alta și cooperatorii din Vlad Tepeș se plîng de lipsa mijloacelor de transport. Ion Stoica, șeful fermei legumicole de aici e de părere că „penel” de la transportul auto îi vor aduce un prejudiciu la recoltă de aproape o sută de mii de lei. Ceva din această pierdere încearcă să salveze doi oameni, Ion Ghiță, de 17 ani, elev la un liceu din Călărași, și bătrînul Ilie Gopăla, om de 70 de ani. Ei doi și o căruță; dar cît poate duce într-o zi o căruță?

Tot la decontul neglijenței putem adăuga cu tristețe și ceea ce păzește zi și noapte bătrînul Marin Verban din Belciugatele, care, nedumerit, ne-a oferit o explicație și tristă, și hazlie: „N-am de unde să știu al cui e porumbul, dar, dacă m-au pus să-l păzesc, eu îl voi păzi pină la prima zăpadă. După aceea cine o să mai știe că sub stratul de nea e atîta porumb?”

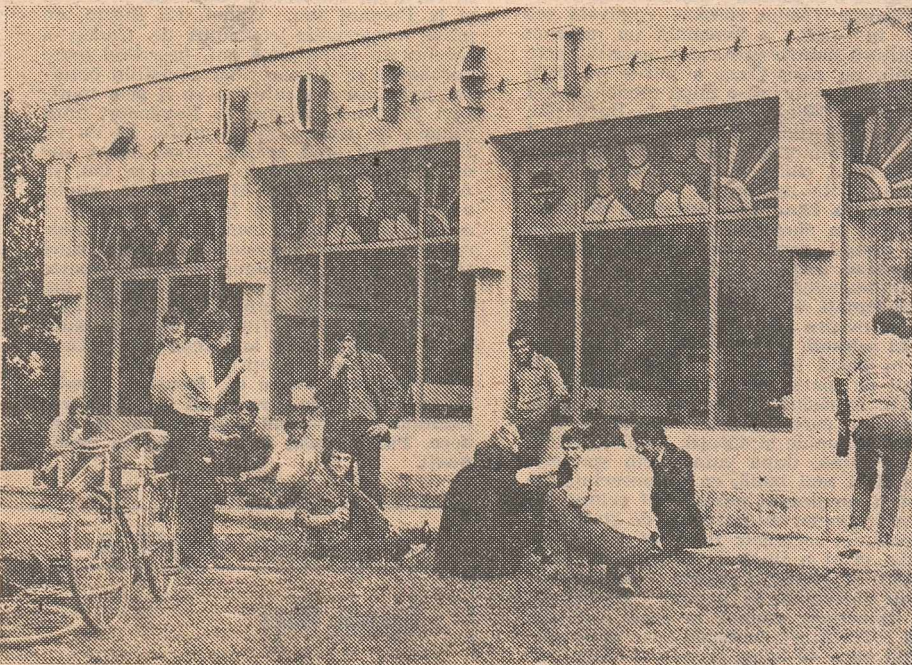
Lîngă porumbul cules, pămîntul miroase a sămînță de grîu.

Combinetele lasă în urmă o recoltă, un an agricol. Dar fără ca acest an să se fi terminat calendaristic începe o nouă campanie. Acum, în Bărăgan plugurile taie brazdă grîului verii viitoare. La Lehliu-sat, nopțile albe ale plugarilor se înfrățesc cu zilele-lumină ale combinerilor. Spre dimineață doar, spre foarte dimineață se face schimbul de oameni, de ulei, de motorină în rezervoare. Abia atunci Grigore Manea, Vasile Matei, Dumitru Sibiceanu, Andrei Titus, Gheorghe Florea, Grigore Păsăroiu sting farurile, iar pămîntul pare mai negru, mai curat. Este ora la care nu o dată apare în cîmp și președintele C.A.P.-ului, Marin Coman. Urcă pe tractor și începe discutiul, pentru ca peste cîteva ore mai tîrziu, pe soare, să poată intra în cîmp și semănătorile. Și vin: Iancu Matei și Ion Alex. Așa au fost puse în brazdă, mai devreme decît s-ar fi crezut, 200 de hectare cu orz. Și, tot așa cum nimeni nu și-ar fi închipuit, își urmează drumul nașterea pîinii viitoare. La cei pină acum amintiți au mai venit și discuiitorii Constantin Voiculescu, Tudor Cordea, Aurel Nedelcu, Dumitru Voicu. La Lehliu-sat se speră și se crede că grîul va incolți mai devreme. Va înfrăți mai devreme. Numai aici oare? În Bărăgan, din Borcea și pină în Berceni, din Oltenița și pină în Buzaie lîngă porumbul cules, pămîntul miroase a sămînță de grîu. Ceasul al 11-lea al recoltei acestui an este și primul ceas fertil din recolta viitoare.

PAVEL PERFIL
și OVIDIU MARIAN
Foto: O. PLECAN

Combinetele, iar după combine, mașinile de insilozat cocenii. După mașini vin tractoarele. La C.A.P. Rosa „fluxul continuu” este o stare de fapt a muncii.

În fața bufetului din Spanțov se bea, se cîntă, se rîde și la ora prînzului. Recolta o string elevii ajutați de studenții din Minăstirea

Cît pot să transporte o căruță și doi oameni cînd recolta de roșii din grădinile de la C.A.P. „Vlad Tepeș” înseamnă 25—30 tone zilnic?

POȘTA ROMÂNĂ NU E DOAR O INSTITUȚIE, CI ȘI O FORMĂ A GRIJII FAȚĂ DE OM

— Tovarășe director, se zice despre dumneavoastră că știți atât de bine activitatea de poștă, încât o visați și noaptea! Acum fiind ziua, v-am ruga să ne vorbiți despre ea, începând, firește, cu începutul. Cât e de veche, tovarășe Schiopirlan, poșta română?

— România s-a numărat printre cele 22 de țări care au întemeiat, în 1874, la Berna, Uniunea Postală Universală, dar activitatea de poștă pe teritoriul nostru a început cu mult mai devreme, încă de pe vremea romanilor. Poșta imperiului roman și-a pus amprenta organizatorică asupra legăturilor de comunicații din Dacia lui Burebista. Căile de acces din munți, cele stabilite de-a lungul Dunării și al râurilor interne au rămas, peste veacuri, itinerarii postale, pe care circula și astăzi mijloacele de transport ale poștei. Continuitatea poporului român pe pământul de la nordul Dunării este demonstrată, cu dovezi inatacabile, și de continuitatea poștei. De altfel, primul timbru care a fost emis în Europa răsăriteană a aparținut cancelariei domnești a Moldovei, fiind vorba despre celebrul cap de bour, apărut în 1858.

— Vă cer permisiunea de a vă întrerupe pentru o clipă. Mulți au auzit despre capul de bour, puțini l-au văzut! Dumneavoastră l-ați văzut? Ce reprezintă el?

— Firește că l-am văzut. El se află în fondurile noastre de conservare, din punct de vedere filatelic fiind o raritate excepțională. El înfățișează legenda voievozului Dragoș, surprins în timpul unor preocupări pașnice de vinătoare. Pot să continui?

— Desigur.

— E bine de știut că timbrul cap de bour a apărut la puțină vreme după ce fuseseră emise în Europa cele dintâi mărci postale adezive. Ele au fost introduse pentru prima oară în Anglia, în 1840, de Rowland Hill, practica respectivă trecând cu repeziune pe continent. Cantonul Zürich din Elveția a tipărit primul timbru în 1843, 2 ani mai târziu ele au apărut în Brazilia și la New York. Ce vreau să spun cu toate acestea? Că emiteria în Moldova a unora din cele mai timpurii timbre din istoria poștei universale demonstrează că statul moldovean avea, la ora respectivă, o organizare temeinică și avansată. Unirea Țărilor române, realizată sub Cuza în 1859, a însemnat un moment de cotitură pentru poșta din această parte a lumii, pe care Cuza a pus-o pe baze moderne, structurind-o după modelul celei franceze. În 1881, s-a editat, la București, prima revistă filatelică română, 10 ani mai târziu, înființându-se Societatea filatelică română care, chiar în 1891, a deschis cea dintâi expoziție de timbre.

— Acestea fiind zise, tovarășe director, să trecem la chestiuni legate de prezent. Cum merge poșta noastră de astăzi? Merge bine, merge rău?

— Dumneavoastră ce credeți?

— Așteptați vreun compliment?

— Nu despre asta e vorba.

— În schimb, eu aștept un răspuns.

— În poșta lucrează operativ peste 32 de mii de persoane, numărul oficiilor P.T.T.R. depășind la ora actuală cifra de 5 mii, din care aproape jumătate sînt agenții comunale și sătești. Cred că avem o rețea bună, după cum avem speranțe că va fi și mai bună, ca o consecință firească a sprijinului permanent primit din partea organelor de partid și de stat, poșta României socialiste fiind nu doar o instituție, ci și o ilustrare a grijii pe care partidul și statul o poartă, consecvent, față de interesele și nevoile cetățenilor țării. Bunăoară, numai în anul 1977, rețeaua P.T.T.R. s-a îmbogățit cu 72 de oficii, din care 40 funcționează în zona rurală. Pentru că tot ne găsim la capitolul dotare, am să adaug că mai dispunem de instalații moderne de cartare în marile centre de tranzit care sînt Bucureștiul și Brașovul, de 890 de curse postale auto, de 104 vagoane de poștă cu dublu sens și de 2 632 de cai.

— De cai?

— Exact. Ei sînt folosiți încă în zonele de munte și de deal, în care mijloacele hipo se descurcă mai bine decât mașinile.

— Tovarășe director, pentru a fi mai concreți, care e cel mai lung timp în care o scrisoare poate ajunge la destinație pe un traseu intern?

— Să zicem că ea pleacă din cel mai îndepărtat cătun din județul Tulcea spre cel mai izolat sat din județul Satu Mare, avînd de străbătut, nu-i așa, întreg teritoriul țării. Scrisoarea respectivă ajunge la destinație, dacă e simplă, în maximum 84 de ore. E vorba nu despre un calcul relativ, ci despre un normativ precis, stabilit după o minuțioasă și realistă analiză a posibilităților actuale, normativ pe care lucrătorii poștei au obligația să-l respecte și pe care, de regulă, îl respectă. Nu peste multă vreme, cu siguranță că cele 84 de ore vor fi mai puțin, eforturile noastre fiind orientate spre reducerea timpului afectat celor 4 operațiuni ale procesului de exploatare postală.

— Dacă înțeleg eu bine, poșta noastră umblă astăzi mai repede decât ieri, dar mai încet decât mine. Frumos spus, tovarășe Schiopirlan, dar cât de adevărat? Vreți să ne dați câteva detalii? Care sînt cele 4 operațiuni despre care vorbeați?

— Prezentarea, prelucrarea, transportul și distribuția.

— Luați-le pe rînd.

— Avînd din ce în ce mai multe oficii, am vorbit despre asta mai devreme, pre-

Virgil Schiopirlan: director general adjuncat al Direcției generale a poștelor și telecomunicațiilor: născut la 2 august 1934, în comuna Cerăt, județul Dolj; absolvent, din 1957, al Facultății de economie generală din cadrul A.S.E.; doctor, din 1969, în științele economice; autor al cărților „Organizarea muncii și conducerea oficiilor P.T.T.R.”, 1970, „Organizarea, dotarea și dezvoltarea sectorului de poștă”, 1975, precum și a peste 100 de lucrări științifice și articole de specialitate, publicate în țară și în străinătate, mii ale în „Union Postale”, Berna; de mai multe ori, reprezentant al României în Consiliul executiv al Uniunii Postale Universale.

văzute cu mașini de calculat, de francat și de obliterate, am îmbunătățit substanțial activitatea de prelucrare, deși mai avem, desigur, destule de făcut în acest domeniu, în sensul că nu peste tot am găsit înțelegere din partea consilierilor populare în ceea ce privește acordarea de spații, îndeobște în zonele noi comerciale, destinate găzduirii oficiilor postale. Fără îndoială că am realizat, din acest punct de vedere, progrese însemnate, dar mai e mult pînă departe. Astfel, dacă la Timișoara, la Ploiești sau la Constanța, ca să dau primele exemple venite în minte, problema e ca și rezolvată, în centrul Capitalei, în zona Pieței Unirii, pe Splai sau în cartierul Cotroceni, stăm mai prost, ca și la Focșani sau Vaslui. La Reșița, de pildă, construcția centrului de tranzit a început în urmă cu 4 ani, posedînd toate aprobările de rigoare, dar Consiliul popular județean s-a întrecut în a găsi motivații pentru tergiversarea lucrărilor, mult rămase în urmă față de grafic. El nu va fi gata nici anul acesta. Apoi, într-o sumedenie de județe, în Bihor, în Olt, în Argeș, în Ilfov, în Mureș și în altele, n-am reușit, datorită lipsei de interes a organelor locale, să transformăm agențiile rurale în oficii, activitatea de poștă fiind serios îngreunată. Sigur, noi știm foarte bine că fiecare județ are problemele lui, dar ne întrebăm cum de s-a putut găsi o soluție la Tirgu Jiu sau la Satu Mare și nu s-a putut găsi la Pitești sau la Oradea? Ce părere aveți?

— Nici una. Poate că forurile vizate, citind criticile pe care le-ați formulat, vor răspunde, exprimîndu-și punctele lor de vedere. Pînă atunci, însă, vă rog să continuați.

— În ceea ce privește prelucrarea poștei, am luat și luăm toate măsurile ca ea să fie cât mai operativă. Multe operațiuni se desfășoară în prezent mecanizat. Dispunem de benzi transportoare, de mașini de obliterate în serie, puțin să aplice pînă la 46 de mii de ștampile pe oră, de agregate de cartat colete, la București, Brașov și Arad, în centrele cu trafic postal intens, de electrocare, de lifturi special amenajate și așa mai departe. Transportul și distribuția merg mină în mină, căci nu poate fi concepută o distribuție eficientă fără un transport sigur și rapid. Folosim mijloace de tot felul, începînd cu caii și terminînd cu avioanele, fără a omite motoretile, motocicletele și bicicletele, la ultimele apelînd mai ales factorii telegrafici din orașele de provincie. În perspectivă, sperăm să utilizăm mai frecvent transportul aviativ pe timp de noapte, preluînd nu numai presa și poșta ușoară, situația de azi, ci și alte sarcini, coletele mari, de pildă. Pentru asigurarea unui flux apropiat de continuitate, așteptăm un sprijin sporit din partea căilor ferate, găsindu-ne în prezent confrunțați cu o lipsă, din ce în ce mai mare, de vagoane de poștă. Există, cum aminteam, 104 vagoane cu dublu sens, dar numărul lor devine pe zi ce trece tot mai necorespunzător în raport cu volumul imens de servicii pe care trebuie să-l presteze poșta într-o zi.

— Tovarășe director, în două vorbe, care e acest volum?

— Anual, peste 800 de milioane de operațiuni, înțelegînd prin asta corespondența, mandatele postale și telegrafice, mesageriile.

— Tovarășe Schiopirlan, discuția noastră durează, iată, de mai bine de un ceas și ea n-a ajuns încă, luîndu-ne noi cu alte treburi, la capitolul factorilor postali, oamenii acestia și aceia minunați care, cu toba în spate, bat drumurile țării spre a ne aduce nouă, la ceasul cafelei cu lapte, ziarul mirosînd a cerneală sau vești de cei dragi. Ce-ați putea să ne spuneți dumneavoastră despre ei?

— Cei aproape 14 mii de factori postali sînt temelia instituției noastre. Avînd, pentru că așa am fost deprins de mic, de pe bătaura casei părintești din Oltenia natală, un deosebit respect față de muncă, am un deosebit respect față de ei, cetățeni cinstiți și harnici care, fără să aștepte laude și fără să aștepte onoruri, își fac datoria zi și noapte, 365 de zile pe an. Pentru că am ajuns aici, aș vrea să subliniez că din rîndul simplilor factori postali s-au ridicat, prin inteligență și sudoare, multe din cadrele de conducere ale poștei noastre de azi. Fostul factor Marin Pantaze e în prezent, după absolvirea Academiei de științe economice, director adjuncat al Direcției de poștă a municipiului București. La fel Ion Budeanu, director adjuncat la transporturi postale. Factor a fost și inginerul Ilie Mihai, care conduce astăzi Direcția județeană de poștă și telecomunicații de la Brașov, ca și Pompiliu Birlan, licențiat în fizico-matematici, director adjuncat la Timișoara. Aurel Sfetcu și alții, pe care nu mi-i aduc aminte în clipa de față, au pornit de la răspîndirea scrisorilor pe la casele oamenilor, socialismul le-a pus la

dispoziție șansa de a urma studii superioare și de a urca în ierarhii, fiecare după muncă și după merit. Lucrez cu ei și am pretenția că-i cunosc bine. Sînt oameni de toată ispravă, destoinici și harnici, comuniști de nădejde, care n-au uitat și nu vor uita de unde au plecat.

— Poșta e o instituție disciplinată? Dacă da, de ce? Dacă nu, de ce?

— La poșta e ca la armată. Din acest punct de vedere, stăm din ce în ce mai bine, reclamațiile care ne sosesc sînt tot mai puține. Cele 5 licee cu profil de poștă și telecomunicații, funcționînd la București, Baia Mare, Bacău, Cluj-Napoca și Timișoara, cele 4 profesionale, în localitățile de mai sus, mai puțin Baia Mare, ne-au permis să ne creștem și să ne formăm cadre specializate care, odată intrate în producție, dau un randament superior. Nu peste tot prin lume se întimplă așa, dar la noi se întimplă așa, pentru că partidul, în frunte cu neobositul său secretar general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a acordat și acordă atenție de poștă o atenție specială, noi neavînd altceva de făcut decît să răspundem, prin seriozitate și perseverență, minunatelor condiții create, fondurilor de la an la an mai consistente. La orice fel de bilanț, cred că putem da raportul cu fruntea sus. Asta nu vrea să însemne, însă, că nu mai avem și lipsuri, unele mai mari, altele mai mici, că nu avem și oameni care nu-și fac datoria, unii gîndind mai grav, alții mai puțin grav. Față de neîndeplinirea datoriei, ne-am arătat totdeauna necruțători, pedepsind fiecare abatere după dimensiunile ei, indiferent de numele celui care a comis-o.

— Ce vreți să spuneți?

— Că nu demult, pentru neglijențe în efectuarea operațiunilor financiare și pentru nerespectarea instrucțiunilor privind colectarea și distribuția trimiterilor, au fost înlocuiți directorul și directorul adjuncat al Direcției de poștă a municipiului București. Munca lor defectuoasă a fost analizată în colectiv și lucrătorii unității respective și-au spus cuvîntul, clar și răsplat.

— Tovarășe Schiopirlan, am început dialogul nostru discutînd despre timbre. Ce-ar fi să-l terminăm la fel? Cîți filateliști sînt astăzi în România?

— Peste 55 de mii. Știți de unde vine cuvîntul filatelie?

— Bănuiesc că din limba greacă. E exact?

— Da. De la philos, care înseamnă prieten, și atelea, care înseamnă francare. Altfel zis, timbrul e un mijloc de strîngere a prietenilor, dar el reprezintă mai mult decît atât. E purtător de știri, martor de istorie, în calitatea lui de însoțitor al documentelor de stat. Exprimă valoarea muncii prestate de slujitorii poștei. Timbrul a exprimat din totdeauna tendința omului spre mai bine, avîntul lui spre progres și civilizație.

— Cum sînt timbrele noastre prin comparație cu ale altora?

— Foarte apreciate. Într-o clasificare recentă, făcută de revista italiană „Il Collezionista”, timbrului românesc îi s-a rezervat locul 10 în lume, ierarhizarea incluzînd toate statele. Avem colecționari aprigi și foarte pricepuți. Unii string serie de serie, alții numai anumite tematici, sînt mulți, dar nu toți, spun ce spun cu mîhnire, înțeleg filatelia ca un mijloc de educare. Cîțiva cred că filatelia e o cale de îmbogățire. Ei se însălašă amarnic, împotriva unei asemenea concepții false luptă marea majoritate a colecționarilor.

— OVIDIU IOANIȚOIA

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

Timpul liber

Timpul liber face parte — oricît ar părea unora — de paradoxal — din timpul muncii noastre. Un om care se poate odihni plăcut inspirat și reconfortant în timpul lui liber este un om care muncește mai bine, care poate sluji o cauză mai bine și care își poate, astfel, lungi tineretea și maturitatea și bătrînețea folositoare și viața! Niciodată nu mi s-a părut ceva mai obositor și mai chinător și mai ucigător decît timpul liber gol, decît ziua liberă lipsită de șansa de a se împlini omeneste, decît orele puștă ale unei simbet după-amiază și ale unei duminici în care nu ai ce să faci și în care te zbați cumplit să găsești un reper. Munca, cum bine se știe — deși se uită adesea — nu este scopul societății noastre ci mijlocul prin care această societate se dorește și trebuie să fie și poate fi mai bună și mai bogată și mai luminoasă și cu perspective pentru mai bine și pentru mai multă libertate de acțiune și favorarea împlinirii multilaterale a personalității umane. O după-amiază de simbetă și o duminică, un concediu, o sîrbătoare sînt și ele ipostazele prin care mai binele spre care năzuim prin munca de fiecare zi poate deveni realitate.

Nu muncesc o săptămînă întregă pentru o săptămînă de satisfacție de a o lua săptămîna viitoare de la început — pentru că munca, în societatea noastră, este un drept fundamental asigurat și un argument fundamental al conștiinței noastre cetățenești și politice care și-a asumat un destin. Muncesc ca să mă bucur de viață și eu și urmașii mei iar cei ce vor veni după

mine să mă admire pentru ceea ce le-am lăsat moștenire. Dar muncesc ca să trăiesc mai bine și să mă bucur mai din plin de viață și de tot ce ea poate face să fie fericirea.

Atunci — timpul liber devine neapărat o problemă politică gravă, o problemă politică de cea mai mare importanță și nu întîmplător în ultima vreme, deși nu numai în ultima vreme, în intervențiile șefului statului referirea la timpul liber și la cheltuirea lui creatoare revine cu o semnificativă insistență. Se face încă și din păcate foarte puțin în această direcție. Eu nu mă feresc să vorbesc și despre un anumit filistinism al temperaturii scăzute cu care factori determinanți ai vieții cotidiene abordează chestiunea cu aerul că nu acum e momentul să discutăm despre ea. Într-una din recentele sale intervenții prestigioase, șeful statului nu ezită să aducă în discuție omenească ipostază a balului la care să mai vezi destins, cu familia lui și alături de familiile colaboratorilor săi pe conducătorul instituției sau întreprinderii. Odată i-a spus același lucru ministrului tineretului și nu întîmplător domnia sa nu ocolește nici-o înfățișare a vieții care păstrează omul în cadrul firescului și al omenescului.

E fundamentală această grijă reală pentru om, pentru ziua lui liberă, pentru seara lui liberă, pentru după-amiază lui liberă. Sîntem o țară cu un nivel de trai în autentică și indiscutabilă creștere, avem cu ce trăi și din ce în ce mai bine, nu trebuie să ne rușinăm de faptul că trăim mai bine, că mîncăm mai bine, că ne îmbrăcăm elegant, că avem în buzunar un ban de cheltuielă, că ne putem permite un lux, nu e nevoie să umblăm nebarbierii și rupși și mototoliți numai ca să arătăm că sîntem atât de devotați cauzei încît nu mai avem timp să ne

mai îmbrăcăm de sîrbătoare sau să ne mai ducem la o onomastică sau la un teatru sau la o petrecere în cel mai civilizată înțeles al cuvîntului. Împotriva unui astfel de filistinism trebuie să luptăm foarte serios, din viața noastră nu se poate să rămînă numai Hei-rup-ul și nimeni nu dorăște așa ceva.

De aceea aduc eu, azi, în discuție, chestiunea timpului liber și a nevoii stringente ca el să fie asigurat cu grijă, cu mare răspundere și cu fantezie și cu dragoste de către însăși societatea noastră prin toate instrumentele pe care ea și le-a creat. Ministerul Turismului, O.N.T.-ul, Tineretului cu toate organizațiile lui, întreprinderile, colectivele de oameni ai muncii au toate condițiile să pună în practică un program care nu se poate plînge de lipsa fundamentării ideologice.

Aș vrea să particip, realmente, la o mare anchetă a unuia din cotidienele noastre pentru că și timpul liber poate constitui obiectul unei campanii și nu numai de sezon, pentru că așa s-ar vedea mai bine realitatea.

De ce să nu fim corecți și să nu recunoaștem că o puternică organizație de tineret într-o mare întreprindere își poate revendica faima și prin măsura în care știe să fie tină, oferind tineretului șansa de a-și trăi vîrsta din plin. Un mod bătrînicesc și birocratic își pune peetea adesea și pe munca turistică a O.N.T.-ului, iar latura comercial-negustorească pierde sub auspiciile aceleiași întreprinderi multe vacanțe sperate reușite cite un an întreg Sigur, nu eu și nu aici, în această rubrică, sînt chemat să epuiez chestiunea, datoria mă obligă însă să spun că timpul liber e o parte integrantă a muncii noastre și a calității muncii noastre.

— DINU SARARU

Anchetă în întreprinderi din județul Prahova

Deunăzi, la Combinatul petrochimic „Teleajen” din Ploiești ni se explica, poate în termeni mai puțin obișnuiți, esența reciclării.

— Noi spunem: șeful direct are obligația să cunoască „nu”-urile și „da”-urile muncitorilor. Veți întreba de unde a venit vorba aceasta. Să presupunem că șeful dorește ca lăcătușii din echipă să treacă și la compresoare. Acesta este rolul perfecționării profesionale: omul să dea satisfacție la locul actual de muncă, dar să devină apt și pentru pasul următor. Și atunci muncitorului i se pun în scris 20-30 de întrebări de control cu caracter tehnic. Printre ele unele se referă la ziua de mâine, la viitorul loc de muncă. Aceste întrebări sunt strecurate pe nesimțite. Răspunsurile bune sînt notate „da”, celelalte „nu”, iar proporția dintre ele îi arată conducătorului pe ce lume se află cu oamenii.

Dincolo de exprimarea insolită, esențialul este surprins, și încă într-o manieră pregnantă. **A te recicla înseamnă, în primul rînd, a te gîndi, a te pregăti azi pentru ziua de mâine.**

Unde găsim informația la zi?

— Este o șansă unică pentru noi — arată tânărul inginer Emil Calotă, de la secția Polimeri. Răspundem de instalații extrem de costisitoare, de productive și de pretențioase. Față de colegii din alte întreprinderi, noi, tinerii avem aici, de la bun început, răspunderi sporite. Unii din noi se scot oameni de știință potențiali. În contactul strîns, permanent cu cea mai modernă tehnică, eu cred că această dorință de afirmare personală este naturală și sănătoasă. Iubesc meseria, polimerii reprezintă un domeniu în furtunoasă expansiune. Ca să îți poți pune la lucru și să transmiți cunoștințele necesare muncitorilor, în cadrul diverselor cursuri organizate în uzină. Se întâmplă însă ceva incredibil. Mă voi limita la sectorul Polimeri: în uzină cele mai noi lucrări de specialitate datează din... 1962 și sînt în număr de două: o carte despre tehnologia compuşilor macromoleculari, reeditată în 1966, și un manual de chimie macromoleculară. Aparute în Editura Tehnică acum 15 ani, ele au fost scrise, evident, acum 16 sau 17 ani, pe baza unei bibliografii de acum 20 de ani.

— Și atunci, ce faceți?

— Personal mă reped la București, la foștii profesori de la Politehnică, aceasta însă nu este o soluție. Este, în primul rînd, o chestiune de timp.

Este adevărat că în partea cealaltă a orașului funcționează Institutul de Inginerie, cercetare și proiectare pentru industria prelucrării lînelor. Au bibliotecă, dar ea nu este deschisă în orele accesibile inginerilor de la „Teleajen” și, de regulă, nu împrumută cărți acasă. Dealtfel nici nu stă în atribuția institutului elaborarea și multiplicarea de fișe, popularizarea tehnică în întreprinderi.

Este într-adevăr o dificultate reală. Reglementări actuale cu caracter mai general privind documentarea tehnică, perfect

Controlul calității produselor se face prin razele Roentgen. Dar controlul calității nivelului profesional?

justificate într-o anumită etapă, ar trebui poate reexaminată în lumina noilor condiții. La o investiție de miliarde ca cea de la „Teleajen”, din care o parte de fel neînsemnată în valută, cheltuita pentru o revistă sau două, pentru câteva lucrări de specialitate apare — opinează interlocutorul nostru — neglijabilă și, oricum, s-ar răscumpăra înzecit prin ridicarea calificării cadrelor. Firește, oamenii se mai descurcă pe cont propriu, caută să-și procure noutăți tehnice, ceea ce nu justifică însă permanentizarea situației.

Și procesele verbale au tilcul lor

Ne-am interesat cum acționează recent înființată Comisie de pregătire și perfecționare, încadrare și promovare în muncă. Ea funcționează pe lângă consiliul oamenilor muncii, spre deosebire de vechea comisie de calificare și perfecționare.

— Această ultimă comisie — explică șeful Serviciului personal-invățămînt-retribuire, Cristu Nicolescu — avea însă mai mult un rol consultativ, nu participa efectiv la procesul pe care-l îndruma. Aviza tematic, studia programele de învățămînt, recomanda lectori. Rar făcea analize și nu putea lua măsuri din proprie inițiativă. Actuala comisie a primit noi răspunderi.

Nu e mai puțin adevărat însă că ea se află încă la început de drum și concluziile ar fi premature. La „Teleajen” s-au ținut vreo două ședințe, s-au dezbătut propuneri de promovare în muncă, în funcție de nivelul de calificare și de rezultatele obținute la concurs de candidați. Merită relevată această aderență strictă la cerințele legii privind promovarea în posturi de conducere doar prin concurs. Astfel, am citit cu interes un proces verbal dezbătut de comisie și contrasemnat de șapte sau opt ingineri. (Din motive evidente nu vom da numele candidatului și nici postul solicitat, reamintind însă că este vorba de o funcție de conducere). Iată textul:

„Comisia, analizînd lucrarea scrisă a tovarășului..., constată că nu a îndeplinit punctajul stabilit, precum și faptul că tema de specialitate a fost tratată neconcludent, iar problemele economico-financiare de actualitate sînt insuficient cunoscute. Comisia nu-l declară reușit pe tovarășul... pentru ocuparea postului de...”

Să relevăm, în acest context, un aspect important al ridicării calificării, sesizat de șeful Serviciului personal-invățămînt-retribuire.

— Este de presupus că marea majoritate a inginerilor care sînt sau urmează să fie promovați în posturi de conducere posedă cunoștințe tehnice suficiente. Un candidat la postul de șef de secție, conform prevederilor legii, trebuie să aibă un minimum de opt ani de practică, dar adeseori el candidează pentru acest post, după 10 sau chiar 15 ani de activitate în producție, rîstimp în care a acumulat experiență și suficiente cunoștințe. Observăm însă o lacună importantă, esențială la mulți din ei: cunosc insuficient problemele economice și de organizare. Or, stăpînirea acestora reprezintă o componentă de bază a calificării, ridicării nivelului de pregătire profesională și reciclării. Trebuie acordată mai multă atenție acestui sector.

Citeva experiențe edificatoare la întreprinderea de utilaj chimic Ploiești, una din marile uzine constructoare de mașini din țară, specializată în utilaj tehnologic, în special chimic. Ea produce pentru pia-

ța internă și pentru export utilaje pretențioase, care trebuie să reziste la condițiile specifice industriei chimice, la coroziuni, presiuni și temperaturi înalte. Controlul calității se face prin raze Roentgen. Dar controlul calității nivelului profesional?

Un curs „din mers” care se cere multiplicat

Iată o experiență relatată nouă de inginerii Romeo Duță, metalurgul șef, și Cristian Nicolae. Totul a început de la o discuție mai mult filologică privitor la sensul cuvîntului „normal”. La o banală ședință de producție din primăvara acestui an s-au desfășurat discuții aprinse pe marginea rebuturilor de la secția forjă. Piesele se fisurau, crăpau. Or, în unele cazuri, o singură piesă costă și 40.000 de lei, încorporînd material scump, de import, fără a mai vorbi de manopera irosită. (Trebuie reținut că aici se produc multe unicate.) S-au ciocnit păreri.

— Sînt rebuturi normale!

— Nici un rebut nu e normal!

— Anormală este slaba calificare a forjorilor. Soluția: un curs special de calificare. Chiar dacă nu a fost prevăzut în program.

Muncitorii de la forjă erau mai toți de la țară, veneau din sate de deal și de cîmpie, navetiști din Drăgănești, Cornu, Meri, dinspre Vărbilău și Mărgineanca, Gura Vidioarei, Coadă Malului, Făget, Corlătești, Blejoi. Faptul că glumeții poreclise-ră această din urmă localitate Rio de Blejoi nu schimbă cu nimic situația: și cei din „Rio” dădeau rebuturi la fel ca și confrății lor din Meri. Unii, deși se apropiau de 45-50 de ani, nici măcar nu erau bine familiarizați cu alfabetul de bază al forjorilor, cu scara culorilor, cu știința de a simți starea metalului doar privindu-l: portocaliu înseamnă 1200 de grade, roșu-vîșiniu — 650 de grade: Atenție! Trebuie oprită forjarea, metalul e prea rece! Nu înțelegeau de ce trebuie date lovitură puternice, dese, la oțelul carbon și lovituri rare și ușoare la oțelul refractar etc., etc.

Așadar, s-a propus un curs neprevăzut în plan. Au fost atrași în predare mai mulți ingineri și tehnicieni de concepție și din secții și unii maiștri în scopul asigurării unui mod de predare cât mai variat și mai adaptat cerințelor cursanților. A fost un curs din mers. S-a folosit un limbaj plastic, pe înțelesul tuturor. Un oțel încălzit prea puternic, deci lipsit de aderență necesară, era asemuit cu o mămăligă cu prea puțină apă și neamestecată bine, care se sfărîma la prima atingere. Se dădeau și sfaturi mai puțin recomandate din punct de vedere medical, dar perfect justificate din punct de vedere tehnic:

— La alamă, după ce dai o lovitură, tragi un fum de țigară. Aceasta pentru a lăsa să se scurgă circa 15 secunde. Și tot așa, într-o formă accesibilă, uneori amuzantă, cu demonstrații practice, s-au predat forjorilor timp de două luni, noțiuni tehnice noi pe plan mondial. Li s-a vorbit despre procedul de forjare a oțelurilor inoxidabile refractare, despre forjarea alamelor speciale din lingou turnat și așa mai departe.

„Cursul din mers” a dat roade. Mindria profesională, dorința legitimă de a promova în trepte și categorii superioare, o surdă și salutară competiție între schimburi și-au spus cuvîntul, iar rebuturile

s-au redus în mod spectaculos. După terminarea cursului, muncitorul Grigore Dumitru zis „Bebeca” s-a dus din proprie inițiativă la „Rulmentul” Birlad să vadă noutățile de acolo, a fost — se pare, în vacanța sa — și la întreprinderea de utilaj chimic din Făgăraș și Rimnicu Vilcea, pentru documentare personală.

— Am vrut să văd negru pe alb, ne-a spus el.

Maistrul Nicolae Ghiță de la Mecano-energetică, sectorul reparații mecanice, ridică o problemă cu caracter mai general privind calificarea maistrilor.

— Dacă ați știți cit mă doare pe mine să învăț despre sistemele hidraulice. La mașinile moderne mai toate operațiile se realizează prin asemenea comenzi. Eu am terminat școala tehnică de maistri în 1962. Despre cea profesională ce să mai vorbim? Acum 30 de ani nici nu ni s-a pomenit despre comenzile hidraulice. Dar iată că noi acum ne confruntăm cu ele în uzină. Am participat la montare, alături de specialiștii străini, așa că m-am familiarizat cu ele. Am cumpărat și un tratat de specialitate: „Sisteme automate hidraulice”, o traducere. Practic ne descurcăm, ajutați și de ingineri, dar nu cunoaștem suficient teoria acestor comenzi de mare importanță pentru tehnica modernă. Ar trebui organizat un curs de perfecționare în afara întreprinderii, cu atât mai mult cu cît sînt convins că mulți alți maistri sînt în aceeași situație ca și mine.

Inginerul Ion Terecoasă, șef de hală la Secția cazangerie grea, ne vorbește despre schimbul regulat de idei și discuțiile libere, de înalt nivel tehnic, organizate lunar între tehnicienii și inginerii de la cazangerie. În acest cadru s-a născut și ideea unei importante inovații vizînd îmbunătățirea muncii sudorului. În interiorul recipientelor încălzite, din considerente tehnice, la 250 de grade, vîdăți scama în ce condiții este nevoie să lucreze sudorul, chiar dacă este protejat de un covor de azbest. S-a discutat mult și unul din participanții la discuții a pus la punct un aparat bazat pe principiul Coadă, care rezolvă în mare măsură problema.

Aceste dezbateri și discuții asigură o permanentă infuzie a noului, o continuă ridicare a calificării personalului tehnic.

— Este la noi o vorbă, spune inginerul Terecoasă: la cazangerie nu rămîne decît cine are greutate.

Greutate în pregătire, în concepție, pe scurt — în calificarea sa.

În cele de mai sus nu am căutat să facem o dare de seamă, să luăm la rînd toate cursurile de perfecționare existente, care, vă asigurăm, funcționează normal la cele două mari întreprinderi ploieștene, ci doar să evocăm câteva experiențe, și mai bune și mai rele, într-un context mai larg: reciclarea a devenit o cerință fundamentală a lumii contemporane.

De la academicienii (Grigore Moisil, într-o bancă de student a unui amfiteatru al Facultății de matematică din București, se recicla și el la bătrînețe în probleme absoconce ale algebrei moderne, auzind prelegeri ținute de colegi cu 20 de ani mai tineri) și pînă la forjorul Dumitru Grigore care, într-o bună zi, stimulat de un curs de reciclare bine gîndit și bine condus, s-a apucat să colinde prin marile ateliere de forjă din țară ca să vadă totul „negru pe alb”, să afle și să aplice ce e nou.

LIONEL NIȚESCU ■

Calitatea și competența omului muncii

(Urmare din pagina 1)

cu care, primind certificatul de calificare, tânărul absolvent al școlii se prezintă la locul de muncă. Am vizitat, recent, un număr destul de mare de întreprinderi bucureștene și aproape în toate locurile oamenii se arătau preocupati de stăpînirea insuficientă a meseriei de către tinerii repartizați, proveniți atît din școlile profesionale cît mai ales din liceele de specialitate, licee, care, atenție!, sînt azi preponderente în asigurarea întreprinderilor cu cadre tinere.

Există programe necorespunzătoare?

— Ti se răspunde că nu.

Nu există condiții de atingere a parametrilor de calitate (insușirea cunoștințelor profesionale necesare) sau de competență (traducerea lor în practică)?

Aici lucrurile variază de la școală la școală, dar situația rămîne cam aceeași și în condițiile școlilor care ființează practic în inima unor întreprinderi. La I.M.G.B., care are liceul peste drum, unul dintre maistrii cei mai buni afirmă că după primele luni, cît lucrează în regie, unii absolvenți ai liceului de specialitate „cad” rapid, odată cu trecerea la munca în acord, nereușind să-și îndeplinească — cantitativ și calitativ — sarcinile ce le revin conform categoriei înscrise pe certificatul de muncitor calificat. Această observație la întreprinderea de utilaj chimic Grivița roșie, ca și în alte locuri.

O cercetare efectuată de Centrul de cercetări pentru problemele tineretului în rîndul absolvenților de la cîteva școli importante (liceele „23 August”, „Spiru Haret”, „Electronica”-Pipera, „Galvani-Tei”, toate din București, „1 Mai” și Liceul industrial nr. 2 din Ploiești, „Tractorul”-Brașov etc.), confirmă

această observație, oferind, în plus, unele concluzii foarte interesante. Prima dintre acestea — și pe care o apreciem drept cea mai importantă — arată o mare superficialitate în aprecierea locului pe care pregătirea profesională trebuie să-l ocupe în procesul de învățămînt. Astfel, apar total neconforme cu realitatea noțile umflăte care se acordă elevilor la verificarea cunoștințelor profesionale: 70,3 la sută „foarte bine”; 25,3 la sută „bine”; 4 la sută „satisfăcător”; 0,2 la sută „slab”. Semnificativ este că deși mulți arată, practic, necunoașterea a bazelor meseriei abia 0,2 la sută au fost declarați „corigenți” și nici unul „repentent”.

O mentalitate păgubitoare persistă încă, chiar și în rîndul unor cadre didactice, des repetată sub formula: „tocmai la practică te găsiși să-i strici bietului elev media?” Și, ca atare, mulți sînt îngăduitori dincolo de linia minimă a responsabilității.

Or, trebuie făcut totul pentru ca școala să înțeleagă că însușirea unei profesii nu reprezintă o simplă „dexteritate”, că ea constituie, la urma urmei, **materia de bază**. Această cercetare arată că 10 la sută (după treapta I) și peste 25 la sută (după treapta a II-a), deci peste 35 la sută în total dintre absolvenți — cifre și ele încă mici, deocamdată — merg direct în producție. Cum le dăm drumul în viața acestor tineri? Ce foloase sau ce greutăți punem pe umcrii întreprinderilor somnind certificatele de calificare ale elevilor noștri? Iată întrebări care nu țin de domeniul jocului...

Fapte interesante și uneori demne de a trage semnalele alerte se potrec și în întreprinderi, acolo unde tinerii își efectuează practica. E paradoxal să vezi cum întreprinderea care caută „oameni buni” dovedesc o neglijență alarmantă față de pregătirea lor. Este sesizată, astfel, o anumită stare de indiferență, atît la unele cadre de conducere, cît și la muncitorii și maistrii care-i au în pregătire pe tineri.

„Are maistrul — l-am întrebat chiar pe un maistrul de la Grivița Roșie — obligații față de calificarea tinerilor?”

„Are. Poate să i se desfacă chiar și contractul de muncă”.

„Dumneata ai văzut tineri absolvenți care nu știu meserie?”

„Am văzut”.

„Dar maistrii căpăra li s-a desfăcut contractul pentru acest lucru?”

„Asta n-am văzut...”, mi-a răspuns omul.

Iată deci cum stau lucrurile. Din consultări mai rezultă și afirmația că maistrii și chiar muncitorii n-ar fi chipurile... cointeresați să calibre cadre tinere. Dar cînd, altădată, un muncitor era plătit suplimentar pentru că avea un ucenic? N-ar fi, deci, cazul, facem noi propunerea, ca atunci cînd se trece proba pentru o categorie superioară (IV-V, VI, VII, VIII) sau examenul de maistri în obligațiile sale să intre calificarea cel puțin a unui tînar într-un an? Considerăm că dacă am stabili pentru toți muncitorii cu categorii superioare că fără îndeplinirea acestei îndatoriri anul următor vor cobori cu o categorie, vom ajunge la ceea ce este într-adevăr firesc: ca muncitorul calificat, maistrul să fie primii care să aibă emoții la ușa comisiei de examinare, acolo unde tînarul avut în grijă face proba meseriei pe care o știe.

Important de subliniat este, de asemenea, și necesitatea de a face să crească competența însăși a acestor comisii, exigența lor. Noi am avut, în acest domeniu, o experiență foarte bună și toți muncitorii vîrstnici știu ce însemna să primești de la Camera de muncă atestatul de muncitor calificat. „Pentru mine, spunea un fost muncitor, devenit ulterior inginer, această probă a fost aproape egală cu examenul de stat”.

De ce să renunțăm, dar, la această exigență bună tocmai acum, cînd ritmurile de dezvoltare a științei și tehnicii, de industrializare a țării sînt atît de mari?

Cînd — așa cum ne spune secretarul general al partidului — viitorul nostru, al tuturor, depinde de **calitatea și competența oamenilor?**

Mă numesc Ion R. Sima și locuiesc în comuna Mihai Bravu, județul Ilfov. Vă rog a publica aceste rânduri, pentru a atrage atenția celor în drept de la Fabrica de pline Giurgiu să rezolve problema trimiterii piinii în comuna noastră. În general, vinerea, simbăta, duminica și luna nu sosește piine la noi în comună, iar din ziua de 12 septembrie și până astăzi, 20 septembrie, când vă scriu, timp de 8 zile! — nu a mai trimis deloc. Sintem mulți oameni virstnici, sint mulți tineri care în loc să se ducă la cîmp, la C.A.P., fac coadă, cite 50—60 de persoane, așteptînd în zadar să sosească piinea. Pierdem timp de pomana, oamenii pleacă nemulțumiți, și asta pesemne numai datorită unei slabe preocupări a unora.

Din partea Ministerului Construcțiilor Industriale :

„Referitor la scrisoarea tovarășului Ștefan Niță, șofer la Secția 3 Tirgoviște, vă anunțăm : decizia acestuia de imputare purtînd nr. 1624/25.10.77, pentru suma de 10.906 lei, a fost anulată, rămînd valabilă numai cea cu nr. 1236/3.07.77, de lei 2807, adică contravaloarea pieselor lipsă ce ne-au fost facturate de IRA Cîmpina cu factura nr. 1855/1978. Se va face regularizarea cu T.C.I.B. — S.U.B. a sumelor plătite, reținerile fiind totodată sistate.”

Din partea Inspectoratului de stat teritorial pentru protecția muncii, județul Olt :

„Sesizat, prin intermediul revistei FLACĂRA de accidentul suferit de Mihalache Stanciu, fost om al muncii la I.A.S.-Studina, am procedat la verificarea dosarului de cercetare întocmit de unitate la data apariției incapacității temporare de muncă și în conformitate cu prevederile H.C.M. nr. 2896/1966, am trecut la refacerea cercetării accidentului stabilînd încadrarea acestuia la accident de muncă cu urmări de invaliditate. Mulțumim pentru sprijinul acordat.”

În luna iulie a.c. am trimis cele două fetițe ale mele să-și petreacă o parte din vacanță la socrii mei din satul Tăbălăești, comuna Averești, județul Vaslui. La două săptămîni după asta am primit o scrisoare din partea lor prin care îmi cereau să le trimit un colet cu mai multe pachete de „DERO”, întrucît nu au cu ce-și spăla rușele iar gestionarul din sat, Dumitru Popa, nu distribuie produsul „DERO” decît pe ouă în schimb. Cum știam că soacra mea nu are păsări, am trimis coletul solicitat. În luna august mi-am petrecut și eu o parte din concediul de odihnă la socri. Am solicitat gestionarului respectiv o serie de produse de uz casnic, două pachete de „DERO” și două kilograme de vopsea „LINOXIN”. Mi-a răspuns că „DERO” se vinde numai pe ouă, iar vopseaua în schimbul cîrnil de pasăre sau al păsărilor vie?! I-am explicat că și eu cumpăr ouă și păsări de la cei care au, apoi i-am reamintit de legea care nu-i per-

În preajma noilor și frumoșelor blocuri de locuit din Capitală sau de aiurea, se mai pot vedea — e drept, meru mai rar — urme neplăcute ale nepăsării pentru păstrarea curăteniei, a igienei dintre blocuri. Acest instantaneu — nedorit — a fost realizat lângă blocul A.2 din strada Izvorul Crișului nr. 3, sectorul 5, din Berceni Sud V, București, unde deși există locuri modern amenajate pentru

mite condiționarea vînzării produselor din magazin, că mă voi adresa primarului în acest sens. Mi-a răspuns arogant, că în prăvălia lui el e primarul. M-am adresat primarului, cunoscîndu-l un om destoinic, acesta a rămas indignat de cele auzite. Și totuși, practica gestionarului din Tăbălăești, nu se constată, acum, pentru întia oară. (Mihai Croitoru, Tărtășești, Ilfov)

Mă numesc Luca Manciu și sint profesor de istorie în municipiul Cluj-Napoca, la Liceul pedagogic „Gh. Lazăr”. Am simțit o deosebită bucurie cînd am citit în revista FLACĂRA cu data de 31 august a.c. articolul intitulat : „Fresca lui Costin Petrescu trebuie să vadă din nou lumina zilei”. Ca unul care am văzut această frescă în toamna anului 1939 și ianuarie-martie 1940, fiind student la Cluj, îmi dau bine seama de valoarea extraordinară pe care ea o are. Era una dintre atracțiile Clujului cultural și constituia un obiectiv turistic cu adînci semnificații educative. Anii au trecut, această frescă a suferit transformări, totuși ea ar putea fi restaurată și din nou ar putea constitui o atracție a Clujului socialist.

Din partea Ministerului Educației și Învățămîntului :

„În legătură cu scrisoarea prof. Ion Sidor din orașul Moinești, județul Bacău, vă comunicăm : în urma verificării de către organele noastre a aspectelor sesizate, a discuțiilor purtate cu organele județene și cu autorul scrisorii, s-a stabilit ca Inspectoratul școlar județean Bacău, potrivit prevederilor art. 221 din Statutul personalului didactic, să analizeze posibilitatea transferării profesorilor Ion Sidor și Constantin Zgrăvel, la Școala generală nr. 1 — Moinești, de unde au fost mutați disciplinar în 1976. Precizăm totodată că semnalările în legătură cu abaterile profesoarei Drumea Georgeta — directoroa școlii — și a altor cadre didactice, s-au dovedit a fi întemeiate. Pentru aceste abateri, atît profesoara Drumea Georgeta cît și cadrele didactice în cauză au fost sancționate de către Inspectoratul școlar județean Bacău.”

Solicităm un „leac” pentru Spitalul din Curtea de Argeș, și iată de ce : mi s-a eliberat de către medicul din comuna Cîcănăești, dr. Valeriu Raicu, o rețetă pentru un copil care avea nevoie de o soluție realizată la farmacie. Firesc, m-am dus la Curtea de Argeș și o dată cu celelalte medicamente, am cerut și soluția indicată în rețetă. Mare mi-a fost mirarea cînd am fost trimis să iau acel medicament din comuna Corbeni, susținîndu-se că noi, cei din Cîcănăești, acolo sintem repartizați de către spitalul indicat, deși nici un cetățean de la noi nu are drum prin Corbeni, dar aproape toți vin zilnic în Curtea de Argeș. În cazul meu, medicamentul copilului costa 2,60 lei, iar ca să fac drumul la Corbeni, numai de la Curtea de Argeș, trebuia să plătesc 16,00 lei la rată. Interesîndu-mă de

această ciudățenie, am aflat că în mod cu totul artificial sintem „arondați” la farmacia din Corbeni din nu știu ce calcule privind un post de acolo ! Abia acum am înțeles de ce tovarășul doctor, însoțit de sora Elena Boșomoiu, așteaptă în fiecare lună cite o mașină de ocazie să meargă la Corbeni, de unde vin cu cite un sac de medicamente în spinare. Cred că aceasta este o boală ciudată și sperăm să i se găsească un leac calificat ! (Prof. Gheorghe E. Ungureanu, comuna Cîcănăești, Argeș)

Sintem un grup de locatari ai cartierului Gloria din Mediaș și vă scriem cu speranța că vom fi ajutați în vreun fel. La sfîrșitul lunii aprilie a.c. pe strada Gloria au început să se sapa niște șanțuri late de circa 1,5 metri și adînci de circa 2 metri, pentru introducerea canalizărilor ; de atunci și pînă în prezent această lucrare nu a reușit să fie terminată. Pînă acum nu ne-am îngrijorat, am înțeles rostul ei, acum însă începem să ne facem probleme. Treaba reprezintă calea de acces pentru Școala generală nr. 2 și pentru Liceul „Axente Sever”. Cînd plouă, locul devine foarte periculos pentru copii mai ales. Din acest cartier circa 300 de copii, care sint în clasele I—IV, trebuie să meargă la cele două școli. Copiii pot aluneca de pe mormanele de pămînt care se află de o parte și de alta a șanțurilor, se pot accidenta, deoarece șanțurile sint pline cu apă. Sperăm ca cei în drept să ia de urgență măsurile ce se cuvin într-o astfel de situație. (Adriana Lenghel, Mediaș)

Mă numesc Dumitru Irimia, locuiesc în Iași, alea Rozelor, nr. 22, etaj IV, ap. 20. Ridicînd un colet de la P.T.T.R. Podul-Roșu din Iași, trimis de sora mea de la Cernavodă, desfăcîndu-l în loc de medicamentele pe care le așteptam, am primit un sac de hirtie în interiorul căruia se afla o bucată de lemn. Am mers personal la dirigințele P.T.T.R.-ului cu coletul primit, i-am explicat verbal, după care mi s-a spus să întocmesc o cerere promițînd rezolvarea cazului și restituirea sumei de 600 lei, valoarea ce era trecută pe aviz, cu buletinul de expediție nr. 247, greutatea 0,400 kg, taxa 1,30 lei, nr. de sosire 4363, depus în 26.08, sosit 28.08, ridicat la 30.08 a.c., ora 8,15. Datorită nerezolvării acestui caz apelez la dumneavoastră să mă sprijiniți în depistarea celui vinovat pentru a suporta consecințele.

Din partea Trustului de Construcții-Montaj Timișoara :

„În legătură cu scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către Asociația de locatari de la blocul D.29, strada Ana Ipătescu din Timișoara : nemulțumirile locatarilor sint juste și se datoresc deficiențelor cauzate de execuția finisării blocului pe timp friguros, la finele anului 1977, precum și a lipsei de supraveghere a lucrărilor de către cadrele de conducere din acest șantier. Așa cum rezultă și din referatul de cercetare pentru lipsa de preocupare în realizarea corespunzătoare a lucrărilor au fost luate măsuri de sancționare a celor vinovați. Pentru remedierea situației s-a întocmit un plan de măsuri urmînd ca pe parcursul execuției el să fie urmărit de personalul nostru din compartimentul C.T.C. și respectat întocmai. Vă mulțumim pentru ajutorul dat în rezolvarea reclamațiilor justificate ale oamenilor muncii.”

Anunțul „RENOVARE”, pe care-l zărim uneori la magazinele alimentare, presupune a fi asociat cu efectuarea unor îmbunătățiri de ordin tehnologic a proceselor de stocare-vînzare, cu efectuarea unor îmbunătățiri de ordin estetic, completare a instalațiilor de conservare etc. La magazinul Autoservire din Piața Amzei, care a stat închis trei luni, s-a făcut transformarea secției autoservire cu vînzarea pe bază de bon de casă la masa vînzătorului, produsele fiind etalate în rafturi de 3 metri înălțime, așezate de-a lungul pereților, din PAL alb. Ca renovare, subliniem introducerea a 7 arcade din PAL portocaliu, de 2 metri lățime, fixate la 3 metri înălțime pe rafturi și stîlpii metalici de la marginea meselor, care amintesc izbitor de zorzoanele de la bilei, așa cum le și numesc mulți clienți, care mai mult strică estetica magazinului care și

altfel are lipsă de aer. Aceste zorzoane au necesitat cheltuieli destul de mari, lungînd nepermis de mult timpul necesar lucrărilor de renovare, în mod normal neîndispensabile. Cred că cei în drept ar trebui să mediteze la cele de mai sus, mai ales că urmează să intre în renovare, în trimestrul IV a.c., și magazinul Alimentara, tot din Piața Amzei, și tot pentru trei luni, în care perioadă volumul vînzărilor ce se vor pierde, după aprecierea responsabilului de aici, Rădina Dragu, un bun gospodăru, însumează circa 13 milioane lei. Dacă magazinul va fi închis numai după ce vor fi aduse pe șantier toate materialele necesare, agregatele etc., dacă se va renunța la înzorzona-re inutilă a interiorului, efectuarea lucrărilor de renovare vor putea fi reduse la jumătate, iar volumul vînzărilor ce nu se vor realiza în această perioadă nu va depăși 5—6 milioane lei. (Vasile Filip, București).

Primum din partea profesorului doctor docent Dan Gavrilu, șeful Clinicii de chirurgie de la Spitalul „Carol Davila” din București :

„Tovarășe redactor șef, în spiritul adevărului, care caracterizează revista ce conduceți, vă rog să publicați următoarea precizare. În cursul mesei rotunde, publicată de „Flacăra” în nr. 38/1215 din 21 septembrie, unul din participanți, doctorul Sandu Stoichiță, susține că am primit, în urmă cu un an și jumătate, un panendoscop, căruia nu i-am dat nici o întrebuințare. Afirmația e gratuită, ca să nu zic altfel, din mai multe motive. Aparatul respectiv a sosit la clinică în 12 ianuarie a.c., conform unei chitanțe pe care o țin la dispoziția celor interesați. El a venit, din păcate, fără pompa de aspirație-insuflare, ceea ce a creat și crează greutăți în folosirea aparatului. Am făcut demersurile necesare pentru primirea pompei, dar pînă în prezent ea nu ne-a fost pusă la dispoziție. Pînă la sfîrșitul lunii aprilie, un cadru al clinicii noastre a urmat un stagiu de calificare la secția de endoscopie de la Spitalul „Fundeni”. La „Carol Davila” se efectuează în mod frecvent endoscopia de către dr. Marieta Ciobanu, medic O.R.L. Am apelat, e adevărat, la opiniile altor endoscopiști, dar am făcut-o, de fiecare dată, în scopuri de consult și colaborare. Îmi permit să anexez în copie scrisoarea expediată doctorului Sandu Stoichiță. Cu mulțumiri și stimă.”

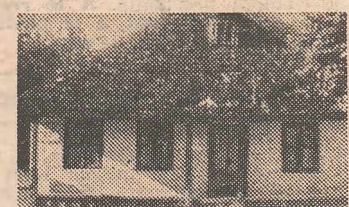
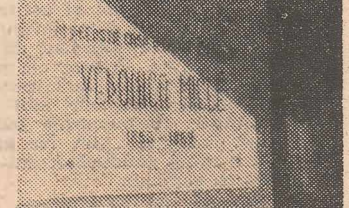
În municipiul Dej, cartierul Ocna-Dej, există un monument ridicat pentru cinstirea ostașilor români care și-au dat viața în primul război mondial pentru înțregirea neamului românesc. Acest monument a fost păstrat și cinstit cum se cuvine de generațiile care au trăit și muncit pe aceste meleaguri, aducînd un pios omagiu de recunoștință eroilor căzuți, prin buna întreținere și depunere de buchete, jerbe și coroane de flori, sîndînd în sufletele cetățenilor și mai ales ale tineretului dragostea și recunoștința lor. Din păcate, în momentul de față aspectul acestui monument este deplorabil, în locul florilor și-au găsit locul buruienile, iar de jur-împrejur sint numai băltoace cu apă și noroi. Fiînd născut în acest centru minier pe care-l revăd periodic cu bucuria și nostalgia copilăriei pretrecute aici, m-am simțit adînc lovit în suflet față de această stare de lucruri și orice justificare s-ar aduce, consider că nimeni — muncitor, intelectual, cetățean sau deputat — nu poate să se împace cu situația existentă, trebuînd să se ia grabnice măsuri pentru readucerea lui la locul și cînsca cuvenite. (Gavril Mic, Cluj-Napoca)

Din partea Consiliului popular al județului Harghita :

„Referitor la scrisoarea numitei Aurelia Popescu din București, prin care sesizează că organele locale nu asigură condiții de locuit pentru fiica sa, Cristina Vintilă, vă comunicăm : cele relatate în scrisoare au fost examinate de Comitetul Executiv și s-a stabilit că organele locale s-au preocupat de rezolvarea problemei de locuit a profesoarei C.V., însă în primele zile cînd s-a prezentat în orașul Borsec nu a fost posibilă asigurarea unei locuințe. În mod provizoriu (10 zile) pentru dînsa a fost amenajată o cameră de oaspeti într-o sală de clasă, iar de la 10 septembrie a.c. locuiește în calitate de subchiriașă la Tanko Dominic, într-un apartament cu

încălzire centrală. În luna octombrie a.c. va fi dat în folosință un nou bloc cu încălzire centrală și Biroul executiv al Consiliului popular al orașului Borsec va repartiza un apartament pentru tovarășa Cristina Vintilă.”

Pe strada V.I. Lenin din Tg. Neamt, la nr. 16 există o casă modestă, veche, pe al cărui perete din față este așezată o placă comemorativă. Această placă a fost pusă în anul 1918 din inițiativa lui Nicolae Iorga pentru a cinsti amintirea celei

care a fost Veronica Micle. În mai multe rînduri oamenii iubitori de cultură, au ridicat în presă problema reparării acestei case deoarece este amenințată cu prăbusirea : acoperisul e putred, spart în mai multe locuri, pereții prezintă fisuri amenințătoare : nimeni însă nu a reacționat în vreun fel. Vă trimt două imagini edificatoare, poate ultimele ale acestei case, dacă cei în drept nu vor lua măcar acum, în ceasul al doisprezecelea, măsurile ce se cuvin pentru salvarea ei. (Constantin Tieu, Blaj — Alba)

Poșta redacției

Dumitra Ion — Buzău. În conformitate cu legislația în vigoare, soția are drept la pensie de urmașă după moartea soțului : a) dacă are vîrsta de 55 de ani și a avut cel puțin 10 ani de căsătorie ; b) indiferent de vîrstă și de durata căsătoriei pe timpul cit este invalidă de gradul I sau II ; c) dacă nu are vîrsta de 55 de ani va primi pensie după decesul soțului pînă la încadrarea în muncă, dar nu mai mult de 6 luni de zile. Dumneavoastră vi s-a sistat pensia deoarece nu îndepliniți condiția de vîrstă.

Marin Ioniță — Iași. Intrucît în anul 1975 ați mai beneficiat de credit de la C.E.C. pentru construirea unei locuințe proprietate personală, puteți contracta un apartament corespunzător cerințelor actuale ale familiei dv. cu condiția ca contractarea să achitați integral valoarea apartamentului.

Ștefan Lepădatu — com. Ovidiu (Constanța). Din fondul de locuințe ce îl are unitatea pe acest an, vi se va repartiza și dumneavoastră un apartament.

Damian Ienovan — Timișoara. Vă sfătuim să vă adresați direct Ministerului Sănătății.

Dumitru Bela — com. Cosmesti (Teleorman). Reveniți cu o scrisoare mai clară.

Judith Rădulescu — București. Colocatarea dumneavoastră a fost sancționată contravențional pentru nerespectarea regulilor de conviețuire. În situația că nu își va schimba comportarea, se va cere la I.C.R.A.L. evacuarea sa prin instanțele de judecată.

MARGA NEDELEA

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o oot loc în fiecare zi între orele 10—13.
● FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Un profesor trebuie să dea totul elevilor săi; alături de care își petrece trei sferturi din viață, adică, cu alte cuvinte, să se împlinescă pe sine

DE VORBĂ CU PROFESORUL DE MATEMATICĂ LIVIU IONESCU, DE LA LICEUL „MIRCEA CEL BĂTRIN” DIN CONSTANȚA.

Moment de destindere, pe malul Mării Negre, departe de grija examenelor pe al căror orizont stă nota 10, la matematică, un start sigur în viață.

Rubricile de informații ale unor ziare au publicat, săptămîna trecută, o știre laudabilă, prin care cititorii aflau că, la Constanța, cei 34 de elevi ai profesorului de matematică Liviu Ionescu terminaseră liceul cu nota 10, notă pe care aveau s-o obțină și la examenul de bacalaureat și că, mai departe, 33 dintre aceiași elevi intrasră la diferite institute superioare de învățămînt, obținînd note mari la aceeași disciplină. Faptul ne-a stîrnit interesul și iată-mă la Liceul „Mircea cel Bătrîn”, din Constanța, față în față cu profesorul și dirigintele clasei de matematicieni, profesorul Liviu Ionescu. Este un om evident tînăr, 34 de ani, cum avea să precizeze, cu alură sportivă, adică înalt, ars de soare, un adevărat atlet, în înțelesul clasic, o imagine cu totul îndepărtată de o posibilă inchipuire, aceea a unui dascăl prăfuit de trecerea timpului, cu predilecție vădită pentru spațiile închise ale bibliotecilor încărcate de tomuri cu formule misterioase. Un profesor modern, cel puțin ca înfățișare, aspect care ridică, din start, întrebarea privind metodele prin care dezleagă mințile și sufletele copiilor făcîndu-i să iubească și să înțeleagă știința cifrelor exacte, a calculelor și căilor de rezolvare a necunoscutelor tipice acestei materii de bază. Explicațiile aveau să se înșiruie de-a lungul unei discuții de ore întregi, din care voi alege, sper cit mai judicios, pe cele mai semnificative.

— Așadar, tovarășe profesor, vă aflați la capătul unui drum presărat cu mari satisfacții și la începutul altuia, cu un final încă necunoscut. Vă rog să vă recomandați.

— Sînt moldovean, am studiat la licee de mare tradiție, ca fostul Liceu Național, din Iași, azi Liceul „Mihail Sadoveanu”, și la „Roman Vodă”, din Roman, beneficiînd de învățătura unor dascăli renumiți, cel puțin pentru Moldova, cum sînt profesorii Ion Andreescu, Valeriu Amălinei și Alexandru Cojocaru. Am absolvit, în 1966, cursurile Facultății de matematică-mecanică de la Iași, predau de la vîrsta de 22 de ani, debutînd la Liceul militar „Ștefan cel Mare” din Cîmpulung Moldovenesc și, de 10 ani, aici, la Constanța, unde am ajuns, prin concurs, să ocup o catedră de matematică.

— Ați dori să faceți o legătură între profesorii care v-au învățat matematica și actuala dumneavoastră situație?

— Sînt obligat moralmente tuturor celor numiți pînă acum și nu mai puțin profesional, deoarece aptitudinile lor, în ceea ce privește predarea matematicii, au constituit și constituie încă pentru mine un permanent exemplu. Învățînd după 1944, am prins multe dintre modificările survenite în învățămîntul nostru, am asistat și participat, într-un fel, la construirea unei școli noi care nu i-a exclus însă pe profesorii vechi. Deci, beneficiul a fost dublu: modernizare și tradiție.

— Un răspuns mai concret: ce anume ați învățat de la profesorii dumneavoastră să faceți cînd veți ajunge în locul lor?

— Să acord o șansă egală tuturor elevilor și să nu lucrez numai cu cei dotați de natură, pentru că eu cred că matematica poate fi învățată de orice copil apt pentru a urma cursurile unei școli, privită în ansamblul programului ei. În ceea ce mă privește, am întîmpinat, ca elev, multe

greutăți pentru a reuși să pătrund tainele matematicii. I-am desconsiderat, ca să nu spun că i-am urit, pe acei colegi care știau să rezolve problemele dar își țineau în secret cunoștințele, neajutîndu-i pe cei mai slabi decît ei. Orice elev mai răsărit trebuie să pronunțe un „nu” hotărît egoismului, devenind un sprijin al profesorului. Acesta, la rîndul său, nu trebuie să se prezinte în fața clasei ca un fabricant de probleme și nici de soluții știute dinainte. M-a preocupat să-i fac pe elevi să ridice ei înșiși probleme, în lanț, dacă se poate, deschizînd, astfel, un orizont mult mai larg colaborării noastre și, simultan, spre căile de rezolvare a oricăror probleme.

— Ați valorificat, în acest sens, orele de pedagogie, din timpul studiilor dumneavoastră?

— Vai, aceste ore au fost atît de puține! În total 15! Absolut insuficiente. Pot spune că acele lecții au constituit pentru mine doar un debil contact cu viitoarea mea profesie. Spun asta nu pentru a-mi spori eventualele merite, ci le spun într-un spirit critic, față de actuala situație, în ceea ce privește pregătirea pedagogică a studenților. Sigur, pedagogia se poate deprinde „din mers”, prin însăși practica profesiei, dar cu mult mai greu și numai în condițiile în care omul de la catedră își iubește cu pasiune meseria. Un pedagog bun trebuie să aibă experiență, este foarte adevărat, și ca se capătă în timp, ori tocmai din această cauză sînt de părărit scurtele acestui interval necesar se poate face prin mai multe ore afectate predării, încă din timpul studenției. Practic „simțul pedagogic” este calea prin care profesorul coboară la nivelul de înțelegere al tuturor categoriilor de copii cu care lucrează, mijlocul prin care obține stimularea capacității lor de gîndire. În ultimii ani, matematica predată în licee a ajuns la un astfel de nivel încît, nu mă tem s-o spun, dacă ar fi fost să flu acum elev, în mod sigur n-aș fi devenit profesor de matematică!

— Și totuși rezultatele, cel puțin cele din acest an, par să vă contrazică...

— Stați puțin să lămurim niște lucruri... O oră de predare are 50 de minute, timp în care mă străduiesc să realizez un conținut de 100 de minute cel puțin, adică să pot discuta cu elevii atîta matematică cît ar putea fi cuprinsă într-un interval dublu.

— Apreciați, prin urmare, că orele din program sînt insuficiente?

— N-am spus asta! Liceul „Mircea cel Bătrîn”, liceu de matematică-mecanică, este, de multă vreme, încă mai înainte de venirea mea aici, reputat pentru valoarea corpului său profesoral și pentru succesele elevilor săi. Ani la rînd, aceștia din urmă s-au numărat printre finaliștii pe țară al multor concursuri naționale și internaționale, printre „olimpicii cifrelor”. Colegii mei, pe care țin neapărat să-i numesc pentru a fi cunoscuți și altora decît cetățenilor orașului, au contribuit la falma liceului și la intrarea în viață a multor tineri și tinere, tocmai prin pasiunea și priecerea cu care și-au făcut datoria. Ei sînt: Dumitru Țîrea, Constantin Caragea, Sava Stan. Cu mine sîntem patru și laolaltă alcătuim, dacă mă pot exprima astfel, un „mediu” propice studiului matematicii. Revenind la întrebare, menționez

însă că pentru a obține rezultate superioare, la nivelul cerințelor zilei, dar mai ales ale viitorului, se impune un volum și mai mare de muncă, se cere inițiativa profesorului. În ceea ce mă privește, am plecat de la ideea că generalizarea treptei I de liceu a condus la o scădere în conținut și în calitate a predării matematicii, deoarece majoritatea elevilor, părinților și chiar unii profesori considerau că această generalizare se poate obține cu minim de efort. Dar, hai să fiu mai direct: se credea că elevul trebuie „trecut” chiar dacă nu știa carte. Se stabilise o înțelegere mutuală, pe care am apreciat-o drept lipsită de etică, pentru a nu spune decît aitt... Mentalitatea că „profesorul este obligat să mă treacă” nu avea nimic cu intenția și obiectivele „generalizării”. De aceea, la începutul aflării mele în liceul din Constanța, nu m-am temut să las corigenții și chiar repetenții, și nu puțin, la matematică, elevi pe care i-am recuperat în anul următor, considerînd mai important pentru ei și pentru societate, soliditatea cunoștințelor căpătate în școală decît acel procentaj de absolvenți cu care, prin unele locuri, anumiți directori se mîndresc. Colectivul de profesori de matematică de la „Mircea cel Bătrîn” a fost preocupat de găsirea unei soluții și a găsit-o: organizarea de cercuri de profil în fiecare an de învățămînt, adică practic, încă patru ore de matematică. La clasele a 11-a și a 12-a participă cei mai talentați, pînă la vîrsta respectivă autosolecția spunîndu-și cuvîntul. Pentru noi, problemele se pun la clasa a IX-a, adică la cercul de inițiere în matematică, formă care nu există și pe care noi am realizat-o. Scopul propus a fost antrenarea cît mai largă a elevilor anului I, deoarece resimțeam necesitatea de a acceda o șansă egală tuturor școlariilor, deoarece știam că absolvenții primilor 8 ani se prezentau cu o pregătire neomogenă, din motivele deja arătate. A trebuit să procedăm cu mult tact, pentru că acest contact al tinerilor cu matematica putea fi, și a și fost, în unele cazuri, șocant, ceea ce demonstrează pregnant justetea aprecierilor noastre în privința formalismului cu care fusese tratată „generalizarea” în unele școli. Liceul apărea, dintr-o dată, o scară de exigență amplificată. Dar acesta era un secret numai pentru cine nu voia să știe că, urmîndu-și cursul firesc, școala trebuia să treacă și la o altă „generalizare”, aceea a învățămîntului de 12 ani. „Ruptura” aceasta, în ordinea continuității, se impunea a fi evitată.

— Atenția acordată de dumneavoastră și de colegii matematicii nu impictează asupra pregătirii la alte discipline? Nu uit că ați fost și diriginte la seria excepțională, din acest an.

— Cine învață bine la matematică se descurcă mai ușor și la celelalte discipline. Catalogele o pot demonstra, pentru că, în fapt, noi formăm un model de gîndire logică, pe calca cifrelor, care devine o cale de înțelegere a altor materii. Îmi amintesc ce spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu: „În viitorul cîincin, învățămîntul va trebui să asigure formarea profesională a unui număr de două milioane de persoane, din care 250 000 tehnicieni, maștrii, inginerii și alte cadre de specialitate”. Cine a zăbovit mai atent asupra acestor cuvinte a înțeles rolul care revine școlii românești și, implicit, profesorilor ei. V-ați referit la faptul că elevii mei au reușit la examenele unor institute de învățămînt superior, dar vă întreb: oare maștrii și tehnicienii de azi și mai cu seamă cei de mîine, care au de manipulat instalații dintre cele mai moderne, mașini cu programare matematică, pentru a da un singur exemplu, nu trebuie să aibă o pregătire egală cu a viitorilor ingineri? Dar muncitorii? Putem accepta, cu conștiința împăcată, o alt fel de pregătire decît una unitară, pornind de la ideea meschină că unii elevi vor ajunge ingineri iar ceilalți „numai” muncitori? Deprinzîndu-i pe elevi să înțeleagă problemele de matematică, să caute și să urmărească adevărul matematic, le cultivăm o viziune mai clară, mai precisă, asupra altor fenomene social-economice ale contemporaneității, îi obișnuim să-și conducă singuri procesul de autoinstruire, de autoexigență și de autodepășire.

— Ce credeți despre meditații, despre pregătirea specială a unui concurs?

— Am luptat să nu-i las pe elevi să apeleze la meditații. M-am angajat încă de la început, în fața comitetului de părinți, să-i pregătesc pe copii astfel ca toți să poată concura cu succes la un examen superior. Știu totuși că unii elevi mergeau regulat, la o săptămîină ori două, la București, pentru lucrări de control, la alți profesori, devenind niște navetiști, de

sfîrșit de săptămîină. Pînă în cele din urmă mi-au acordat un credit total.

— Vă rog să evocați perioada bacalaureatului și a examenelor la facultate, din acest an.

— O fac cu plăcere și emoție. Președintele comisiei, la liceul nostru, a fost un profesor universitar de la Institutul politehnic din București, desigur mirat de uniformitatea catalogului clasei la rubrica matematică. „Chiar toți sînt de 10” — s-o fi gîndit distinsul profesor. „Nici unul de 9,50, măcar?” După corectarea și notarea lucrărilor s-a ajuns la o singură notă: cea maximă. De ce? Pentru că elevii au respectat întocmai cele stabilite dinainte. Metoda noastră este aceea de a prezenta operațiile pe verticală și nu pe orizontală, cum se face de obicei. În plus, toate operațiile și judecățile trebuie, obligatoriu, explicate. Astfel poți aprecia procesul de gîndire urmat de concurent. Așa se pune în valoare pregătirea acestuia. Știu că mulți m-au sfidat, la început, pentru ceea ce ei credeau a fi gratuitate, încăpăținare, rigiditate etc., ca de pildă „pretenția” mea în ceea ce privește prezentarea unei lucrări, în care pînă și semnul egal, sau altele, să fie așezate la o anumită înălțime, mereu aceeași, o „pretenție” care nu se justifică estetic, ci se înscrie într-o disciplină, într-un mod de organizare mergînd pînă la amănunt, într-o explicitare desăvîrșită a unui produs al gîndirii, care se înfățișează astfel, oricui, drept o oglindă clară a cunoștințelor elevului. În timpul examenului, dincolo de zidurile claselor, am început să rezolv eu însumi problemele și am constatat că la geometrie se strecurase o greșeală. M-am agitat, am cerut să intru și să atrag atenția copiilor. Am întîlnit pe doi dintre ei, care ieșiseră deja. Îngrijorat, i-am întrebat de ce n-au epuizat, așa cum le-am cerut, întregul timp de gîndire ce li se acorda, iar ei mi-au răspuns că problema de geometrie era greșită, că ei au specificat în scris, pe teze, acest „amănunt”, au operat schimbările necesare și au rezolvat, cu bine. În perioada examenelor la facultate, aveam lecții aici, pînă la orele 11,00, după care luam avionul și mă repezeam la București, unde aveam întîlnire cu elevii, în Piața Universității, pentru a discuta problemele și a vedea cum le-au rezolvat. Am făcut cîinci drumuri, adică 10, dacă adăugăm și revenirile la Constanța. Cei din provincie mi-au scris. Iată o telegramă: „Am venit, am văzut, am învins” semnata de frații gemeni Cătălina și Cătălin Luță, Gemal Memetcea și Dragoș Ionescu.

— Cine nu a intrat la facultate și de ce?

— O elevă care s-a prezentat la medicina. La politehnică nu ar fi eșuat.

— Clasa aceasta a fost selecționată?

— A fost o clasă obișnuită. Elevii eminenți există și în alte clase, la colegii mei. Și în anii trecuți, între 85—90% dintre foștii mei elevi au reușit la examenele institutelor de învățămînt superior. Îmi amintesc că unii părinți au vrut să-și retragă copiii de la clasa mea, la început. Unul dintre aceștia a rămas totuși, iar la facultate, cu nota 3 la fizică a intrat totuși, deoarece la matematică a obținut un 9 și un 10. Ceea ce nu m-a scutit de reproșurile tatălui... care ar fi dorit doi de 10!

— Ce faceți pentru dumneavoastră ca profesor?

— Consider că de la debut și pînă la vîrsta de 50 de ani, statutul personal al profesorului este într-o permanentă modificare. De aceea, m-am prezentat, exact la termene, la toate cursurile de perfecționare, la toate examenele de grad și intenționez să-mi fac și doctoratul. Lucrez pentru mine 3—4 ore zilnic, ca și cum n-aș fi predat niciodată. Schimb problemele de la un la an.

— Ce este peren în matematică?

— Vai, iertăți-mă, este un punct de vedere eronat! În matematică apar zilnic, atîtea noutăți! Nu uitați: matematica operează cu infinitul! Este ca un munte pe care cînd îl urci, simți tentația de a ajunge tot mai sus, cucerind un pisc după altul.

— Credeți ceea ce se mai spune și anume că fetele sînt mai puțin dotate pentru matematică?

— Din clasa mea de 34 de elevi, 22 sînt fete. Trageți concluziile... În trecuta promoție, Angela Gherasim a fost finalistă și premiată la întrecerile pe țară. Acum este profesoară de matematică. Alt exemplu. În acest an, însă, un băiat, George Maiorescu, a avut dreptul acordat de lege, de a-și alege facultatea fără examene, ca urmare a succeselor lui la Olimpiade. Și-a ales: fizica tehnică, adică ceva ultra-modern și important pentru societatea de mîine.

— Creferul omenesc este un organ cu înclinații... matematice?

— Este apt pentru matematică, pentru intuiție, avînd o extraordinară capacitate în fața lucrurilor abstracte și posibilitatea de a le materializa.

— Mobilul intim al muncii dumneavoastră este ambiția?

— N-aș numi mobilul ambiție, ci mai curînd dorința de a demonstra în fața unei neîncredere tipice oricărui început, că un profesor trebuie să dea totul elevilor săi alături de care își petrece trei sferturi din viață, adică, cu alte vorbe, să se împlinescă pe sine.

EMANUEL VALERIU

Autoreparația celulară

Doctorul vilcean Octavian Udriște propune, pe baza cercetărilor sale care constituie priorități mondiale, un nou front de atac împotriva bolii canceroase

— Stimate tovarășe doctor Octavian Udriște, cu vreo două luni în urmă v-am adresat niște întrebări, prilejuate de apariția, în Editura științifică și enciclopedică, a cărții dv. „Gena ancestrală și originea cancerului”. V-am reprodus răspunsurile în numărul din 3 august a.c. al „Flacării”. În aceste răspunsuri — care sintetizau teoria dv. asupra genezei cancerului, prioritară pe plan mondial — ați pomenit, la un moment dat, despre un „al doilea front” al luptei anticanceroase. Un front ce s-ar putea deschide, din câte am înțeles, pe baza ineditelor dv. teorii asupra cancerului și, evident, a cercetărilor și rezultatelor pe care le-ați obținut. Mai mulți cititori ne-au scris, cerându-ne amănunte. Ce înseamnă acest „al doilea front”? ne întreabă ei. El îl exclude oare pe celălalt, pe cel cunoscut, adică pe cel al terapiei imune, al citostaticeelor, al iradierii?

— Nu îl exclude, ci îl împlinește.
— După cîte știți, acel — convențional numit — „prim front” se caracterizează prin distrucția celulelor canceroase și prin exereza chirurgicală. Frontul propus de dv. distruge și el ceva?

— Frontul pe care-l propun nu are un scop distructiv. Scopul lui e de a repara sistemul respirator al celulei, cum și patrimoniul ei genetic.

— Mai concret, ce vrea să însemne asta?

— Ca să înțelegeți, permiteți-mi să reamintesc niște elemente ce stau la baza teoriei expuse în cartea mea. Celulele aere (celulele care respiră) dispun de două mecanisme de extragere a energiei din alimente: un mecanism ancestral, așa-numita glicoliză anaerobă (mecanism cu potențial electronegativ) și respirația (mecanism cu potențial electropozitiv). Pentru realizarea structurilor și funcțiilor celulare specializate nu e suficientă energia furnizată de glicoliză. De aici, importanța covârșitoare a mecanismului respirației celulare. Toți factorii cancerigeni, așa cum aminteam și în mai vechiul nostru interviu, sînt factori de stress, care posedă o remarcabilă capacitate de agresiune antiinformațională, adică de distrugere de substanță genetică și de proteine specifice. Transformarea canceroasă a celulei implică regenerarea reparativă. Dar, sub acțiunea factorilor cancerigeni, procesul regenerării nu decurge în mod obișnuit, adică nu se realizează complet, nu se finalizează, creîndu-se astfel posibilitatea unei activități dezlanțuite a grupului de gene ancestrale și bineînțeles a genei cancerului, genă pe care, după cum demonstriez în cartea mea, viața o poartă în sine încă de la origine. Potrivit dovezilor, o leziune, în oricare țesut sau organ s-ar produce, reprezintă, la început, o masă electronegativă, adică exact mediul reducător și hipoxic propice proliferării celulare anaerobe (celula anaerobă fiind celula

la care nu respiră oxigen molecular). Așa se explică de ce întotdeauna celulele implicate în regenerare, sub incitația mediului electronegativ al leziunii, se „dediferențiază”, își pierd caracterile specifice, restringîndu-și expresia genetică în limitele programului ancestral, aparînd ca blastocite, adică celule embrionare nediferențiate. Nu este vorba, cum greșit s-ar putea crede, de o regresie ontogenetică, de o derulare inversă a timpului biologic, ci, pur și simplu, de un refugiu genetic, necesar celulei pentru a supraviețui. În aceste condiții, celulele aflate în regenerare funcționează pe baza mecanismului glicolizei anaerobe, despre care am vorbit mai înainte, și a autoreglării primitive. Spre deosebire de regenerarea reparativă obișnuită, în care celulele despre care vorbim se „rediferențiază” (pe baza mecanismului de respirație ce asigură energia necesară reexprimării genelor specifice pentru tipul celular respectiv), regenerarea reparativă, sub acțiunea agentului cancerigen, este frînată. Blocarea are loc în așa-zisa „perioadă critică”, perioada care începe imediat după diviziunea celulară anaerobă și în care celulele trec în stadiul diferențierii. De fapt, în această constă cheia cancerizării. Lucrul acesta l-am comunicat oficial, în premieră mondială, în 1962. În „perioada critică” aminată, celulele prezintă o mare sensibilitate față de acțiunile factorilor de stress (chimici, fizici, biologici, psihici). Acești factori de agresiune celulară dereglează lanțul respirator prin care celula vie își obține maximum de energie provenită din alimente.

— Spuneți, la începutul discuției noastre, că unul din scopurile celui de-al doilea „front” anticanceros propus de dv. este repararea sistemului sau lanțului respirator al celulei maligne. Chiar poate fi reparat?

— Da.
— Pe ce vă întemeiați această convingere?

— Pe date experimentale concrete care atestă că lanțul respirator, în celula canceroasă, este deficitar nu numai în privința enzimelor de respirație din catena electropozitivă (a citocromilor), dar și în zona de potențiale redox (de oxidoreducere), cuprinsă între minus 0,04 V și plus 0,04 V. Acesta este intervalul în care se face trecerea de la sistemele electronegative la cele electropozitive.

— Puteți realiza această trecere? Vreau să zic, chiar puteți repara această punte de transfer de electroni?

— Da. Și sper cu prioritate mondială.

— E numai o speranță?

— În condiții propice de lucru această speranță ar putea deveni o certitudine.

— Ce anume condiții v-ar trebui?

— Laborator adecvat scopului nostru și un colectiv competent de lucru.

— Ați cerut cui va aceste condiții?

— Le-am propus în cartea mea, spre atenția forurilor în drept. Le aștept cu nădejdea că mi se vor acorda cit mai repede, fiind vorba de o problemă de cel mai acut interes.

— Pe lângă repararea lanțului respirator, în țelurile „frontului” dv. intră, spuneți, și repararea patrimoniului genetic. Asta cum o realizați?

— În urmă cu peste 14 ani am încercat, pentru prima dată pe plan mondial, terapia cancerului uman cu ADN uman din țesut sănătos, prin care urmăream un transfer de program genetic normal într-o celulă cu deficit în substanța genetică. A fost un început. La ora actuală, această metodă poate fi integrată într-o nouă știință, cu imense perspective, care este ingineria genetică. Pe baza progreselor tehnice realizate în acest domeniu atât de fascinant ca și pe baza gândirii mele actuale, consider că pe lângă mecanismele de autoreparație a ADN-ului celular (prin care celula își repară singură leziunile în substanța genetică dacă acestea se află doar într-un singur lanț din dubla elice a ADN-ului), s-ar putea interveni cu eficiență prin folosirea ADN-ului propriu, extras din celule sănătoase ale bolnavului de cancer. Din cîte știu, acest lucru încă nu s-a încercat.

— Dv. îl puteți încerca?

— Da. Cu toată convingerea.

— În ce condiții?

— În cele pe care vi le-am spus, cînd discutăm despre repararea lanțului respirator celular.

— Cu aceste două metode, componente ale „frontului” anticanceros propus de dv., s-ar putea vindeca și cancerul aflat în stadii evoluate?

— Prin depistarea unui cancer în stadii incipiente, chiar și cu mijloacele actuale, se pot obține rezultate de-a dreptul excepționale. Pentru vindecarea unui cancer surprins în stadii avansate, cu tumori voluminoase, cu metastaze multiple, sînt necesare, pe lângă intervenția celui de-al „doilea front” propus de mine, și exereza chirurgicală, cum și alte metode de eliminare a masei tumorale. Vă amintesc, în același timp, că, în stadii avansate, abordarea tumorilor cu diferite substanțe citostatice întîmpină, nu de puține ori, greutăți, prin imposibilitatea ca substanța respectivă să ia contact cu toate celulele canceroase. Aceasta, din cauza deficienței de irigație sanguină a unor zone intratumorale. Revenind la întrebarea dv., răspunsul meu este optimist. Spun aceasta, deoarece metodele propuse de mine sînt capabile să abordeze celulele canceroase răspindite în întregul organism. Asta, întrucît extirparea masei tumorale nu exclude diseminarea celulelor canceroase în organism, pe căile sanguină și limfatică. Așadar, metodele mele vin să suplinească unele de-

ficiențe existente în tratamentul complex actual al cancerului.

— După cîte înțelegem, vă împărțiți răspunderile cu chirurgii, nerepspingînd exereza operatorie. Asta, pe de o parte. Pe de altă parte, parcă ați zis ceva nu tocmai bun despre citostatice. Dar s-o luăm pe rînd. Așadar, vă împărțiți răspunderile cu chirurgii?

— Da. Dealtfel, se știe, în prezent, că terapia imună (adică de respingere a tumorii) nu poate încă să distrugă tumorile voluminoase. Cît privește terapia prin iradiere, se pot obține rezultate foarte bune cu condiția ca să fie distruse celulele de origine ale tumorii. Și, bineînțeles, în faza preinvazivă a cancerului în întregul organism.

— Dar citostaticele? Despre ele ce spuneți?

— Ele, cum cred că știți, prezintă un serios inconvenient, acela de a produce efecte secundare asupra celulelor sănătoase. Acest inconvenient ar putea fi de asemenea combătut prin aplicarea metodelor „frontului” anticanceros propus de mine. În acest caz, celulele sănătoase ar fi foarte bine protejate.

— Revenind la împărțirea răspunderilor: putem deci nota că nu refuzați conlucrarea cu mijloacele actuale de terapie anticanceroasă?

— Bineînțeles că nu refuz. Dealtfel, mergînd mai departe, vă rog să notați că și inconvenientele terapiei prin iradiere ar putea fi contracarate eficient prin protejarea patrimoniului genetic și a lanțului respirator în celulele sănătoase ale organismului cancerizat. Așa mai amînti, la acest punct al discuției noastre, că, la patru ani după comunicarea oficială a metodei mele de terapie a cancerului uman cu ADN, doi cercetători francezi au aplicat cu rezultate foarte bune ADN înalt polimerizat, asociat cu iradiere sau cu chimioterapie anticanceroasă.

— Înțelegem, din tot ce ne-ați spus, că leacul cancerului s-ar afla chiar în noi.

— Organismul uman dispune de un puternic sistem de imunoversăvire anti-canceroasă, prin care poate depista și lichida celulele maligne, precum și zecile de mii de celule cu diferite defecte genetice care, foarte frecvent, apar în organism. Este adevărat că celulele canceroase ca și embrionii umani elaborează substanțe prin care se sustrag din fața acțiunii de respingere a anticorpilor și macrofagilor. Totuși, organismul uman dispune de mari posibilități pentru protejarea patrimoniului genetic și a sistemului de respirație celulară. Apariția cancerului este posibilă numai după înfrîngerea barierelor naturale (anticorpi, macrofage etc.). Ținînd seama de faptul că, în aceleași condiții cancerigene nu toate organismele devin victimele acestui flagel, reiese clar că barierele biologice, biochimice și biofizice ale organismului uman sînt totuși în cele mai multe cazuri eficiente în prevenirea cancerului. Metodele mele se înscriu, după cum cred că ați remarcat, în însuși datul viu al vieții. Ele preconizează utilizarea unor substanțe biologice naturale, deci perfect integrabile în celulele canceroase, cu scopul de a le complini deficiențele. Altfel spus, dîntro celulă blocată în stadiul primitiv realizăm o celulă diferențiată, normală. Așadar, leacul cancerului nu trebuie căutat prea departe, el se află în noi.

I. OLTEANU

„Reg-Oil” sau triumful unei idei

Lungă și întortocheată este povestea instalației cunoscute sub numele „Reg-Oil”. A fost brevetată în 1972, dar se cuvine să spunem că instalația, într-o formă simplă, acționată manual, a fost construită și folosită încă din anii 1940—1949, iar în anul 1969, la Navrom Constanța, a fost montată o variantă îmbunătățită, mecanizată, în stare de funcționare și la ora actuală. A urmat apoi momentul brevetării, pentru ca un an mai tîrziu, adică în 1973, la Bruxelles (Salonul mondial de invenții) și la Nancy (Salonul concurs internațional de invenții) să cucerească două medalii de aur. În același an, la solicitarea unui grup școlar din domeniul materialelor de construcții, autorul invenției, inginerul Adalbert Stoica, confecționează în atelierul școlii, în baza unui contract ferm, 20 de instalații care, repartizate beneficiarilor, dau rezultate excelente. În anul 1974 fabricarea este preluată de Întreprinderea de utilaj tehnologic din Buzău, care o expune la Salonul TIB-74 și produce 33 de instalații. Între timp „Reg-Oil” este brevetat în numeroase țări cu o renumescută tradiție industrială: Anglia, R.F.G., Italia, Franța, Elveția, Belgia, Japonia etc.

Cam aceasta ar fi, pînă la ora actuală, povestea unei instalații distinsă cu două medalii de aur, instalație față de care unii specialiști și-au afirmat, chiar și în scris, neîncrederea. Ultimul argument care confirmă asemenea afirmații, contrazise din capul locului, de cele două medalii de aur, de brevetarea în numeroase țări a invenției inginerului Adalbert Stoica, precum și de buna funcționare a instalațiilor produse pînă la ora actuală, ar reprezenta-o, zicem noi, expunerea unui prototip la actualul TIB-78. Autorul prototipului expus, Întreprinderea de utilaj chimic din Borzești. Transcriem din nota de prezentare

a agregatului de regenerare tip „Reg-Oil”. Agregatul tip „Reg-Oil” este destinat regenerării uleiurilor minerale neaditive și aditive utilizate la întreținerea mașinilor și utilajelor din industria constructoare de mașini, transporturi rutiere și navale etc., asigurînd un preț de cost deosebit de avantajos și recuperarea în proporție de 80 la sută a uleiurilor uzate, acestea redobîndîndu-și calitățile inițiale. Instalația prezentată asigură regenerarea a 600 litri ulei uzat în 8 ore de regim de lucru semiautomatizat. În programul de fabricație pentru viitorii ani sînt prevăzute agregate de acest tip, fixe sau mobile, cu capacități între 60—1200 litri / 8 ore, în regim de funcționare, de la manual la semiautomatizat. Întreprinderea asigură informații complete privind utilizarea acestui agregat, punerea în funcțiune, școlarizarea personalului de exploatare și livrarea pieselor de schimb.

S-au desprins, credem, suficient de clar, din această simplă descriere a agregatului, eficiența și randamentul unei invenții pe care inginerul Adalbert Stoica, de aproape 80 de ani, se tot străduiește să o valorifice.

Să mai notăm că, în unele cazuri, uleiul regenerat cu pîmînt decolorant este chiar mai bun decît cel inițial, dar mai ales să subliniem că o astfel de instalație reduce cheltuielile de cost în oricare întreprindere industrială, plus faptul că exploatarea sa este extrem de simplă, personalul se poate califica la locul de muncă.

Revenind la prototipul expus la TIB-78, să mai notăm, potrivit declarațiilor inginerului șef al Întreprinderii de utilaj chimic din Borzești, Dan Petre, că ideea expunerii și-apoi a fabricării acestui produs a fost îmbrățișată cu mult entuziasm chiar de către directorul întreprinderii,

inginerul Constantin Uzum, că prototipul a fost executat într-un timp record de către inginerul Emil Lemnar, maistrul Constantin Botezatu și muncitorul specialist, șef de echipă, Vasile Popa. După spusele aceluiași interlocutor, agregatul va suporta în continuare, într-un timp de cel mult două luni, substanțiale modificări în ceea ce privește automatizarea funcționării sale, conform celor mai noi și mai pretențioase cerințe în domeniul automatizării, respectîndu-se, bineînțeles, principiul de funcționare propus de in-

ventator. Se așteaptă în acest sens colaborarea și aportul inginerului Ion Chioțireă, automatistul întreprinderii, precum și experiența inginerului Traian Costin, de la Combinatul petrochimic din Borzești, specialist în rafinarele țițeiului și deci implicit, a uleiurilor.

Aceștia sînt, cu alte cuvinte, oamenii care, iată, într-o adevărată luptă cu inerția s-au încumetat să ducă la împlinire o valoroasă idee, care este instalația numită „Reg-Oil”.

VICTOR NIȚĂ

O descoperire deosebită

Săpăturile efectuate de cercetătorii Muzeului județean Sfintu Gheorghe în acest an au vizat cercetarea neoliticului în Transilvania și în Moldova, în special cultura Cucuteni-Ariud. Continuînd activitatea începută pe șantierul Ariud, unde anul trecut a fost descoperit locul cuptoarelor de ars oale, specialiștii au avut surpriza să identifice, după cum ne-a declarat renumitul arheolog Szekey Zoltan, directorul muzeului, un complex de 11 cuptoare, din care nouă de formă rotundă, cu diametrul de un metru.

Descoperirea pentru prima oară a unor astfel de cuptoare are o valoare deosebită atît prin ansamblul în sine (un complex de cuptoare de acest fel nefiînd semnalat în altă parte), cît și prin bogăția vaselor scoase la iveală — au fost recoltate vase întregi —, prin posibilitățile oferite de a studia cunoștințele tehnice necesare confecționării și arderii unei ceramici de factură superioară, prin posibilitățile de investigare a purtătorilor acestei culturi neolitice în țara noastră. De fapt, dacă anul trecut au fost cercetate sistemele de apărare, anul acesta cercetarea s-a axat mai

mult tocmai pe cercetarea problemelor tehnicii arderii ceramicii, pe implicațiile care le-au avut aceste tehnici asupra formării conștiinței omului din neolitic și a evoluției sale.

Săpăturile efectuate în colaborare cu Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași pe șantierul de la Malnaș-Băi au oferit alte surprize. Este vorba de descoperirea unor resturi de locuințe datînd din aceeași epocă, de fapt un complex cu două nivele de locuire, un bogat material ceramic, obiecte de uz casnic ș.a. De menționat că o parte din aceste descoperiri (trei cuptoare au fost demontate și urmează a fi reconstituite în cadrul secției de arheologie) vor fi puse la îndemina cercetătorilor și a publicului.

Totodată, se continuă săpăturile la o așezare din epoca bronzului, la una din La Tène-ul dacic și la un cimitir din feudalismul timpuriu, rezultatele de pînă acum anunțînd și aici noi descoperiri de o valoare deosebită pentru cunoașterea istoriei poporului nostru.

CORNEL GALBEN

Ultimul interviu al savantului Ștefan Odobleja

Cititorii se vor întreba, desigur : de ce un interviu postum ? Răspunsul poate părea ciudat, deși el este cit se poate de real și de justificat : starea în care l-am găsit pe savantul român din Drobeta-Turnu Severin era atât de neobișnuită, încât redarea unei convorbiri axate exclusiv pe probleme științifice, fără relatarea condițiilor mai mult decât precare în care acest om de excepție își trăia ultimele săptămâni de viață, ar fi fost o impietate cel puțin profesională... Inevitabil însă s-a produs, doctorul Odobleja lăsând în urma sa uriașe regrete și mișcând numeroase conștiințe, chiar și dintre acelea care, atîta vreme cît trăise, nu se simțiseră încărcate de responsabilitate în fața geniului său.

Ne facem o parte a datoriei noastre reproducînd scurta convorbire purtată cu medicul mehedintean, savantul Ștefan Odobleja.

Întrebat despre vîrstă, savantul răspunde într-un fel ciudat, anticipîndu-și apropiatul sfîrșit, pe care-l presimțea : „În octombrie, dacă trăiam, aș fi împlinit 76 de ani”. Răspuns tragic, apropiat de realitate, moartea sa producîndu-se în luna septembrie.

— Cum puteți vorbi cu atîta degajare despre propria dumneavoastră existență ?
— Nu sînt un emoliv. Calculez totul la rece. Pe front era să mor de mai multe ori. Deci viața de care m-am bucurat de atunci a fost un supliment gratuit. N-am de ce să mă plîng...

— Cum priviți editarea operei dumneavoastră capitale „Psihologia consonantistă” în limba română ?

— Mai întîi o precizare : preocupările mele în această materie au fost luate în evidență de către specialiștii români și străini, cu multe rezerve. Era, acum îmi dau seama perfect, prea devreme pentru ei. În plus, numele meu nu inspira destulă încredere... Întreaga atenție a lumii științifice, mă refer la domeniul pe care l-am cercetat, se axa în special asupra altui fenomen, cunoscut sub numele de „Feedback” care se bazează pe ceea ce se numește „circularitate”. Prioritatea mondială i-a fost recunoscută, pînă la urmă, în cibernetică, lui Norbert Wiener. În mod unanim, adică și de către compatrioții mei. (Între timp, la Congresul de la Amsterdam, ținut în ajunul decesului doctorului Ștefan Odobleja, lumea științifică a corectat acest punct de vedere recunoscîndu-i medicului român o parte din imensele sale merite, n.n.)

— Chiar toată suflarea științifică a fost nerecognitivă în ceea ce vă privește ?

— În cea mai mare parte. Profesorul dr. inginer Mihai Drăgănescu a preluat comunicarea mea, dar n-aș mai vrea să-l deranjez. Au făcut-o poate prea mulți și mă tem de un abuz. La 24 aprilie 1975, Academia Republicii Socialiste România, mi-a consacrat o ședință specială, unde m-am explicat. Eram ca un om căruia i se cere să se apere. Deși trecuseră anii, am rămas cu impresia că cei care mă ascultaseră își formaseră impresia că eram prea îndrăgînit. Atunci mi-am dat încă o dată seama, cu putere, că există o rezistență. Poate nu în ceea ce mă privește personal. Poate pentru că noul se impune foarte greu, mai ales cînd el capătă un caracter revendicativ, după ce în conștiința oamenilor pătrunsese ideea priorității marelui savant american Norbert Wiener. Presa m-a susținut, din cînd în cînd.

— De unde, în acest caz, atîta rezistență ?

— De unde nu mă așteptam. Un fost coleg de liceu și de facultate, azi academician, a cerut să nu se scrie despre mine. În privința atitudinii adoptate, față de

mine, am observat mai multe lucruri. De pildă, nu numai reținere, ci chiar ostilitate. Referința îl privește pe un profesor care a încercat să-și mascheze reaua voință în diplomație, afirmînd că cibernetică nu provine din psihologie. Premisele, susținute opozanții, nu au nimic cu concluziile. Opinia mea a fost că ședința de la Academie s-a făcut nu pentru o lămurire a cercurilor științifice, ci pentru închiderea „cazului” Odobleja. Tot atunci, am remarcat că se ridicau tot felul de supoziții, ca cea a dr. Danielopolu, privind, în special mecanismul circular, în fapt discu-

tindu-se problema mea, însă pe ocolite... Mi s-a recunoscut „generalizarea” în materie. Curios mi s-a părut că această, numită de dînsii „generalizare”, se produsese cu 10 ani înaintea descoperirii atribuite lui Wiener ! Ce ziceți ? Interesant ori curios ? Cînd veți merge acasă, vă rog să deschideți lucrarea mea la pagina 1211 și veți întîlni acolo toate atribuțiile ciberneticii. Nu lipsește nici unul din cele 40-50. Dar hai să trecem peste această concurență, deși este incorectă. Cred că nu oamenii sînt de vină, ci lipsa lor de a putea înțelege ideile exprimate de mine. Eu mă bucur sincer că profesorul la care m-am referit vorbește și scrie mult despre cibernetică, fiind un promotor în materie de popularizare a acestei științe, dar privitor la obiectivele sale, socot că ar fi fost interesant să știe că nici Wiener nu a devenit ceea ce se zice că a devenit, adică „părintele” ciberneticii ca matematician, nici ca profesor între ingineri, ci după ce, poate din întîmplare, s-a rătăcit într-un cerc de doctori care țineau o ședință la Boston într-un... restaurant ! Hai să-i cităm și pe Socrate și pe Platon, ca lista să fie aproape completă. Dr. Rosenblood, neuro-fiziolog, a colaborat cu medicina, într-un mod, dacă vreți improvizat, psiholog era, în totul un element excepțional, care la 17 ani își dăduse doctoratul, un copil precoce care a înțeles filosofia de la o vîrstă foarte fragedă. O să vă întrebați pentru ce pledez ? O să reiasă îndată. Știți care sînt primele cuvinte cu care

începe cibernetică lui Wiener ? Să vi le spun : ele se referă la colaborarea și studiul întreprinse cu Rosenblood. Cibernetică este o operă de colaborare între cei doi. Cît despre cartea aflată acum în tipar la Craiova, ea va fi o legătură între psihologie și cibernetică, pe înțelesul mai larg. Am vrut să scriu o psihologie foarte simplă, cu observații personale, dar m-a reținut teama că pentru psihiatri originalitatea este un semn de nebunie... Cît despre „Psihologia consonantistă”, scrisă pe cînd eram medic militar la Regimentul 17 infanterie din Lugoj, eram conștient că aduc unele lucruri noi, poate nu absolute, dar noi, în orice caz. Ele au putut fi cunoscute și de alții chiar din timpul tipării care, deși executată în țară, a aparținut, ca editare, unei firme franceze. Încă în 1930, după 1 august, lucrarea mea circula la Paris fiind oferită unor edituri. Îmi amintesc cu nostalgie și umor... Întîrziat, că lucrarea fusese proiectată să aibă un singur volum, dar, la 1 mai 1930, fusesem avansat — după 11 ani ! — căpitan și apoi mutat disciplinar la o garnizoană foarte izolată suspectat de a fi comunist deoarece aveam convingeri materialiste. Astfel am cîștigat un timp prețios pentru studiu și pentru amplificarea lucrării. Cartea apărea, la acea vreme cînd Petru Lupu făcea „minuni” la Maglav, ca ultra-materialist și pica rău în acea atmosferă mistică susținută și oficial. Vă dați seama că, gînditor fiind, nu mă puteam apăra de... materialism. Volumul 2 al „Psihologiei consonantiste” l-am trimis tiparului prin poștă. Cam asta a fost istoria.

— Actuala lucrare, în curs de apariție, a avut o istorie la fel de agitată ?

— Știu eu ce să zic ? Am predat-o acum 4 ani editurii, după ce tatonasem toate argumentele adversarilor mei, elaborînd un studiu comparativ între psihologia consonantistă și cibernetică așa cum este ea cunoscută din 1948. Acum, editura mă ajută din toată inima. A aflat, probabil, că nu mai am mult de trăit. Subliniez însă că în noua lucrare mă rezum la un studiu comparativ și că nu-mi revendic paternitatea ciberneticii. S-o facă alții, dacă vor crede de cuviință. Dealtfel, cibernetică a căpătat multe definiții. E concepută în diverse moduri. Am încercat să le expun pe toate, am demonstrat, cred convingător, că nu sînt contradictorii, ci complementare. Fiecare dintre coautori a văzut o altă față a aceleiași probleme. Fațete reale și care se impuneau a fi înglobate într-o definiție cit mai cuprinzătoare, care să le unifice într-un tot unitar. Observ însă că tocmai acest aspect, al generalizării tuturor cunoștințelor și exprimărilor cunoscute, converg spre psihologia mea.

— De unde atîta putere de muncă, o astfel de capacitate de documentare ?

— Am fost un soarece de bibliotecă. Nici nu vă imaginați unde se pot găsi informații ! Chiar și într-o umilă bibliotecă dintr-un sat îndepărtat, printre casele oamenilor și chiar printre cărțile uitate în rafturile unui regiment de infanterie... Să nu vă surprindă, dar mai am încă șapte lucrări nepublicate. Am umblat, în tinerețe, prin clinici mari românești. Am urmat cursuri cu profesorul Bagdasar, l-am audiat pe Noica. Am avut înclinație spre neurologie dar am ajuns medic internist. Să nu uit : un om care a contribuit la popularizarea ciberneticii și care nu m-a uitat a fost dr. Victor Săhleanu.

— De cînd simțiți bolnav și de ce vă aflați aici și nu pe un pat de spital, ierțați-mi indiscreția...

— M-am îmbolnăvit tocmai cînd mă făcusem sănătos, adică după ce scăpasem de reumatism la un genunchi. Probabil că

mi s-a mutat acum la ficat. Vă dați seama că glumesc, nu ? Am fost internat la Spitalul militar central din București, dar nu m-am acomodat cu tratamentul care mi se aplicase și m-am întors aici. Cei din jurul meu, inclusiv băieții mei, sînt ocupați cu ale lor. Eu am nevoie de liniște, ca să gîndesc și să scriu.

Aici s-a oprit convorbirea cu dr. Ștefan Odobleja, după mai puțin de 20 de minute, deși acest om era capabil să povestească zile întregi. Dar, în camera sa, cu o „scenografie” pe care nici cel mai îndrăzneț pictor n-ar fi putut-o imagina (un „pat” foarte înalt, de fapt o cutie de lemn, suspendată pe patru părți nedați la rîndea, cu o scăriță tot din scinduri, cu două trepte, pe care bolnavul putea coborî, cu o masă acoperită cu tot ce vrei și nu vrei, manuscrise, cu un fir de sîrmă, venind de afară și la capătul căruia atîrna un bec de 40 wați, apăruse, pe lîngă poezii Ioan Șerban și Valeriu Armeanu — cel dintîi gazetar care a scris, acum cîțiva ani în „Tribuna” din Cluj-Napoca, despre dr. Ștefan Odobleja, cu care venisem aici — vechiul ziarist mehedintean Ion Stroescu-Oancea, prieten apropiat al medicului Odobleja, aducîndu-i, într-un servetel de hîrtie, o pereche de crenvuști, poate cel mai contraindicat aliment în starea de comă hepatică în care se afla, evident, marele savant.

— Ce să-i faci ? se întreba Ion Stroescu-Oancea. M-a rugat să-i aduc crenvuști, că i s-a făcut poftă. Nu puteam să-l refuz.

Amănunt care spune multe despre atenția ce i se acorda, pe plan local, acestui om de excepție care a fost și va rămîne medicul român Ștefan Odobleja.

EMANUEL VALERIU ■

NOTA REDACȚIEI

Nu este mai puțin adevărat că nici reporterul nostru Emanuel Valeriu nu era trimis de redacție la marele savant pentru a asista cum i se aduc doi crenvuști. Reporterul trebuia să știe că rolul gazetarului comunist e altul. În orice caz nu acela de a culege răspunsuri pentru un interviu postum, în orice caz nu acela de a asista neputincios și complice la mizeria în care prea firziu vine să spună cititorilor că se zbătea o mințe de geniu. Și dacă revista Flacăra are dreptul să se mîndrească, și-și va păstra acest drept, că se află la originea descoperirii și susținerii unor oameni valoroși din această țară nu e nici un titlu de mîndrie pentru noi, ci din contră, un titlu de imensă tristețe, că un reporter al nostru aflat în vecinătatea unei stări rele de lucruri, nu a sesizat și nu a luptat din toate puterile pentru ca acea stare să înceteze. Nu sîntem vinovății de erori ale altora, ci trebuie să încercăm mereu a îndrepta raul cînd mai este cu putință, a-l demasca și a lupta pentru eradicarea lui fără milă atunci cînd el păgubește valori ale tuturor. De aceea la fraza ultimă a reporterului „care spune multe despre atenția ce i se acorda pe plan local acestui om de excepție care a fost și va rămîne medicul român Ștefan Odobleja” mai avem de adăugat și că o atenție concretă, reală și pătrunsă de un adevărat spirit umanist și revoluționar s-ar fi cuvenit să acorde reporterul informîndu-și atunci redacția și cititorii și luptînd atunci pentru ca viața marelui Odobleja să fie cît mai lungă și trecerea cît mai demnă.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Reuniune parodontologică la Focșani

Nu demult, sala mică a Casei de cultură din Focșani a găzduit, în condiții de excelentă organizare, o interesantă manifestare științifică, în cadrul căreia s-a procedat la o primă și responsabilă analiză a activității desfășurate, la București și în teritoriu, de medicii stomatologi reciclați în parodontologie după metoda și concepția operatorie originală a doctorului Grigore Osipov Sinești. Altfel spus, foști cursanți ai unei specializări de scurtă durată efectuată pe lîngă Centrul de parodontologie „Bucur” din Capitală, reprezentanții celor 14 unități de profil existente în țară, la București, Brașov, Bacău, Rîmnicul Vilcea, Craiova, Baia Mare, Brăila, Focșani, Miercurea Ciuc, Oradea, Arad, Piatra Neamț, Urziceni, și Timișoara, s-au reîntîlnit la Focșani spre a dezbate chestiuni legate de prezentul și viitorul meseriei lor. Se cade să spunem că alegerea orașului vrîncean ca loc al reuniunii n-a fost întîmplătoare, la Focșani muncind, în incinta unui punct parodontologic sprijinit de organele locale și dotat cu întreaga aparatură necesară, tînărul medic Dan

Alexandru Taban, unul din cei mai talentați și mai perseverenți emuli ai doctorului Osipov Sinești.

Manifestarea nu s-a bucurat numai de prezența parodontologilor specializați la „Bucur”, ci la ea au luat parte numeroși stomatologi din județul Vrancea și din împrejurimi, la cererea cărora Grigore Osipov Sinești a reluat, prin intermediul unui film și al citorva planșe, principiile de bază ale metodei sale operatorii, explicînd amănunțit în ce constau noutatea ei și succesele sale terapeutice. În continuare, au fost ascultate mai multe comunicări științifice, cele mai interesante aparținînd doctorilor bucureșteni Ion Chirman („Chirurgia parodontologică”) și Mihaela Ghiolduș („Metodologie practică parodontologică în unitățile stomatologice”). S-au înscris la cuvînt, împărtășind din experiența lor, stomatologii Elena Ionescu (Craiova), Lucian Berariu (Brașov), Marla Stan (Urziceni), Nicolae Săbău (Miercurea Ciuc), Nicolae Cotinghe (Baia Mare), Ion Bucur (Bacău), alții, subliniind cu toții atenția deosebită acordată activității parodontologice de foru-

rile medicale din orașele și județele respective, ajutorul primit, dar amintind și de unele rezerve manifestate ici-colo față de impunerea noii metode terapeutice, rezerve cel mai adesea spulberate prin obținerea de rezultate concrete, superioare, în tratarea bolnavilor de parodontopatii.

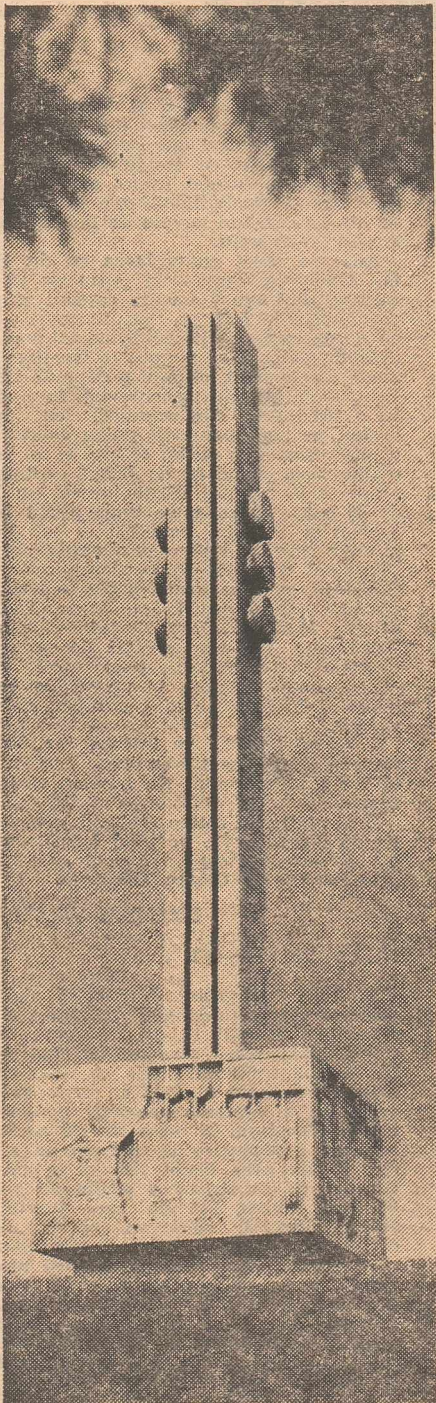
Intrunirea a fost salutată de doctorul Enache Tudorache, directorul Direcției sanitare a județului Vrancea, de conferențiarul doctor Angela Haimovici, șefa Clinicii de terapie buco-dentară a Facultății de stomatologie din Iași, de profesorul doctor docent Memet Gafar, șeful Catedrei de odontologie și parodontologie a Facultății de stomatologie din I.M.F. București. Ultimul dintre aceștia, o autoritate în stomatologia noastră, ne-a declarat că a fost plăcut surprins de cadrul sobru și pertinent al manifestării, în timpul căreia s-a evaluat o concepție recunoscută de-acum pe plan național și internațional, concepție pe care dînsul, sprijinit mai vechi al generalizării ei, a inclus-o în cursul universitar pentru anul V și pe care, în măsura în care a avut la dispoziție materialele specifice (biostimulatorii „Os minerale”, apa de gură „Ossidenta”), a folosit-o practic în clinică. Socotînd că nu toate îmbolnăvirile parodontului pot și trebuie tratate prin „operația Osipov”, profesorul Memet Gafar a insistat asupra noutății acesteia,

remarcînd totodată că unul din meritele ei, precizat în cursul reuniunii de la Focșani, consta în recunoașterea deschisă și obiectivă a limitelor, nu toate cazurile de parodontopatie putînd fi rezolvate cu ajutorul metodei operatorii în discuție. Așuși în acest punct, e de datoria noastră să insistăm asupra faptului că, în ciuda progreselor înregistrate în ultimul timp, există încă unele poticneli în extinderea unei metode a cărei eficiență terapeutică a fost concludent demonstrată, mai întîi de către inițiatorul ei, apoi de către elevii acestuia.

Totodată, se cere de urgență rezolvarea problemei apei de gură „Ossidenta”, a cărei producere industrială este apreciată de inventator ca nefiind în concordanță cu formula chimică originală, precum și a biostimulatorilor „Os minerale”, a căror fabricație trenează de atîta vreme.

În sfîrșit, pentru a pune punct relatării noastre, să amintim că, la cîteva zile după întîlnirea din capitala Vrancei, Grigore Osipov Sinești a plecat în Grecia, ca invitat al Academiei elene de medicină, pentru a expune noua orientare în parodontologie, acțiunea de la Atena urmînd altora asemănătoare, susținute la Roma, Paris, Madrid, Berlinul occidental și Viena.

EMIL NEGOIȚA ■

Guruslăul se vestește ochiului de departe, din chiar hotarul Zalăului, de la vreo 14—15 kilometri de capitala Sălajului. Îl vestește un monument, un superb edificiu de piatră, înalt de 26 de metri, unul din cele mai frumoase ale artei noastre monumentale, unul din cele prin care arta noastră monumentală împlinește, într-adevăr, măsurile mari.

E așezat pe o culme de deal. Dealul Măceșilor, mai numit și „Dealul lui Mihai Viteazul”. Pe acest deal, la 3 august 1601, a fost statul-major al Viteazului în marea

bătălie a Guruslăului. Acca mare, patetică bătaie a Guruslăului, de două ori mare, de două ori patetică pentru noi. Cea prin Mihai pribeagul, reîntors de la curtea imperială cu obrazul aspru, cu barba încăruntată, după grelele osteneți ale marilor lui războaie și ale marilor lui dureri și amărăciuni, și-a rotit iarăși privirea-i de vultur peste Țara Ardealului, peste pohta ce o pohtise în numele neamului său întreg, în numele adevărului și dreptății istorice a acestui neam, minindu-și trupele, aliate cu cele ale lui Basta, asupra lui Báthory, ca să-l zdrobească. Și zdrobindu-l. Dar și cea prin care, invingând, își chemase moartea, venită la mai puțin de trei săptămâni, prin ascunsă sabie a trădării, sub cerul Turdei. Deci o victorie ce a purtat în sine sămînța morții, deci o dramă a neamului care, cu evidența unei glose tragice, murmurată de buzele unui întreg popor, cu insolenta crudă și implacabilă a unui destin din care nu ne-am putut sustrage, încercuiește, de fapt, nu o filă de cronică, ci însăși cronică, însăși istoria noastră, repetată pe o întindere de aproape două milenii. Așa,

dinamitei mai rămînind ceva. Mai rămînind acele sacre, îndeturnabile și imprescriptibile rădăcini ce, subteran, adică în miezul pămîntului românesc, plămădesc istorie, lăstăresc istorie.

Istoria e pămînt, țărînă din care țînesc, ca niște zvclte sulite aurite, sunind metalic sub vîntul dimineților de octombrie, tulpinele de porumb ale ogoarelor Guruslăului, istoria sint oamenii, sint acești țărani români și maghiari pe care-i vedem risipiți pe dealuri, pe văi, prinși în muncile toamnei, ale culesului, acești oameni ce poartă pe chipuri, pe straie, în gesturi, o noblețe ce pare a depăși truda cu lutul, ridicîndu-se la prestigiul unui ritual. Istoria sint ei, acești oameni, urmași ai românilor din oastea Viteazului, urmași ai secuilor credincioși lui Mihai, pecetluind, peste veacuri, prin însuși gestul simplu, curat al muncii lor înfrățite, prin vicile lor înfrățite, acea inextricabilă ființă a noastră, afirmată, într-o primă ipostază a sintezei, de voievodul ce, biruind, și-a plătit biruința cu singele, murind pentru ea de două ori. Cel mai de preț monument i-l zidesc ei, i-l consacră ei,

ostenii, în grupuri de cîte trei, ca în „Miorița”, țărani valahi, transilvani, moldoveni, descinși din trei orizonturi de țară ca să împlinească, prin luptă și jertfă, o țară. Țărani cu veșminte și tipologii dacice, figuri dirze, ascetice, concentrate în sine, strălucite parcă de paloarea unui sublim ideal, surprinse cu mijloace ce țin de arta medievală, de arta vechilor noastre fresce. Grupuri de cîte trei, fiecare purtînd întipărită pe chip o ipostază a luptei, chipuri deosebite, chipuri identice prin aspirația care vine dintr-un adînc. Cobori dealul, însoțit în gînd de cei trei, traversezi pinza de cristal fluid a pîrului Guruslăului, pe țărniți căruia s-a purtat marea luptă, și întîlnești în cale trei bărbați. De ce trei? Poate unul singur, sau poate doi, urmași ai românilor din oastea Viteazului, urmași ai secuilor credincioși lui Mihai. Și în binetele cu care îți vor răspunde salutului, în felul în care îți vor răspunde, vei recunoaște, limpede, o mindrie, o mare mindrie pentru o mare istorie.

Străbătem, spre întîlnirea cu ei, cu oamenii satului, un sat în care, după

ALBASTRU DE GURU

mereu, am luptat, așa, mereu, am învins, așa, mereu, ni s-a smuls izbînda, așa, mereu și mereu, am primit lovitura întoarsă a sorții sau a trădării, așa, mereu și mereu, a trebuit s-o luăm de la capăt, să adunăm pietrele risipite ale vetrelor noastre, să reaşezăm temelii, să restaurăm monumentul victurii și dăinuirii noastre. Așa, deci, peste toate încercările istoriei, ne-am ridicat mereu, rămînînd aici, unde e locul nostru.

Pe acest Deal al lui Mihai, care domină un sat de vreo opt sute și ceva de suflete, a mai fost, cîndva, un monument. Au fost, de fapt, două. O modestă troiță de stejar, ridicată de țărani români și maghiari ai locului, i-a omagiat pe Viteaz, i-a omagiat fapta și visul, mai înainte chiar ca fapta și visul să se zidească întru eternitate prin marea Unire de la 1 decembrie 1918. După Unire, în 1926, sub auspiciile „Astreii”, s-a ridicat, pe aceeași culme, un obelisc de granit, „spre preamărirea eroului (cum se gravase, sub dictarea lui Iorga, pe placa memorială de marmură), care, ucis mișelește la Turda, de tovarășul său de arme, nu a putut folosi roadele biruinței dobîndite aici, acum 325 de ani, pentru a doua sa stăpînire a Ardealului”. În noiembrie 1940, la puțin timp după Dictatul de la Viena, regimul horthyst poruncește asasinarea, pentru a doua oară, a voievodului ctitor de neam și țară, a voievodului care, purtînd parcă în vinele vitejiei sale singele vechilor tarabostes, ne dăruise, cu sabia, străbuna Dacie, avînd în inima ei transilvană capitala lui Decebal. Obeliscul e aruncat în aer cu dinamită. Pietrele istoriei, din nou, sint risipite, dar, printr-o întimplare care pare mai mult decît atît, care ordonă lucrurile totuși semnificativ, distrugerea fundației obeliscului (după cum raportează comandamentul militar horthyst din Zalău) „n-a reușit în totalitate”, sub pămîntul pirjolit de flăcările

acești oameni, acești țărani, prin munca lor și prin viața lor.

Urcăm spre noul monument al victoriei de la Guruslău, inaugurat acum doi ani, la 21 octombrie 1976, în prezența președintelui României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul care, în fața celor 25 000 de participanți la tulburătorul eveniment, înscrisa, în cartea de aur a faptelor sale închinată patriei și poporului, și această cinstire a marelui voievod, ca a tuturor umbrelor noastre sfinte, a tuturor marilor noștri bărbați, ctitori de veșnicie istorică, în suita cărora el, cîrmaciul de azi al destinului nostru, se așază prin tot ceea ce simte, prin tot ceea ce năzuiește, prin tot ceea ce face pentru noi.

Monumentul are o elevație unică, e ca o lamă de piatră țîsnind spre cer, simbol al credinței incoruptibile a Viteazului în cauza sa, exprimată cu o rigoare arhitectonică de esență clasică. E, de fapt, nu o lamă, sint trei. Sint trei coloane, trei țări înalte, la fel de înalte, la fel de mindre, îmbrățișîndu-se strîns, sculptîndu-se în azur ca una, unindu-și stemele, acvila valahă, boturul moldovean, leiul Ardealului. Vrînd parcă să rețină zborul coloanelor către cer, un picdestal din travertin și beton armat, zvelt și sever ca un altar, împodobit cu scene sculptate în relief, desfășoară pe toate laturile, spre toate punctele cardinale, povestea Viteazului, al cărui cap, dominînd pe panoul răsăritean, e efigia unui spirit, e o geometrie de linii ascuțite și reci, în care viu e doar duhul. Opera sculptorului Victor Gaga, fiu al Sălajului, a furat nemuririi eroului cel puțin cîteva semne. Descăpătînat, capul Viteazului continuă să-și trăiască viața, spiritualizată, ca și capetele mucenicilor de pe frescele Voronețului, care, rostogolite lîngă trupuri, capătă aură legendară. Alături, credincioșii eroului, banul Mihalcea, frații Buzești, iar pe celelalte panouri

lungi, nesfîrșite zile și nopți în care a tot plouat (a plouat, avem să aflăm, o primăvară întregă, o vară întregă, a plouat un întreg septembrie), dimineața începutului de octombrie are o paloare de convalescență tină, abia ieșită din cearșafurile norilor. Sat frumos, acum cu cer blind, cu cer dulce și aromat ca mustul, mobilat cu podgorii și cu livezi, cu porumbiști foșnitoare, cu turme de oi și cirezi de vite. Sat micuț, doar de vreo opt sute și ceva de suflete, unul din cele șase sate ale comunei Hereclean, sat bătrîn, atestat la 1441, sat tînăr, întinerit, recititor în desenul noului, sat cu asfalt, cu trotuare de tip urban, cu electricitate, cu magazine și școli moderne, cu cîmin cultural, cu telefoane în case, cu apă potabilă prin conducte, lîngă bătrînele fîntini cu cumpănă care, peste puțin, vor rămîne doar simple documente etnografice ale locului. Sat integrat unei comune care, în primăvara asta, a fost distinsă cu un premiu, pentru locul al IV-lea pe țară cucerit în întrecerea patriotică-gospodărească, sat al cărui C.A.P., unînd pămînturile Guruslăului cu cele ale Herecleanului, este, de ani și ani, printre frunții Sălajului. Sat cu pămînturi sărace, slabe, mai mult podzolice și argiloase, dar sat care, emancipîndu-se de vechia lui condiție, de fapt silind condiția soluului să se transforme, să se ridice la înălțimea pretențiilor lui de azi, arată frumos. Arată frumos, fiindcă și sufletul lui, sufletul obștii lui, e un suflet frumos. Și fiindcă el, acest suflet, pus în mișcare de toți cei ce-l poartă, a rodit și rodește, dovadă întemeierile obștii, dovadă casele oamenilor. Case ale românilor și maghiarilor, cele mai multe noi, cu arhitecturi răsfrîndu-se în motive, forme, ritmuri, polifonie, ca și dealurile din jur. Împovărate cu vii și livezi. 220 hectare de pomi, plantate în epoca C.A.P.-ului. 160 de hectare de vie nobilă. Case vopsite

TIMIȘ — UN MÎNDRU COLȚ DE ȚARĂ

(Urmare din pagina 1)

— Să ne oprim puțin la anul 1968. — Așadar, la anul reorganizării administrativ-teritoriale a țării, care a creat cadrul adecvat înlăptuirii obiectivelor economice, politice, sociale și spirituale stabilite de partid pentru dezvoltarea accelerată și complexă a României. Avînd înscris pe harta sa municipiile Timișoara și Lugoj, orașele Jimbolia, Sinnicolaul Mare, Buziaș și Deta, precum și 76 de comune, în județul Timiș se îmbină armonios industria cu agricultura, activitatea cultural-științifică și bogăția folclorică și etnografică, tradiția cu contemporaneitatea. În activitatea consacrată dezvoltării multilaterale, ne-am bucurat din plin de sprijinul deosebit de prețios al conducerii de partid și de stat, personal, al tovarășului Nicolae Ceaușescu, care, cu prilejul numeroaselor vizite de lucru în județul nostru, a analizat și a dat indicații și orientări de o însemnătate esențială. Între altele, acest sprijin s-a concretizat în alocarea unor fonduri de investiții mereu sporite, care au însumat 8,1 miliarde lei în anii 1966 — 1970 și 16 miliarde — deci dublu! — în cincinalul următor, față de 9,2 miliarde lei în întreaga perioadă 1950 — 1965. Pentru cincinalul actual, ascensiunea se amplifică: 27,7 miliarde lei!

— Intr-adevăr, și cifrele grăiesc de-

spre acest salt impresionant. În ce s-au concretizat investițiile amintite?

— Numai în cincinalul trecut au fost date în funcțiune circa 80 de obiective și capacități de producție mai importante, între care unități industriale de prim rang, cum sint: Întreprinderea de aparate electrice de măsurat, Electrotimiș, Fabrica de tramvaie, Întreprinderea de prefabricate din beton — Timișoara, Întreprinderea de utilaje și piese de schimb pentru industria ușoară, o alta de materiale ceramice — la Lugoj, Întreprinderi industriale de diferite profiluri la Sinnicolaul Mare, Jimbolia, Chizătău, noi secții în toate unitățile existente. Și acum e necesar să reținem aspectul concret al investițiilor: încă în 1975, producția industrială a județului a atins 20,7 miliarde lei, în 15 zile ale aceluiași an realizîndu-se întreaga producție din 1938. În acest an vom ajunge la 32 miliarde, iar în 1980, la sfîrșitul cincinalului revoluției tehnico-științifice — la 40 miliarde! Fîresc, ideea sporurilor se întrecute prin crearea de noi locuri de muncă — 62 000 în industrie și construcții în perioada 1965—1975 —, prin creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii, numai în cincinalul trecut fiind date în folosință 22 000 apartamente și peste 14 000 locuri în cămine. În anul viitor vor intra în funcțiune 3 linii noi de producere a panourilor mari prefabricate, care vor permite

intensificarea ritmului de execuție a locuințelor; astfel încît în actualul cincinal vom dubla numărul de apartamente construite în întreaga perioadă 1944 — 1975.

— Ce este, de asemenea, demn de subliniat în acest context?

— Ca principală coordonată, a crescut ponderea ramurilor și subramurilor de vîrf, de înalt nivel tehnic, de mare competitivitate, care valorifică superior resursele de materii prime și munca socială, cum sint electrotehnica, electronica, mecanica fină, chimia. Dealtfel, unitățile constructoare de mașini și chimice dețin acum 54 la sută din totalul producției industriale, de o deosebită importanță în acest sens fiind vizitele de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în unități economice de profil. S-a hotărît astfel ca Întreprinderea mecanică din Timișoara să devină un mare combinat industrial, inclusiv cu sector cald, iar Întreprinderea „Solventul” — un combinat petrochimic, unde curînd va și intra în funcțiune prima instalație. Trebuie să completez că o dezvoltare fără precedent au cunoscut și celelalte întreprinderi, de industrie ușoară și alimentară — acum zece ani cu ponderea cea mai mare —, în total 50 la număr. Este de înțeles că în această perioadă, în miezul cincinalului revoluției tehnico-științifice,

eforturile și capacitatea creatoare ale tuturor colectivelor de oameni ai muncii, transformînd cantitatea într-o calitate nouă, superioară — așa cum indica tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a partidului din decembrie 1977 și, apoi, la Plenara din martie a.c., cît și la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. — se îndreaptă spre îndeplinirea și depășirea indicatorilor de bază ai noului mecanism economico-financiar, producția netă și producția fizică, adevărate măsuri ale eficienței economice, ale rostului concret al fiecărei unități. Putem raporta conducerii de partid și de stat un succes de seamă al oamenilor muncii timișeni: la jumătatea cincinalului a fost realizată, peste prevederi, o producție în valoare de 4,3 miliarde lei garantînd fermă că vom depăși prevederile programului suplimentar de 5,7 miliarde pe întreaga perioadă 1976 — 1980.

— Deoarece, declarat, convorbire noastră are o tentă monografică, v-a propune, tovarășe prim-secretar, să ne vorbim și despre dezvoltarea agriculturii județului.

— Merită să o facem, fiindcă Timișul deține o pondere însemnată în agricultura țării, prin suprafața arabilă de 560 000 de hectare, prin producțiile de grîu, porumb, sfeclă, soia, floarea-soarelui. Plus mari suprafețe de vii, livezi, pășuni. Datorită înțeleptei politici a partidului, printr-un șir de măsuri prietoare la dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale a agriculturii — unde este de reținut, ca sugestivă

în albastru, un albastru suav, luminos, un albastru care aici, în țara viilor și livezilor, este tonalitatea dominantă a tabloului, e parcă un albastru de zeamă chimică, improscată de frunza de viță, e parcă, mai curînd, un albastru metaforic, luat, ai zice, de peste munții din răsărit, din zugrăveală de Voroneț, și tencuit pe cer și pe dealuri. Case cu scumpe adaosuri de uz urban, cu largi verande, primind lumina prin geamuri mari, pe sub streșini surizătoare, înflorite cu dalta. Casele unui neam deschis, senin la chip și la cuget, ale unui neam primitiv și cald, cu oameni care trăiesc și muncesc ca frații, întemeindu-se întru viitor.

Privit de aici, de jos, din sat, din unghiul grădinilor năpădite de liliace brinzușe albastre de toamnă, din unghiul caselor-podoabe de artă, ele inesele ca niște flori albastre, monumentul se profilează pe aer, se confundă cu cerul. Din cer, din acest cer construit de om, răsar, în aureolă albastră, chipurile Viteazului și ale vitejilor lui. Parcă o străveche aspirație spre infinit a mutat acolo, sus, lumca, stilizînd-o și innobilînd-o prin

SLĂU

artă. Schimbînd unghiul, luînd unghiul contemporan, de sus în jos, găsești inflorit în construcții întregul pămînt al acestor locuri.

Primul om cu care va trebui să vorbim, în casa sa mare, gospodărească, din inima satului, este învățătorul pensionar Gheorghe Gilgău. E un om bătrîn, are vreo 72 de ani, era prunc fraged în 1918, cînd s-a făcut Unirea. E, între oamenii Guruslăului, un personaj aproape legendar. Un om cu o viață bogată, nespus de bogată, și, în același timp, nespus de limpede, de cristalină, exemplară pînă la absența oricărei penumbre. O viață de dirză și iluminată asceză, de dirz și iluminat apostolat, o viață consacrată, deopotrivă, rivnei cărturărești în folosul multimilor și luptei nepregătate pentru păstrarea și apărarea acestei vetre, a ființei ei, a rădăcinilor ei, sub suflarea oricăror vînturi, sub apăsarea oricăror potrivnicii. O viață care s-a consumat, din tinerețe, aici, numai aici, cu excepția unor ani în care idilele omului, lupta lui și ardența ei l-au silit să ia drumul refugiului, al pribegiei. Acest om, care a crescut cinci copii, cinci băieți (și i-a crescut, s-ar părea, destul de bine, toți cinci fiind astăzi absolvenți de facultăți), a crescut zeci și zeci de generații ale Guruslăului în cultul Viteazului, al ființei neamului, al unității, al libertății, al împlinirii ei. Pînă în 1940, cînd vechiul obelisc a fost distrus de horthyști, toate serbările de Ziua Eroilor, prăznuită la începutul verilor, erau organizate de el, învățătorul și directorul școlii satului, aici, pe dealul voievodului, unde se adunau sute și mii de oameni. Cutremurau, povestesc bătrînii, aceste ceremonii, cine le-a trăit nu le mai poate uita. Discursurile învățătorului erau vibrante apeluri la demnitate și mîndrie istorică, limpede și cugete, cristalizînd în național simțămînte innegurate sub tremurul clipei.

Mulți dintre tinerii ce, mai firziu, aveau să se bată pe cîmpurile de luptă pentru eliberarea Ardealului, devenind ei înșiși eroi, au învățat prima și cea mai adevărată lecție de istorie la aceste ceremonii, prezidate de spiritul Viteazului și ale celorlalți viteji din trecutul neamului. Pentru școlari, ca și pentru părinții lor, tot ceea ce alcătua viața de toate zilele, adică piinea, fructele, pămîntul, cărțile, soarele, casa, ograda, satul, căpățau, după astfel de clipe, alt rost, alt gust, ieșeau din funcțiunile lor comune, urcau undeva, sus, foarte sus, asumîndu-și sensul continuității și al eternității. Puteai fi sigur, cupă astfel de clipe, povestesc bătrînii, că generațiile tinere se vor purta la fel ca înaintașii, pentru ca piinea, fructele, pămîntul, soarele, vatra și ființa și dăinuirea să rămîină intacte în păstrarea urmașilor. Dar nu numai de Ziua Eroilor, ci și în mai, de Ziua Independenței, ca și în celelalte zile de sărbătoare, Gheorghe Gilgău, directorul școlii satului, organiza, la poalele obeliscului, serbări și pelerinaje la care veneau oamenii Guruslăului și oameni din tot Sălajul. „Poate că numai iarna (citim într-un document) la monumentul Viteazului, de la Guruslău, nu erau flori“. Odată cu venirea horthyștilor, învățătorul-luptător a fost nevoit să ia calea refugiului. S-a întors cu armatele eliberatoare, martor și participant cu întreaga-i ființă la întoarcerea Transilvaniei în vatra sa. A fost, în Guruslău, cel dintîi comunist, cel dintîi membru al Partidului Comunist Român. A luptat, ca membru al partidului, pentru refacerea monumentului, simbol al vitejiei și ființei neamului, a luptat pentru cooperativizarea satului, pentru o nouă economie, pentru o nouă cultură, pentru o nouă civilizație pentru o nouă conștiință. Datoria față de ai săi a socotit-o o datorie de inimă, de onoare, ce nu se poate cîntări în onoruri sau în arginți, pe care dintotdeauna le-a refuzat. Acum, e bătrîn și bolnav. Acum, în casa sa curată ca o seră, între rafturile de cărți ce i-au împodobit ceasurile singurătăților, ține, cînd îi vorbești, ochii strînși, ascunzînd parcă o prea scumpă comoară, comoara unei vieți exemplare, model și pildă pen-

tru dascălii de azi. E bătrîn și bolnav, dar nu e singur. Îl calcă pragul, cu venerație, foștii elevi, cei ce-au primit de la el, ca s-o țină aprinsă și s-o treacă urmașilor, nu numai flacăra științei, ci și pe cea a conștiinței.

Al doilea om pe care îl vom întâlni e mai tînăr, are 49 de ani, nu-i cărturar, e un simplu țaran, membru al C.A.P.-ului Herecleian-Guruslău. Îl cheamă Alexandru Anton, conduce în C.A.P. un atelaj cu cai. Căii sînt voinici, îngrijiiți, cu pielea lucioasă și înfățișarea rebelă, mîndră, ară, zice, cu ei, rezultate bune. Într-un C.A.P. vestit în Sălaj pentru rezultate bune. Cu el, cu Alexandru Anton, n-am vorbit despre monumentul contras în azur, cu el am vorbit despre pămînt, despre recolte, despre oameni și despre cai. E nevoie, zice, de cai, pe aceste ripoase și șuvoite dealuri, pe care tractoarele nu totdeauna pot să aburce. Mai cu seamă cînd plouă, cînd argila se face ca un aluat, cînd îți trebuie catalige sau cai ca s-o străbați. Da, anul ăsta a plouat mereu, a dat din cer ca dintr-un puț, și muncile, care și-asa sînt grele pe aceste pămînturi grele, au fost și mai grele. Satul întreg, zi și noapte, a stat cu răsufierea și cu conștiința treze, într-o continuă mobilizare, într-o continuă luptă. Vorbim despre copiii lui, are doi, amîndoi la oraș, la Zalău, un băiat muncitor la „Armătura“, o fată centralistă la telefoane. Cînd a suflat trîmbița rece a ploilor, cei doi, ca toți fiii satului, s-au întors în sat, luîndu-și concedii pe care le-au petrecut nu petrecînd, ci luptînd cu puhoalele, bătîndu-se pentru recolte. Adică făcînd să iasă din nou la iveală, ca uscatul deasupra apelor, adevărul acestui sat, acel adevăr care zice că ei, oamenii locului, n-au cedat niciodată. Ei niciodată n-au întors spatelul apelor, focului, nenorocirii, istoriei. Ei mereu au adunat pietrele risipite de ape, de foc, de istorie, ridicîndu-le într-un ciclu mereu întrerupt, dar ridicîndu-le. Va trebui, așa cum povestea acestei vetre, ca a tuturor vetrelor noastre, ne invită, ne somează chiar, să revizum acele capitole de istorie scrisă tributare legendei sau speculației, punîndu-le de acord cu istoria vie, reală, cu

istoria de sub ochii noștri, cu istoria acestor zile, care ne explică înapoi. De vreme ce Alutus e Olt, Crisus Cris, Pyretos Prut, Danubius Dunăre, înseamnă că noi am fixat pămîntului aceste ape, acești munți, aceste cîmpii, pe toată aria pe care am locuit-o și pe care am înzestrat-o așa cum se vede azi, înseamnă că ne-am bătut lingă ele, că nu ne-am retras cu veacurile în munți, nici în păduri, că am ținut piept tuturor puhoaielor, așa cum oamenii Guruslăului au făcut-o și-acum, și au făcut-o și-acum fiindcă au făcut-o dintotdeauna. Nu, cu Alexandru Anton n-am stat de vorbă despre Viteaz, despre luptele lui, am stat de vorbă despre sat, despre luptele lui de azi. Dar apropierea Dealului lui Mihai, cu lama de piatră înfiptă-n cer ca un paloș, exercita, mi se părea, o putere magnetică, vădită pe fața omului, în ochii lui în care vibra o mîndrie aparte, știută, deși nemărturisită.

Nu mai știm cine a fost, în ordine, cel de-al treilea interlocutor al nostru. În mod cert n-a fost președintele C.A.P.-ului, Gheorghe Crețu, om care, în fruntea obștii cooperatiste, de la întemeierea ei, și-a legat numele de toate marile ei victorii, fiind distins, pentru această legătură a sa cu noua civilizație și cu noua prosperitate a satului, pe care ades le-a influențat, cu Ordinul Muncii clasa a III-a. N-am putut discuta cu el, era plecat în concediu. Poate că cel de-al treilea interlocutor a fost Mihai Veress, inginerul șef al C.A.P.-ului, poate că a fost Samson Creștin, primarul comunei, activist de partid de vreo trei decenii, poate că a fost Ioan Pop, vicepreședintele consiliului popular, sau Iulius Balint, și el vrednic conducător de atelaj, asemenea lui Alexandru Anton, sau Agneta Hory, sau Laurențiu Ruțas. Oameni ai Guruslăului, români sau maghiari, oameni ce poartă, pe brațele lor înfrățite, noua istorie a acestor locuri, ducînd-o, cu neoboseală și pasiune, spre viitor.

La Guruslău, în acest octombrie, lumina cerului este dulce și rodnică, e ca un arc de triumf peste bălăli împlinite.

ILIE PURCARU ■

cifra de 1,5 miliarde lei investită numai în 1978 —, producțiile au crescut an de an, astfel încît, încă în 1974, pentru întia oară pe aceste meleaguri, s-a obținut peste un milion tone cereale. Răsplata activității oamenilor muncii din agricultura de stat și cooperatistă a județului nostru este impresionantă: 150 de ordine și medalii, din care 24 de titluri de „Erou al Muncii Socialiste“ — conferite unităților fruntașe de către conducerea de partid și de stat.

— Știu că o adevărată performeră a acestor izbînzi productive este I.A.S. Varias.

— E vorba, în acest caz, de producții record: 6 500 kg la griu, aproape 10 000 la porumb, fără irigații. Fiindcă mi-ați propus o referire la Varias, adaug că toate unitățile agricole din această localitate, cinci la număr, sînt declarate „Erou al Muncii Socialiste“. Însăși comuna deține Ordinul Muncii clasa I pentru locul I pe țară în anul 1977 în întrecerea pentru buna gospodărire și înfrumusețare. Dacă totuși la Varias solul este fertil, cernoziom, trebuie să arăt că în județ există o mare varietate de grade de fertilitate, o bună parte din arabil fiind alcătuită din lăcoviști, soluri aluviale, acide și sărăturate, care diminuează considerabil media producțiilor noastre. Se poate desprinde din aceasta că mai avem încă multe de făcut pentru sporirea producțiilor, prin innobilarea solurilor, prin generalizarea experienței înaintate, prin aplicarea și aprofundarea cuceririlor agrotehnicii, prin crearea și cultivarea unor hibrizi și soiuri de productivitate sporită. A

dovedit că resursele umane și științifice sînt nebanuite C.A.P. Dinaș, care, conlucînd cu Institutul agronomic, a înfrînt zgîrcenia sărăturilor, ajungînd acum unitate fruntașă, „Erou al Muncii Socialiste“.

— V-aș ruga, tovarășe Mihai Telescu, să vă referiți și la coordonatele noului an de învățămînt.

— Se află pe băncile școlilor, în amfiteatre, în ateliere și laboratoare 105 000 elevi și 20 000 studenți. În întreg județul și-au deschis porțile 421 unități școlare de diverse grade și profiluri, dintre care 24 licee de specialitate, cu o bază materială corespunzătoare exigențelor actuale ale pregătirii forței de muncă. În deplină concordanță cu politica partidului nostru de rezolvare a problemei naționale, în județul Timiș funcționează 145 de școli și secții cu limbile de predare germană, maghiară, sîrbă. Cît privește învățămîntul superior — aflat și el în comandamentele actuale de trecere la un salt calitativ în întreaga viață social-economică și cultural-educativă a țării —, la Institutul politehnic, la Universitate, la Institutul de medicină și la Institutul de agronomie sînt asigurate condiții propice desfășurării unui complex proces instructiv-educativ și formativ, care să se situeze la înălțimea indicațiilor și orientărilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu la deschiderea noului an școlar și universitar în scopul integrării și mai organice a învățămîntului cu cercetarea și producția, al politehnizării învățămîntului, pentru pregătirea, în acest mod, a viitoarelor generații de specialiști ai economiei

naționale. Numai în acest cincinal sînt preconizate noi spații destinate învățămîntului superior, în suprafață totală de 35 750 mp, iar la învățămîntul general și liceal zestrea se întregeste cu 400 săli de clasă, cu alte dotări. În ultima perioadă, studenților li s-au pus la dispoziție noile complexe ale Institutului agronomic, adevărat model de integrare completă a învățămîntului agricol superior cu producția și cercetarea din sectoarele vegetal, zootehnic, legumicol, pomicol, ca și noua și moderna Facultate de electrotehnică, secțiile de prototipuri și microproducție cu profil mecanic și electric, unde se muncește efectiv, cu plan concret, stațiile pilot ale Facultății de inginerie chimică, poligonul de îmbunătățiri funciare. Pentru acest nou an de muncă și studiu, alături de cele 29 cămine existente, cu aproape 12 000 de locuri, s-au dat în folosință trei noi cămine, cu 2 125 de locuri.

— De la învățămînt, o trecere firească s-ar putea face și spre alte domenii ale vieții spirituale din județul Timiș. Așadar, care-i sînt ipostazele?

— Festivalul național „Cîntarea României“ — o altă valoroasă inițiativă a secretariatului general al partidului — a determinat și pe aceste locuri o puternică efervescență a vieții cultural-educative și artistice. Întrucît și această afirmație se susține printr-un bilanț cifric concludent, iată-i dimensiunile: 2 700 formații, 67 000 artiști amatori, români, germani, maghiari, sîrbi și de alte naționalități, 80 de premii și mențiuni la faza finală a primei ediții a fes-

tivalului. Apoi: șapte instituții de artă profesionistă — Opera Română, Filarmonica, Teatrul Național, Teatrul german de stat, Teatrul maghiar de stat, Timișoara fiind singurul oraș din Europa cu teatre în trei limbi, ansamblul artistic „Banatul“, cu o secție de folclor sîrbesc, și teatrul de păpuși, toate fiind creații ale anilor noștri. Se adaugă Muzeul Banatului, Muzeul din Lugoj, numeroase expoziții muzeale locale, Asociația scriitorilor, cu cenacluri în patru limbi, filiale ale celorlalte uniuni de creație artistică, sute de case de cultură și cămine culturale, cinematografe, biblioteci. La Timișoara apar cotidienele „Drapelul roșu“, „Neue Banater Zeitung“, „Szabad Szó“, revistele „Orizont“, „Banatske Novine“, „Knjjevni Jivot“, funcționează Studioul teritorial de radio și televiziune, cu emisiuni în română, germană, sîrbă, precum și editura „Facla“. Aveți, astfel, o imagine sugestivă a bogatei și diversificatei vieți cultural-artistice și educative din județul Timiș.

Nu pot încheia fără să exprim convingerea fermă că succesele dobîndite de comunisti, de oamenii muncii timișeni — români, germani, maghiari, sîrbi și de alte naționalități — în toate domeniile de activitate, prin hărnicie, pricepere și devotament, folosind din plin condițiile și posibilitățile pe care le avem, vor fi amplificate și în viitor prin noi și rodnice împliniri pe calea bunăstării și propășirii multilaterale a județului, a patriei noastre, țel suprem al obiectivelor trasate de Congresul al XI-lea și de Conferința Națională ale partidului.

Să apărăm copilăria Evelinei!

Badea Margareta, profesoară de geografie la Școala generală din comuna Tupești, ne cheamă la Brăila. Faptul că am ajuns să mă adresez revistei Flacăra, zice, se datorește unui dificil impas în care mă află și din care nu mai pot ieși pe căi obișnuite. Înainte de a începe orice discuție, profesoara, o fată încă tânără și înaltă, răstoarnă pe masă un teanc de hirtii: citații, sentințe și hotărâri judecătorești, scrisori, unele de cite 18 pagini, de la soțul ei, mandate de aducere, bilete de trimitere la..., iar citații, notificări, somații, procese verbale, memorii etc.

— De unde credeți că a pornit conflictul?
— Totul, de la religie.
— Adică?
— L-am cunoscut pe fostul meu soț în stație la Tibănești; eu veneam să-mi iau postul în primire, el pleca la Brăila, acasă. E și azi medic în comună. Atunci era vineri, în luna august 1971. După un an de pretenție, ne-am căsătorit. În anul acela nu mi-a spus că aparține cultului adventist. Mi-a zis că o să-mi facă o surpriză în scara de revelație.

— Și v-a făcut-o?
— M-a invitat la părinții lui, în Brăila, strada Roșiori 220, și de acolo m-a dus direct la casa de rugăciuni. Nu a fost o slujbă deosebită: nu s-au ținut predicile plicticoase, am auzit niște citate din biblie, a cântat corul. Am mers apoi acasă și mi-au spus că sint oameni foarte cumsecade. Nici nu-i credeam altfel. Libertatea tuturor cultelor e înscrisă în Constituție, și-apoi mi-am zis că viitorul meu soț, doctorul Viorel Ionescu, este un intelectual și n-o să țină prea mult cont de aceste niște precepte religioase, trecuse ca și mine printr-o facultate, unde amândoi am avut ocazia să înțelegem unele fenomene de geneză a lumii și să ne însușim, studiind materialismul dialectic și istoric, o altă concepție despre lume și viață; chiar m-a asigurată că n-o să ne certăm de la așa ceva!

— Totuși, am în față o adeverință din care rezultă că, citez, ați „figurat în registrul de membri ai acestei comunități de la data de 30 iulie 1972 până la 14 ianuarie 1976, când, la cerere, ați fost ștearsă din registrul de membri”.

— Știți, relațiile dintre mine și doctorul Ionescu erau din ce în ce mai intime, totul conducea către căsătorie. Mi-a făcut câteva cadouri de ziua mea, o rochie, un pardesiu, colegii toți știau că ne căsătorim. Dar mai înainte de perfectarea formelor pentru căsătorie, de a mă îmbrăca mireasă, mi-au cerut să mă înscriu la casa de rugăciuni. Am înțeles că mi se condiționează căsătoria, dar n-am mai avut curajul să dau înapoi: mi-a fost rușine, mi-a fost frică, țineam la el, bănuiam că o să mă iubească și el și că nu va fi rob de niște precepte religioase.

— Ce vi se impunea să faceți?
— Să nu mai lucrez simbăta și să merg la rugăciune, să nu consum carne de porc, pentru că e spurcat, peștele să-l consum numai dacă are solzi, să port părul strins și acoperit cu batic, să nu port bijuterii, să fiu todeauna îmbrăcată sobru, să nu port inel pentru că e lucrul diavolului și să aștept „Că va să vie Domnul și ne vom regăsi cu toții în împărăția lui!” Eu rideam. Oricât de ciudat vi s-ar părea, soțul meu, doctorul Ionescu, se supăra fiindcă nu puteam lua asemenea lucruri în serios. „Cum, tu ești atât de păcătoasă?” îmi zicea. Sigur nu-mi iert ușurința cu care am privit situația. Ulterior mi-am dat seama că ig-

noranța asta era dublată de o mare demagogie: soțul, Ștefan Ionescu, lua penicilină și streptomycină de la unii bolnavi, cărora le dădea miere, bani, vin, iar fostul meu soț le vindea la Tibănești cu supra-preț; tot soțul făcea tablouri după fotografii, le vindea cu 180—200 lei fără autorizație, sustrăgea curent electric, cite și mai cite.

— Și ați divorțat.
— Au încercat să-mi atragă și părinții în acest cult: soțul a lăsat la părinții mei mai multe cărți religioase pe care să le citească, dar mama, foarte categorică, i-a dat cărțile înapoi. Pe urmă, fetița noastră, Evelina, implinise doi ani, am vrut să o duc la cămin și să-mi relau activitatea la catedră. Soțul și socrii s-au opus. Am vrut să duc fetița la mama. „Nu, pentru că sint spurcată”, mi-au zis; „cum ai să mergi simbăta la școală?” M-am revoltat și eu. Terminasem doar o facultate, doream să profesez. Acceptasem religia soțului meu pentru a avea înțelegere, liniște în casă, dar nu puteam să mă supun orbește unei ignoranțe nejustificate. Atunci mi-au spus cu toții că pot pleca. Mi-am luat fetița și am plecat. Acum nu mai doresc decât liniște, să o cresc pe Evelina liberă în gândire, ferită de orice influență religioasă, să creadă doar în faptele sale, în forța sa și în cinste. Dar nu pot, nu mă lasă, mi-au intentat până acum 6 procese. V-am chemat să mă ajuteți!

Ca s-o ajutăm pe Evelina mai ales, și pe mama ei, am căutat pe orice cale să ne convingem pe cit posibil de adevăr: am stat de vorbă cu tatăl Evelinei, doctorul Viorel Ionescu, cu o parte dintre colegii lui, la Dispensarul din comuna Tupești, cu colegii profesorii Margareta Badea, cu vecinii acesteia, cu secretarul comitetului comunal de partid. Despre profesoara Margareta Badea am auzit numai lucruri bune, aprecieri de toată lauda. Care e părerea doctorului Ionescu?

— Ca să mă poată lua de bărbat, a aderat la cultul în care eram, zice doctorul; și apoi de la credința noastră se pot lua niște lucruri bune: să nu fumezi, să nu bei.

— Dar aceste sfaturi trebuie să le recomandăm dv., ca medic, mai întâi; ele sint combătute prin toate mijloacele. Dar de ce nu lucrați simbăta?

— Lucrez în schimb duminică.
— De ce nu lucrați, vă întreb, simbăta?
— Din cauză că până acum am fost în religia asta.

— Și nu mai sînteți?
— Mi-am mai revizuit unele convingeri. A fost și dînsa, nu mai este nici ea. Sint supărat însă că m-a reclamat că n-am făcut armata. A trebuit s-o fac la 35 de ani. M-a reclamat și la ilicit. Noi avem 50 de stupi, tata lucrează tablouri, avem bani, soția avea de toate la noi. N-o duceam în fiecare simbăta la casa de rugăciuni, am mai dus-o și la București, dar ea vroia să fie distrată.

— Am înțeles că vă iubiți fetița; cum o să vă ocupați de creșterea și educația ei, ca părinte, ca medic, ca intelectual?
— Destul de îngrădit.

Între cei doi soți, dar mai ales între cele două familii, există acum o ură neîmpăcată: se reclamă reciproc, își fac șicane, se tiras în fața instanțelor de judecată. Cea care suferă cel mai mult, care va suferi și în viitor, este și va fi Evelina. Instanța de judecată a hotărât, în recurs, ca Evelina să fie văzută de tatăl ei în fiecare duminică între orele 9—12, iar în a patra duminică să fie scoasă la plimbare.

Mama Evelinei se plinge că fetița este dusă, împotriva hotărârii instanței, acasă la bunicii adventiști, unde este îmbrăcată mircasă (am văzut și noi), e învățată să închidă ochii și să se roage, fapte care i-ar periclitiza dezvoltarea ei morală, o împiedică pe mamă în educația pe care i-o însușă Evelinei. Tatăl se plinge că nu-și poate vedea fiica, este împiedicat de familia fostei sale soții.

Iată ce spun vecinii Evelinei, de pe strada Theodor Aman: **Constantin Sireteanu**: „Mama Evelinei e o fată cuminte, cumsecade. Pe fetița o poartă și o educă frumos, e doar profesoară. Eu zic că nu trebuia să se asocieze cu o astfel de familie optuză, cu atîția ingerași în cap. Tatăl fostului ei soț, adventistul, a mers pe la toți vecinii să o discute pe Margareta. Eu l-am expedit repede, nu mi-a făcut o impresie bună. Regret că din astfel de motive s-a despărțit o familie”.

Aneta Iancu: „Sint secretara comitetului de partid al cartierului „Comorofca”. Margareta n-a mai putut să suporte indoctrinarea religioasă exercitată asupra ei și a fetiței mai ales de către părinții fostului ei soț. O vecină, care i-a făcut Evelinei o injecție cînd era bolnavă, a fost amenințată de Ștefan Ionescu, tatăl doctorului, pentru că, zicea el, dacă pătea copilul ceva? I-a chemat pe bieții oameni în vreo șase procese. Noi vrem să învățăm oamenii să creadă în cinstea lor și în munca lor. Evelina trebuie să crească liberă în gândire, să se bucure de viitorul ei frumos”.

Am stat de vorbă cu părinții doctorului Ionescu. Nu sint niște oameni prea răi, dar sint foarte indoctrinați. S-au amestecat într-atît în familia tinerilor căsătoriți, încît au reușit să o destrame. Acum o vor cu orice preț pe Evelina, o vor acasă la ei, pentru că acești oameni, ajunși la vîrsta senectuții, cred despre dînsii că sint cei mai buni, cei mai cinstiți, corecți. În realitate faptele ne spun că nu e tocmai așa, chiar dacă Ștefan Ionescu, tatăl doctorului, ne așază mormane de hirtii pe masă să ne dovedească pretinsa lui corectitudine. Omul se agită, hirtiiile îi tremură în mină și din scena aceasta penibilă răzbate chipul unei amare meschinării. „Priviți zice Ștefan Ionescu, casa noastră e încărcată de jucării pentru Evelina, dar să vină să se joace aici la noi; acolo, la mălăcă, nu i le dăm”. Privesc jucăriile cu praf pe ele și îmi par pustii și mă gîndesc, mă întreb în numele căruia Dumnezeu o privează pe Evelina de aceste mici bucurii? Într-o scrisoare de 18 pagini pe care o am în față și pe care Ștefan Ionescu o expediază mamei lui Evelina, acesta vrea să o răscumpere pe Evelina pe prețul de... 410 lei. Iată cum: „...cred că din cauza lui Evelina nu poți să te distrezi, scrie el; dacă vrei, las-o pe Evelina la noi, să nu cunoască lipsa de tată, și ai să ai cel mai mult de cîștigat: banii din pensia alimentară și din alocație îți rămîn ție, eu îi fac fetiței tot ce are nevoie, ai timp să te distrezi, și totul va fi bine”. Într-adevăr, trebuie să le dăm dreptate oamenilor de pe strada Th. Aman, colegilor mamei lui Evelina, cînd aceștia cu toții spun că „oamenii aceștia au impresia că pot cumpăra cu banii lor orice!”

— Da, noi avem bani, se destăinuie Ștefan Ionescu, am 50 de stupi, am 800 kilograme de miere de albine, fiul meu e medic, cîștigă bine, fiica la fel, așa că Evelina ar avea la noi de toate.

Un singur lucru nu ar avea, tovarășe Ștefan Ionescu, un lucru pe care nu l-a-

avut nici mama ei, dar care este esențial: libertatea de gîndire și de manifestare conform propriilor noastre convingeri despre lumea în care trăim și despre viața pe care o trăim.

În finalul acestei anchete am cerut cîteva păreri cadrelor didactice de la Școala generală nr. 1 din Tibănești. Le redăm mai jos: **Sabina Dobrotă**, profesoară: „De trei ani are cologa noastră necazuri cu fostul ei soț. Ei vor să atragă copilul în secta aceasta religioasă. Cit copilul a stat la ei, n-a învățat o poezie, ci numai rugăciuni. Venea cu mama ei la școală și în loc să spună poezii, spunea rugăciuni cu ochii închiși. Ca pedagog, mama ei nu a mai putut să accepte o astfel de situație, cum nici unul dintre noi nu ar fi acceptat. Evelina trebuie să fie lăsată în pace, să se bucure de copilăria ei”.

Emilia Gheorghie, medic coordonator: „Profesional nu am ce să-i reproșez doctorului Ionescu, dar din punct de vedere al comportamentului său față de familie și copil cred că a greșit. Eu am avut discuții cu dînsul pentru faptul că nu venea simbăta la lucru. Noi dacă sîntem chemați duminică venim, dar el nici nu aude. Se ia mult după tatăl său, care din punct de vedere religios e un fanatic”.

Marioara Mocanu, învățătoare: „Mama Evelinei îi oferă o educație aleasă. Despre doctorul Ionescu nu prea aud vorbe bune. Nu știu în ce măsură ține el la fetiță, dacă o dorește, ingerăș cu aripi, ca să urce în cer”. Mi se pare cu totul absurd”.

Dumitru Cană, profesor, președintele comitetului sindicatului din comună: „Am făcut unele controale duminică: uneori doctorul Ionescu venea la dispensar, altcîori nu venea. Nereguli am constatat multe în activitatea sa, dar mai grav este că nu s-au luat măsuri, nici de Direcția sanitară și nici de fostul primar al comunei. La ședințe, la adunări generale nu a participat niciodată. Cum se împacă, mă întreb și ne întrebăm noi, religia aceasta a doctorului Ionescu, sau oricare altă religie de care te ții cu atîta fanaticism, cu misiunea lui de medic uman, de sfătuitor al oamenilor. Și mie mi se pare absurd!”

Gheorghie Crăciun, secretarul comitetului comunal de partid, primarul comunei: „Profesoara Margareta Badea este un cadru didactic foarte bun. Faptul că nu s-au impăcat se datorește neînțelegerilor lor religioase și aceasta ne dovedește nouă că trebuie să întărim și să dezvoltăm educația ateistă în rîndul oamenilor, chiar și al intelectualilor, indiferent de ce nuanță este acca religie. Oamenii, dar mai ales copiii trebuie să fie educați în spiritul concepțiilor noastre comuniste, noi, despre lume și viață. În adunările noastre de partid, în școala mai ales, trebuie să se pună un accent mai mare pe educația politico-ideologică a copiilor, a părinților lor”.

Cînd am plecat de la Brăila, Evelina a venit fuga după mine, pînă la poartă, a sărit în brațele mamei sale și m-a rugat cu lacrimi în ochi, cu niște lacrimi mari de copil, să n-o las s-o ia oamenii răi. Evelina nu i-a numit, dar am înțeles că în mintea ei oamenii răi erau totuna cu ignoranța, cu bigotismul religios care e în stare să toarne plumb în fragedele aripi ale visurilor unui copil. I-am spus să se joace, să fie veselă, pentru că, în lumea ei, în lumea noastră nu este îngăduit să traumatizeze viața unui copil și avem certitudinea că opinia publică, ne gîndim înainte de toate la oamenii în mijlocul cărora trăiește Evelina, vor sări prompt în sprijinul ei. Al unui copil pe care mentalitatea înapoiată a unor mături vor să-l priveze de copilărie.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

CULTURA DE SIMBĂTĂ SEARA

Simbăta trecută am efectuat un raid prin mai multe cămine culturale din județele Prahova și Buzău. Am întîlnit cu acest prilej atît semnele unei activități culturale susținute cu pasiune cît și altele care denotă delăsare și dezinteres. Un caz ciudat ni s-a dezvoltat în timpul poposului în comuna Valea Călugărească. Andrei Enescu, directorul căminului cultural de aici, ni s-a părut un om cu o mare dragoste de muncă. El a amenajat rupindu-și uneori și din timpul său liber o seră, a realizat pentru cămin o centrală termică, a confecționat mese și scaune, a procurat mese de tenis, șahuri și alte articole de sport. Aparatul de sudură i-a devenit un aliat de nădejde. Ca dealtfel și rindeaua sau pensula de vopsit. Se descurcă mai greu în probleme de mecanică. Simbăta l-am întîlnit tocmai cînd, împreună cu mecanicul Nicolae Toma, terminase de vopsit o ușă. Pe scurt, Andrei Enescu este un gospodar ca mulți alții din această comună care, dealtfel, a luat Ordinul Muncii pentru gospodărire și realizarea indicatorilor economici. Dacă din acest punct de vedere lui Andrei Enescu nu i se poate reproșa nimic, ba, mai mult, i se pot aduce cuvinte de laudă, nu același lucru îl putem spune despre activitatea sa culturală. Planul său de muncă pe anul 1978 este extrem de interesant și, bătut la mașină la două rînduri, cuprinde zece pagini. Dar din toate acțiunile cuprinse acolo directorul căminului recunoaște că n-a realizat mare lucru și nici în continuare nu sint speranțe că se vor împlini. E drept, așa cum spuneam mai înainte, Andrei Enescu n-a stat degeaba. Dar fascinat de simedena de dotări pe care visează să le înfăptuiască la cămin a pierdut drept din vedere că trebuie să fie

în primul rînd un factor important în viața culturală a comunei. El este aidoma unei gazde ospitaliere care pregătește tot soiul de bunătăți, face curat în casă dar uită să-și invite musafirii. A aștepta pînă cînd clădirea căminului va fi gata să primească pe oamenii comunei (în prezent în același local funcționează și un magazin și oficiul P.T.T.R.) înseamnă a uita care îi este obligația primordială ca director de cămin. Activitatea culturală, parte integrantă a vieții noastre sociale, nu trebuie nicicum să sufere din pricina faptului că pentru o perioadă nu sint cele mai propice condiții pentru desfășurarea ei. I-am da directorului Enescu ca exemplu pe cei din comuna Măgura. Nici aceștia nu au încă terminată clădirea căminului cultural. Dar asta n-a constituit o piedică pentru cei din Măgura. Dacă ei ar fi stat să aștepte pînă cînd se va inaugura la anul noul cămin cultural (cu o sală de 400 de locuri la parter și 200 la balcon) n-ar mai fi avut acum nici un cor de 80 de femei, nici o formație de teatru (pentru actuala ediție a Festivalului național „Cîntarea României” se pregătește un spectacol cu piesa lui Ștefan Vintuleț în paradis) și nici trei brigăzi artistice. Desigur, cine nu dorește să aibă la dispoziție clădiri sumptuoase, cu tot felul de amenajări, în care omul se simte ca într-o casă primitoare. Dar pînă atunci repetițiile se pot desfășura și în alte săli, ca dealtfel și conferințele sau mesele rotunde.

Pe traseul nostru de simbăta seara am oprit și la căminul cultural din Ulmeni. Un difuzor instalat deasupra ușii de intrare răspindea cu hărmicie un vacarm care te îndemna să crezi că acolo se petrec lucruri importante. Dar în sala unde rula filmul *Al șaptelea continent* nu erau decît cîțiva copii vădit dezinteresați de

ceea ce se petrece pe ecran. Pe directorul Constantin Dincă, l-am găsit acasă. De citeva luni îndeplinește această funcție pe lîngă cea de director coordonator al școlii. Ne spune, și noi îi dăm dreptate, că literalmente nu are timpul necesar să se ocupe așa cum trebuie de ambele activități. Cei în drept trebuie să modifice la acest lucru și să ia măsurile cuvenite. Continuîndu-ne drumul am întîlnit în satul Potoceni din comuna Mărcănești căminul cultural fundat în beznă. Doar un anunț ne-a reținut atenția: „Tovarășii care au cărți împrumutate din anii 1974, 1975, 1976, 1977 sint rugați să le restituie în cel mai scurt timp”. Un alt anunț aducea la cunoștință că duminică, la orele 16 va rula filmul *Zooor* (!). În rest, nici un program de activitate afișat, nimic care să invite la o manifestare artistică. La Mătești, în dreptul căminului cultural am întîlnit doi tineri — Dan Nicolae, electrician, și Gheorghie Burlacu, frezor. Așteptau cu încredere ca la ora 20—20.30 să înceapă seara de dans organizată aici. Pînă atunci însă, în așteptarea formației *Ternal*, căminul stătea fundat în beznă. La Săpoca, alți doi tineri, Vasile Nuțică și Marcel Popa, în fața unui cămin cultural înghițit de întuneric, ne spun că nici măcar seri de dans nu se mai desfășoară în satul lor și tinerii sint nevoiți să dea o fugă pînă la Buzău pentru o seară plăcută.

Periplul nostru s-a încheiat în satul Zărnești-Slănic din comuna Cernătești. L-am găsit pe directorul căminului, Gheorghie Stoian, pregătind împreună cu echipa de dansuri programul pe care îl vor prezenta în faza intercomunală din cadrul ediției a doua a Festivalului național „Cîntarea României”. În sala de proiectie rula filmul *Judecătorul Fayard zis șeriful* în fața a vreo 80 de oameni. Înainte de film doctorița Maria Bota făcuse o expunere pe o temă medicală. Dacă directorul și-ar fi tratat activitatea ca pe ceva formal te-petiția n-ar fi avut loc deoarece muzicanții

nu veniseră. Dar în loc să-i trimită pe tineri acasă, acesta a preferat să scoată un picup și plăci și repetiția a decurs în condiții corespuștoare.

Nu dorim să tragem concluzii moralizatoare în urma raidului pe care l-am întreprins. Un lucru însă am vrea să-l desprindem cu claritate: ca și în alte domenii, activitatea culturală din cuprinsul satelor noastre are sorți să se desfășoare cu cele mai bune rezultate în funcție de oamenii care se ocupă de ea. Astăzi, în condițiile în care întregua suflare românească este chemată să dea tot ce are mai bun pentru mersul nostru înainte, într-o perioadă în care prin organizarea Festivalului național „Cîntarea României” sint descoperite talente de mare valoare pe tot cuprinsul țării iar emblemele civilizației socialiste mărturisesc despre făurirea unei vieți noi, cu noi exigențe atît din punct de vedere material cît și spiritual, a trata cu superficialitate, dezinteres sau formalism activitatea culturală la sate poate aduce grave prejudicii. Ne-am amintit cu prilejul acestui raid de dirijorul corului din Finteuș, un exemplu de om devotat culturii, un animator în adevăratul înțeles al cuvîntului. Nici el nu avea condiții mai bune pentru desfășurarea activității sale decît cei din căminele vizitate. Dar cu cită insuficiență s-a ocupat de repertoriul corului, de depistarea unor tineri cu calități vocale deosebite. Nimic nu l-a obligat pe acest om să străbăta de mai multe ori pe săptămînă distanța dintre Baia Mare și Finteuș numai pentru ca diapazonul său să dea tonul pentru începerea repetițiilor în ziua și la ora stabilite, indiferent dacă afară era cald sau ninge. Exemplul său ne atrage încă o dată atenția că și în cultură, pentru a transforma un loc unde nu se împlină nimic într-un efervescent focar de spiritualitate înseamnă să ai vocație, înseamnă să ai dragoste de cultură.

GEORGE MAREȘ ■

NICHITA STĂNESCU

Fotografie de VASILE BLENDEA

Operele imperfecte

Menuet

Brusc, pasărea nu a mai vrut să fie pasăre,
dar n-a avut noroc de moarte,
n-a avut noroc
Brusc, aerul,
el n-a mai vrut să fie aer,
dar n-a avut noroc de moarte,
n-a avut noroc
Brusc, stelele
nu au mai vrut să fie stele,
dar n-au avut noroc de moarte,
n-au avut noroc
Brusc, coerența, ea,
a vrut să fie o incoerență,
dar n-a avut noroc de păsări,
n-a avut noroc !

Nu, nu, vă zic!

Boii, cu ochii lor de bou,
văd un alt firesc al naturii
Lupii, cu ochii lor de lup,
văd un alt firesc al naturii
Iepurii, cu ochii lor de iepure,
văd un alt firesc al naturii
Delfinii, cu ochii lor de delfin,
văd un alt firesc al naturii
Muștele, cu ochii lor de muscă,
văd un alt firesc al naturii.
Omul, cu ochii lui de om,
vedere trădătoare are,
spinzurindu-se din dezesperare,
de crengile ce dau umbră, —
stejarul cu ființa lui de lemn,
plopul cu ființa lui de lemn,
iarba cu ființa ei zemoasă...
...și de fapt,
ce căutăm noi în aceste intrupări?
De ce dăm ocol soarelui de foc ?
Nu, vă zic, nu, nu,
lumina nu este o bucurie !

Frigurosul de frig

E frig astă seară, afară,
cele două jumătăți ale creierului
mi le-am inghesuit în ochi
ca să stea la căldură
sub feasta polară
Păsările nimănuia,
vulturii, ciorile și cucuvelele,
corbii, pițigoii
și sub umbra sprincenelor,
nenorocitele de vrăbii,
stăteau toate inghesuite
în capul meu, acum
Creierul meu stă inghesuit în
ochii mei, —
nu-mi atingeți genele, vă zic,
nu mi le atingeți !
Stafiile simunului stau pe ele
ca pe niște crengi, —
numai tu care mă înțelegi,
mă înțelege.
De aceea, te rog eu pe tine,
nici măcar nu mă atinge
cu o privire
Pielea mea toată e o meninge, —
o revelație, tu umilire !

Ascultind un greiere

Un orizont de adolescenți
care au murit în toate războaiele
se luminează și devin rumeniți
ca niște piini
Miroase a carne friptă, mamă,
și a coajă rumenită miroase, mamă!
Pleacă din fustele mele,
blestatule,
imi zise bătrîna,
ține-te de la mincare și de la apă,
altfel, blestatule,
o să ajungi tu însuși
să îți altora
de foame
și de sete.

Mama mea și soldatul ei

Nu, nu, nu
strigă în dureri mama mea,
născindu-mă
nu, nu, nu
strigă ea născindu-mă ; —
viața nu e pentruucidere

viața nu e pentruucidere
Soldatul nădușit zise :
— Ce singe, cit de mult de singe
și ce miros și ce strigăt
dă femeia cind naște
și fără de nevointa glonțului, —
acestea, zise soldatul nădușit,
azvirlind cu pistolul său
după un fluture.
Nu, nu, nu
urla mama mea în dureri,
născindu-mă

viața nu e născută pentru a fi
ucisă, Deșert
nu, nu, nu
striga mama mea, născindu-mă
Fluturele zbura în zig-zag
revolverul soldatului era cotrobăit
de furnici
pe mare și pe deasupra mării
soldatul dezbrăcat
răsărea odată cu luna.

Ciocirlia

Au început să-mi lustruiască
coșciugul,
ciripitul și ham-hamul,
Mă vor îngropa într-un nor
care va ploua cu morți
Mai pune măcar o dată, mamă,
mina pe ceafa mea

chiar dacă și se udă de singe
Fiul tău e Făt-Nefrums
dar, mamă, crede-mă e mortul care
plouă
iar nu care plînge
M-a bușit ingerul în spinare, mamă,
nu sub forma plăcerii
ci în chipul tăcerii
M-am uitat, mamă
d-aia mor, d-aia am murit.

Învățarea de a număra

Stăteau bărboși și nădușiți
barbarii hitiți.
Învățînd să numere, zmulgeau
din hoit,
degete, picioare, brațe, ochi.
O, tu, delabradare,
ce plină e de singe
ideea de a avea idee !
Stăteau înădușiți și părășiți
frumoșii de hitiți, frumoși, —
zmulgeau din hoit cite un deget,
cite un picior

opt, zicea unul,
patru, zicea altul.
Învățau să numere.

Starea confesiunii

Orice om înainte de a împușca
ride timid.
Ce animal tînăr a putut să fie
și cit de suavă, maică-mea,
pînă cînd taică-meu a îmbrățișat-o
cu brațe părăose și de otravă.
Cînd ea urla, eu mă nășteam,
urletul ei imi este coroană,
tot ce e vis, tot ce nu este,
tot ce există,
tot ce nu imi este de-o seamă.
Ce plăcere e ca să ucizi
pe cei mai buni, pe cei mai dragi,
pe Seleucizi !
Ce minune este ca să minți,
ce minune este ca să minți,
părinte că n-ai dinți,
că nu ai strungăreață,
că nu ai părinți !
Ce poftă de singe verde
de iarbă, imi este,
m-auzi, tu, calule,
m-auzi, tu, calule ? !
Sunt negru de pămînt,
haide, tu, și calcă-mă cu
potcoavele tale !

În Iran, morții sunt morți.
Mă voi spăla cu un cuvînt
economie de apă fac.

Cheile

Lanțul cu chei mi-a căzut din stele
în creier,
mi-au zornăit mințile de durere și
de sunet.
Trupul meu tot deveni o cheie
de fier,
doamne, pentru o ușă uriașă
la al cărui lacăt nu am cum să
ajung.
decit numai dacă mă ridici în brațe.
Haide, cit ești de mare, tu,
haide, cit ești tu de indiferent,
răsuțește-mă și rupe-mă
și deschide odată ușa oia !
Haide, deschide-o odată !

Deșert

Se dedică lui Viorel Padina
Stăteam cu laba obosită
pe rana unui iepure,
imi mirosea a inserare a vieții
Ca într-o oglindă în soare mă
uitam
și coama lungă mă ședea peste
nisipuri.
De foame alergarea mea imi este,
acuma doar a singe-mi flutură pe
steaguri.
Țin laba mea de leu
pe-un iepure rănit.
De tine eu mă rog
ca să visezi și pentru mine.

Pușca

Pușca este compusă din trei părți :
partea de sus
partea de mijloc
și partea de jos.
Partea de sus este compusă din :
partea de sus a părții de sus și
partea de mijloc a părții de sus și
partea de jos a părții de sus.
Partea de mijloc este compusă din :
partea de sus a părții de mijloc și
partea de mijloc a părții de
mijloc și
partea de jos a părții de mijloc.
Partea de jos este compusă din :
partea de sus a părții de jos și
partea de mijloc a părții de jos și
partea de jos a părții de jos —
Foc !

Pasiunea lui Ion Scurei,
mișcarea crengilor
și mișcarea rădăcinilor

Se numește Ion Scurei. Are 40 de ani și este de profesie proiectant mecanic. A copilărit la poalele Rarăului și s-a despărțit greu de el. Locuiește, în prezent, în Vatra Dornei, într-un apartament confortabil. Are o meserie care nu poate fi practică decit într-un oraș departe de natură, o meserie care necesită multă precizie și migală. Dar acest om, împreună cu întreaga lui familie, în fiecare zi după orele de program, în fiecare duminică, în fiecare concediu, este prezent în mijlocul naturii. Răpește naturii mișcarea. Mișcarea crengilor, mișcarea rădăcinilor; acea mișcare care rămîne imortalizată în timp. O ghicește, o modelează cu răbdare și meșteșug, învățat de la bunicul său care era sculptor în piatră. Închis într-o cameră a apartamentului din oraș dă la iveală — din acele rădăcini și crengi — oameni și animale în mișcare, păsări în zbor. Toată familia stringe rădăcini și crengi și sculpează după desenele și proiectele lui Ion Scurei. Soția lui, Maria, asistentă la sanatoriul balnear din Vatra Dornei, și-a decorat astfel cabinetul care a dobîndit înfățișarea unei veritabile expoziții. Fiul, după ce își termină lecțiile, și în recreațiile de la școală, sculpează.

Această familie de sculptori a avut cîteva expoziții la Suceava unde mulți vizitatori au apreciat lucrările și chiar și-au scris părerile într-o carte de impresii.

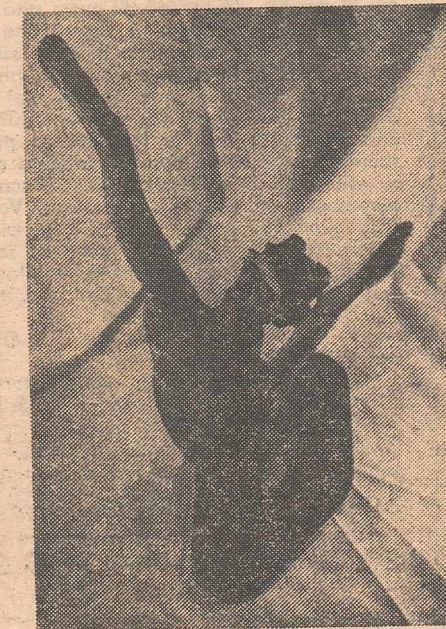
L-am întrebat într-una din zilele trecute pe Ion Scurei de ce sculpează, ce caută în crengile și rădăcinile inortocheate ale pomilor.

— Forme și mișcare. Atita tot. Cred că este o formă a artei ce ne-o oferă natura. Fiecare sculptură, uncat prin felul ei, imi aduce aminte de cite un colț de munte pe unde am colindat. Am impresia că mi-am adus muntele acasă.

— Nu ați încercat să vă mutați dumneavoastră la munte ?

— Ba da. De acolo sint și îi simt lipsa exact ca un cloban care și-a pierdut oile. Recent mi-am făcut, undeva în pădure, o cabană. Acolo voi depozita tot ceea ce culeg. Acolo o să încep să și sculpez. Voi aduce în oraș doar sculptura. Nu-mi doresc decit să descopăr ceea ce natura ne oferă cu multă dărnice și să pregătesc o expoziție în cadrul ediției a II-a a Festivalului național „Cintarea României”.

P. SORIN ■

Capul de olmec

Vedem, în sfârșit, fie și la lumina lanternei, celebrele capete de olmeci în original. Capete colosale cioplite în bazalt (cu unelte de piatră, căci fierul nu era cunoscut) și găsite în pădurile din La Venta. Unele au aproape trei metri în înălțime și cântăresc, ni se spune, zeci de tone. Cum au fost transportate în junglă, când cea mai apropiată carieră de bazalt se află la 130 de kilometri de locul unde au fost descoperite? Enigma n-a fost încă dezlegată. Dar în această noapte care s-a prăbușit peste eucalipti mi se pare o greșeală să facem din asemenea enigme în primul rând o problemă tehnică. Întrebându-ne excesiv despre piramide „cum au fost construite”, vom uita, treptat, să ne mai întrebăm „de ce”. Unii se vor mira. „Cum de ce? Doar se știe de ce”. De fapt, important nu e nici „să știm”, cât să ne repetăm asta mereu. Nu e nici o noutate, firește, în ideea că oamenii n-au acceptat niciodată pe deplin resemnații gândului morții. Esențial e să tragem de aici o concluzie morală care să nu semene a predică plicticoasă. Atunci vom înțelege că piramida nu e o victorie a inginerității, ci a neconsolidării. Omul a vrut să creadă că forța sa nu se oprește la limita morții și a vrut să și-o dovedească. Trebuia deci să ridice un monument neobișnuit pentru asta. Și sînt convins că și aceste capete gigantice de bazalt s-au născut din aceeași nevoie, căreia, în lipsă de o formulă mai potrivită, filosofia i-a zis foame de absolut. Ele au pleoape grele, ochi implacabili și reci, nas turtit, cu nările umflate, buze groase și disprețuitoare. Un dispreț primitiv și o cruzime liniștită. Energie virilă neînduplecată. Privirea hotărâtă, brutală chiar și disprețuind orice amenințare, supraveghează și în același timp sfidează jungla. În realitate, sfidează, poate, moartea. Personaje stranii, lăsate de o populație misterioasă, a cărei origine e și azi o chestiune controversată... Și din nou agasantă poveste cu extraterestri pe care n-o mai suport. De ce oare e atât de dificil să acceptăm că noi înșine, oamenii care mor, am făcut toate aceste lucruri nemuritoare? Lui Carol Quintul i s-a dus un femur de mamut drept probă că piramidele de la Teotihuacan au fost construite de către uriași. Iar acest gest încă mai era motivat. Altfel, spaniolii, învingători ai imperiului aztec, ar fi trebuit să se recunoască învinși de niște ruine a căror grandoare întrecea tot ce văzuseră până atunci și pe care, mai ales, nu și le puteau explica. Și cum împotriva enigmelor nu se poate trage cu pușca, rămânea doar soluția de a căuta un femur de mamut. Dar oare, cei care îi invocă pe extraterestri, de câte ori lipsește o explicație sigură, nu ne tratează fără nici o justificare ca pe Carol Quintul?

Înțeleg, chiar dacă nu pină la capăt, de ce o dată pe an toate brutăriile și patiseriile din Mexic oferă clienților prăjituri în formă de cap de mort muiate în zahăr, cu ochii verzi, roșii sau de altă culoare. Sînt locuri unde în aceeași noapte morților li se aduc florile pe care le preferau în viață sau, cu ajutorul tranzistoarelor și casetofonelor, li se cântă ultimele melodii la modă. Și cred că înțeleg de ce aceste capete de olmeci au o expresie dură. Ele îmi aduc aminte de ceea ce îi spunea odată Picasso lui Malraux cu privire la rostul măștilor primitive, născute nu dintr-o pasiune pentru înfricoșător, ci din iluzia că exorcizau primejdii. Găsite într-o regiune transformată de ploile tropicale în mlaștină, unde vor fi fost abandonate cu mai mult de două milenii în urmă, aceste blocuri colosale de bazalt ne amintesc totodată că și în junglă, ca și în deșert, arta a simțit nevoia să învingă singurătatea printr-un chip omenesc.

Avioanele noastre supersonice zboară peste ruinele piramidelor și peste taina acestor sfînși olmeci, ca un suris ironic. Neantului însuși pare să se fi obișnuit cu viteze supersonice*) și se uită uneori cu compasiune la fantoma lui Socrate care se învîrte în continuare numai prin agora, descult. Sînt mai mult de două mii de ani de cînd grecii au strigat sub cerul Mediteranei că omul este măsura tuturor lucrurilor; dar, din păcate, „măsura tuturor lucrurilor” înseamnă mai mult decît au vrut ei să înțeleagă prin aceste cuvinte; înseamnă și a tuturor greșelilor și zădărniciilor. Probabil, nu ajunge să jubilezi orgolios că omul este visul cel mai înalt al naturii. Tocmai pentru a vorbi despre el ca despre unica speranță, trebuie să știm ce anume a pus-o mereu în pericol. Dacă omul a scris cărți, tot el a incendiat biblioteca de la Alexandria. Dacă a ridicat Parthenonul, tot el a descoperit că din marmura arsă se poate obține var. Dacă a ridicat piramidele din Mexic, tot el le-a umplut de sînge. Dacă a pus piciorul pe lună, tot el suportă ca atîția copii să moară de foame. Moartea lui Rudolph Valentino a provocat un val de sinucideri, în timp ce tragedii îngrozitoare care au lovit unora popoare întregi au intrat repede în indiferența generală. Și totuși, acest om, măsură a tuturor lucrurilor, rămîne singura speranță a acestei lumi. Istoria este plină de dire de sînge, dar și de dire de lumină. N-avem altă șansă decît să credem că direle de lumină vor rămîne singure în istorie de-acum înainte. Oricine a încercat să disprețuiască ceea ce e omeneșc, în numele greșelilor omului, n-a făcut altceva decît să se afunde în cea mai neagră disperare. Deasupra ruinelor și mormintelor, trebuie să credem în florile pe care ziua le leagănă ca pe niște drapele ale speranței... Și să ne oprim în oricare dintre muzele unde se află bătrînii lui Rembrandt. Să scrutăm umbra care îi aureolează ca un nimb de mister. Vom descoperi că acești înțelepți nu mai au nevoie de cuvinte. Le ajunge liniștea ca să spună totul. E ceea ce se întîmplă și în Mexic cu statuile sau cu ruinele vechilor piramide. Această țară știe să recompenseze chiar cînd frustrează.

OCTAVIAN PALER ■

*) Cînd neantul devine globetrotter și vrea să-și „declare” impresiile are îndeobște două soluții: să plagieze în taină ghidurile turistice sau să se comporte ca personajul pe care l-am auzit cîndva în Capela Medici, la Florența, perînd foarte sigur de sine că „lui personal” nu-i place „Noaptea” lui Michelangelo. Numai că el arăta cu degetul spre peretele opus, spre „Aurora”. Vrînd să-și arăt greșeala, am primit un răspuns stupefiant: „Eu nu-mi schimb părerea”. Și Luther zicea „nu pot altfel”, dar din alte motive.

VITRINA ARTELOR

CRONICA SPECTACOLELOR

Generoasa sobrietate

Palmira Arnaiz și Victor Ivanovici au făcut bine că au tradus (de asemenea, bine) în limba noastră **Generoasa fundație**, piesă a dramaturgului spaniol contemporan Antonio Buero Vallejo. Au făcut bine pentru că piesa are idei-mesaje clare, viguroase, revoluționare și de contemporan interes la scara lumii; și mai are și un chip dramaturgic de aleasă ținută artistică.

Generoasa fundație este istoria, cumplit dramatică, a unei minți zidite într-o celulă de închisoare, a unui eu claustrat nu de bunăvoie, ci silit, a unui eu care, deci, trebuie să se apere. Și chiar se apără, însă ciudat. Psihologic posibil, psihologic verosimil, însă ciudat. Or, în general, ciudătenile sînt potențial spectaculoase, sînt simburile de teatru. Încît Antonio Buero Vallejo a știut foarte bine ce face cînd a descris războiul de apărare al lui Tomas. Eul său înlăturînd, reprimînd gîndurile dureroase; eul său refuzînd să perceapă o realitate odioasă; eul său declanșînd fantazia programată să producă o ferice realitate imaginată (generoasa fundație) în locul celei adevărate, care frustrează și ucide (închisoarea); eul său atît de umilit, însăpămîntat, învins, încît acceptă să se identifice cu instituția care-l reprimă, care-l înabuşă: lată ipostaze ale fugii lui Tomas de realitate. Eul său vrea să se salveze dar se scufundă în acea slăbiciune morală care se cheamă mizerie psihologică. Noroc însă că Tomas nu e singur. În aceeași celulă mai sînt închiși și Tulio și Asel și Lino, ba chiar și Max. Toți aceștia, fiecare în felul lui, fiecare cu temperamentul, caracterul, mintea și argumentele lui, îl readuc pe Tomas la realitate. Este o trezire dură, însă demnă. Cam asta-i partea întâi a piesei și ar putea foarte bine să se oprească totul aici. Autorul însă ține să-și rostască adevărul pînă la capăt: realitatea închisorilor politice nu numai că nu trebuie ignorată și înfrumusețată, ci trebuie spartă, învinsă, desființată — lupta începînd cu închisorile cu ziduri din piatră obședii și-a renunțării, și-a lășității, și-a amăgirii, închisorii insinuate în înșelși mințile și conștiințele oamenilor. Iar drumul spre libertate e o continuă eliberare de mereu alte și alte rînduri de ziduri. Cu această idee piesa ajunge la nivelul său filosofic și devine direct interesantă, practic interesantă pentru orice lo-

cutor al pămîntului și al secolului. Mesajele lui Antonio Buero Vallejo trebuie ascultate și gîndite cu respect, pentru că sînt rostite nu numai de un om inteligent și talentat, ci și de un om care are autoritatea celui închis și condamnat la moarte pentru lupta sa împotriva fascismului spaniol franchist, a celui care s-a întors dintr-un iad al oamenilor, al civilizației umane a secolului 20, și are puterea conștiinței de a lupta, iar și iar, împotriva zidurilor văzute sau nevăzute ale închisorilor lumii oamenilor.

Mi-am îngăduit să cam povestesc piesa pentru că și așa, într-o oarecare cunoștință de cauză fiind, spectatorul va fi cucerit de spectacolul de la **Teatrul Național din București**. Un spectacol precis, exact; un spectacol modern, în sensul bun și cu miez al cuvîntului; un spectacol care — intelectualizește și artisticește — te cîștigă și te obligă la meditație, chiar dacă-l vezi pentru a doua oară. Toate acestea sînt firești pentru că autorii lui sînt regizorul **Horea Popescu**: care a învins pînă și dificultatea aceea (poate chiar un cursur al piesei) de structură și de tonalitate a trecerii de la imaginar la real, de la teatru metaforic la teatru direct (sechele ale bătăliei mai sînt vizibile pe la hotar, adică pe la sfîrșitul părții întâi, începutul părții a doua); scenograful **Paul Borinovechi**: care a făcut una din realitate și amăgire, din concret și abstract, din ce-i în afara omului și ce-i înăuntru lui; actorii **Ovidiu Iuliu Moldovan**, **Mircea Albușescu**, **Marin Moraru**, **Gheorghe Cozorii** și **Costel Constantin**: care au realizat performanța de a-și păstra și manifesta, fiecare, zdrăvăna sa personalitate, contribuind, totodată, la personalitatea — omogenă! — a colectivului lor. Regia, scenografia, jocul actorilor, într-un cuvînt spectacolul are alita finisare, echilibrul, luciditate, sobrietate încît, ca spectator, nu te poți entuziasma. (Asta poate părea critică dar, față de fondul piesei, e laudă.)

Duceți-vă la Național, ca să vedeți ce se întîmplă pe-o scenă cînd toți sînt buni! La ieșire veți avea dobîndit ceva care nu se găsește oriunde și oricînd: un termen de comparație **pretențios**. Iar termenii de felul asta sînt folositori calității spectatorului, precum și, firește, teatrului, care își poate redobîndi — pe termen lung — spectatorii, numai formîndu-i și cizîndu-i. În secolul lucidității, patima, inclusiv cea pentru teatru, are nevoie de știință, ba chiar de erudiție; nu ne mai infierbîntăm decît în cunoștință de cauză: e un cîștig și o boală.

NELU IONESCU ■

CRONICA FILMULUI

„Gustul și culoarea fericirii”

În sfârșit, un film despre o întreprindere, despre un șantier, despre conflictele inerente unui astfel de univers uman — un film despre care se poate discuta cu satisfacție.

Nu știu în ce măsură acest film va avea ceea ce ne-am obișnuit a numi „succes la public”: pe de o parte sîntem saturați de producții spectaculoase, de filme de acțiune; pe de altă parte, prea puține filme românești s-au aplecat, cel puțin ca intenție, deasupra acestui univers captivant care este viața muncitorilor. Iar cele care au făcut-o totuși, de ce n-am recunoaște-o, au pornit de la o schemă în genere identică: vine un tînar cu idei noi, se lovește de leneșă și comoda obtuzitate a unor vîrstnici (în cele mai dese cazuri aceștia fiind personaje imprecise, dar în orice caz din conducere, deci cu drept de decizie), în sfîrșit, ideile novatoare izbîndesc, vechiul retrăgîndu-se într-un soi de tirzie, dar mai ales echitabilă remușcare profesională, și, lată, „noul” învinge. În afara spectatorilor — care sînt disperați — toată lumea e mulțumită... Sfîrșit.

Ceea ce cred însă a fi important la acest film — care, paradoxal, pleacă de la o exact astfel de schemă — este sinceritatea, acuratețea realizării, seriozitatea reținută, calmă, cu foarte rare izbueneri de comic sau tandrețe, aș spune asprimea cu care această „schemă” e desființată pas cu pas, sistematic, în favoarea aducerii pe ecran a **veridicului**, chiar dacă acesta incomodează uneori. Un film fără menajamente, așadar, fără soluții „implacabile”; un film cu largă deschidere către mințea și sufletul nostru, al spectatorului. „Gustul și culoarea fericirii” pornește de la un scenariu semnat de **Gheorghe Manole** (din cite cunosc, eroul reprezentat pe ecran de **Mitică Popescu** fiind în viață) și e realizat de către **Felicia Cernăianu**, regizoarea formată la școala documentarului românesc. Aflat la primul său rol principal într-un film artistic de lung metraj, **Mitică Popescu** are deci avantajul de a „lucra” pe un text, și cu un regizor, apți a-i da un suport solid, consistent în a-și demonstra talentul. Sîntenit poate uneori de citeva replici scăpate de sub controlul autorilor, și mai sîntenit poate de un anumit manierism care în teatru poate fi trecut cu vederea; dar în film poate deveni catastrofal, **Mitică Popescu** reprezintă aici — în ceea ce privește un rol de întîndere — o achiziție cinematografică **remarcabilă**, personajul interpretat de el rămîndu-ne

aproptat și drag, și franc, sincer atît în a face treabă, cit și în a fi el însuși, om cu păcate, firește, dar OM mai ales, profund și curajos ambalat în transformările cotidiene ale societății noastre. Alături de el și în contrast cu eroul pe care-l reprezintă, **Dorel Vișan**, în rolul directorului (un actor absolut fantastic, folosit pînă acum doar în roluri secundare sau de semifigurație — un om de care ecranul nostru are nevoie!).

De menționat, încă, imaginea semnată de **Ion Marinescu**, muzica lui **Radu Zamfirescu** și schițele de personaje create „cu participarea actorilor” **Draga Olteanu-Matei** și **Ilarion Ciobanu** (formulă preluată din neorealismul italian, folosită cam de la noi în ultima vreme, aici însă avîndu-și o deplină justificare: pentru că este vorba, într-adevăr, de participare, și nu de simplă prezență pe afiș, pentru a aduce spectatorii în sală). Interesantă, de asemenea, evoluția tînrului actor **Gheorghe Visu**, aici, la fel, într-un rol episodic. Și la fel — deși regretabil de scurtă — prezența lui **Petre Gheorghiu**.

Pentru **Felicia Cernăianu**, sînt convins, „Gustul și culoarea fericirii” a însemnat o piatră de încercare; a învins-o, sau a trecut-o, sau cum vreți să-i spuneți. Pentru filmul românesc de actualitate, această peliculă discretă, dar abordînd o problemă gravă, cea a responsabilității — fie ea colectivă sau individuală — reprezintă o reușită. O nouă optică în a privi șantierul, construcția, munca în sine — un nou mod de a crea eroi din rîndul marilor, imenșilor de mulți anonimi ai zilelor noastre care trudesc, se bucură și uneori chiar suferă, prinși în cadrul acestei minunate și pășnice bătălii.

HORIA PATRAȘCU ■

CRONICA RADIO

Divertis-club

Dintre toate emisiunile de divertisment cu care radio-difuziunea ne răsfață mai mult în zilele de week-end, cea intitulată, „pe profil”, „Divertis-Club”, și difuzată duminică de duminică, cînd la orele 14,30, cînd la 15, cînd la 17 sau la oricare altă oră a după-amiezii (gîndim că n-ar fi rău să l se hotărască spațiu la o oră anume, conțindu-se astfel pe reflexele noastre condiționate de televizoriști căliți în seriale și telecinematecă), ni se pare a fi una dintre cele mai interesante și mai atractive. Pentru că este realizată cu talent și cu nerv, cu o evidentă plăcere și remarcabilă știință a dozării secvențelor sonore, evitîndu-se astfel monotonia și, evident, plictiseala. În ultima duminică, realizatorul ei, **Liviu Tudor Samuilă**, după ce în săptămînile anterioare ne-a învățat „ce să facem, cînd n-avem ce face” (cunosc destul indivlzi care se plîng de plictiseală, cînd noi, ceilalți, ne plîngem că nu ne mai ajunge timpul), cum să ne construim „un mic atelier practic” cînd vom deveni automobiliști amatori, sau ne-a prezentat cite un „hobby”-st la el acasă, purtîndu-ne cînd la Oradea, cînd la Buzeni, cînd la Cîmpulung Muscel ș.a.m.d., în ultima duminică, cum spuneam, ne-a informat ce mai

fac flustrul pictor natv Vasile Frunzete și familia sa, mama și tatăl, artiști cojocari din Rășinariii lui Goga, ne-a demonstrat „pe viu” că, mai nou, **Cornel Fugaru** s-a profilat pe festivalul internațional, cîștigînd recent la Poznan un premiu trei cu o melodie și un text propriu (ne-am interesat, dar n-am aflat dacă textul a fost tradus), și l-a obligat pe **Valeriu Chiose** să ne convingă, într-o „pledoarie pentru șah”, că meciul dintre **Karpov** și **Korçnoi** se va termina înainte de revelion. Să nu uităm, de asemenea, continuarea pasionantei anchete privind calificarea unor librari care i-a furnizat reporterului răspunsuri ca: „Aforismele lui **Ion Nuneviller** s-au terminat, iar **Teatru de Zambaccian** nu ne-a venit încă”, chestiune care ne face să credem că respectiva vinzătoare a fost transferată disciplinar la librărie de la vreun raion de tricotate sau de mezeluri. Deci, o emisiune agreabilă, o oră ascultată cu interes și folos. Dar cite ceva tot avem să-i reproșăm. De pildă, și aici este vorba mai degrabă de o sugestie, interviul cu directoarea Casei de cultură a sectorului 1 putea să depășească aspectul informativ-bilanțier care, în general, n-are darul să ne țină numai ochii și mai ales urechii. Ne gîndim că din bogata activitate a sus-numitei case de cultură se putea prezenta un fragment reușit al unui spectacol, un artist amator, un scheci al brigăzii artistice, deci chestiuni mai puțin generale și în ton cu ritmul vioi al întregii emisiuni.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Cîntec de patrie, dragoste și pace

Săptămîna trecută, în miez de toamnă blîndă, la București, s-a petrecut, aplaudat entuziast de mulțimi de spectatori, un adevărat eveniment al artei muzicale: faza finală a concursului de creație de cîntece estășești **Te apăr și te cînt, patria mea**, concurs ajuns la a patra sa ediție și înscris, subînțeles, în actuala ediție a Festivalului național „Cîntarea României”.

Concret, aceasta a însemnat o suită de concerte alcătuite din multe, foarte multe cîntece — firește, înedite — semnate de numeroși poeți și compozitori, fiecare cu muza lui și cu forțele muzei lui, însă toți animați de aceeași nevoie — această nevoie continuă a sufletului nostru — de a rosti, mereu în alte și alte chipuri artistice, adevărul dragostei de patrie.

Concertele au fost susținute de formații de valoare (Corul Școlii militare de muzică, Corul Regimentului de gardă, Corul ostășesc „Albatrosul”, Corul de fete al Conservatorului de muzică „Ciprian Porumbescu”, Corul de copii al Radioteleviziunii române, Orchestra de muzică ușoară a Radioteleviziunii române) și de soliști de valoare (Gheorghe Crăsnaru, Doina

Spătaru, membrele grupului vocal „5 T” și mulți, mulți alții).

Sigur, fiind vorba de o întrecere, s-au acordat premii — poate cam mult prea multe premii — dar aceasta a fost treaba specialiștilor, profesioniștilor. Ca simplu ascultător, îmi îngădui să spun că puternic emoționantă, puternic propagandistă este, a fost și este, vocea acestei mari formații care se numește Ansamblul artistic „Doina” al armatei, ansamblu alcătuit dintr-o orchestră mixtă (însuși concertmaistrul este o fată) și un cor exclusiv bărbătesc, ansamblu dirijat de general-maior Dinu Stelian, Artist al Poporului, și un adevărat cititor al muzicii militare contemporane.

În cîntecul militarilor noștri există două constante: puterea și dragostea de țară și de pace. De aceea, cîntecul lor ne dă liniștea și bucuria să muncim, să construim, să creăm, să întindem miini prietenescii popoarelor lumii. Într-un cuvînt, să fim noi, cu crezul nostru comunist.

I. NICOLAE

„Toporașul de aur” la Maieru

Dintr-o știre strecurată recent în presă, am fost informați că nu demult la Zakopane, în cadrul celui de al XI-lea Festival internațional de folclor al regiunilor de munte, ansamblul folcloric „Cununa”, al căminului cultural și al societății culturale „Liviu Rebreanu” din Maieru a cucerit trofeul suprem „Toporașul de aur”. Recent, într-una din deplasările făcute în țară, ne-am oprit pe de cîteva ceasuri în comuna Maieru din județul Bistrița Năsăud. La Muzeul sătesc din comuna l-am întîlnit pe dascălul Sever Ursa, conducătorul grupului, aplecat deasupra ultimelor documente care au îmbogățit în ultima perioadă muzeul din localitate.

De la început vreau să vă precizez că nu sintem așa cum s-a scris în ziare „un ansamblu folcloric”. Sintem și vom rămîne un grup folcloric format din tărani și intelectuali ai satului, avînd toți o pasiune comună, aceea de a cînta, de a păstra folclorul din părțile noastre nealterat, de a transmite generațiilor forma cea mai curată a muzicii cunoscute de noi. Revenind la cununa, vă pot spune că transpunerea scenică îmi aparține și am montat-o acum vreo zece ani. Dar acest succes de la Zakopane este un merit colectiv fiind sprijinit de instructorii Corneliu Botoș și Constantin Berendea precum și de directorul căminului cultural Ioan Toader. De asemenea, merită subliniate contribuția și forma deosebită a solistelor Valeria Peter Predesiu și Victoria Lazăr — precum și a instrumentiștilor Larion Todică, Ion Avram și Ion Sabadis.

După această introducere v-aș ruga să ne spuneți ce este de fapt cununa — mă refer la spectacolul în sine, la obiceiul pe care l-ați transpus în scenă?

Cununa este un obicei care simbolizează terminarea secerișului. Se alege cele mai frumoase spice de griu și se împletește o cunună purtată de cea mai tînră fată care va deveni viitoarea logodnică a feciorului gospodarului care angajează secerătoarele. Este, dacă vreți să îl numim așa, un curat prolog de logodnă. Melodia care însoțește împletirea cununii și cea care însoțește alaiul de fete și feciori spre casa gospodarului este de o sublimă frumusețe, aducînd aminte de legănarea spicelor în bătaia vîntului, amintind de osteneala și truda țaranului român într-o zi de seceriș. Ajunși la casa gospodarului, acesta îl întîmpină cu piine făcută din făina proaspătă — cu muzicanți și ovații. Urmează luarea cununii, de pe capul tinerei, ceea ce declanșează de fapt începutul petrecerii. Spectacolul pe scenă durează 27 de minute, dar în realitate acest obicei a rezistat timpului de peste 2000 de ani. Această variantă pe care o cîntăm noi este cea arhaică, reprezentînd o bogăție a județului. Este un mesaj al muncii și al rodniciei pămîntului. Se

aseamănă cu plugușoarele și cîlindele mioritice. Spectacolul prezentat de artiștii amatori din comuna a fost apreciat de juriul festivalului ca fiind la cel mai înalt nivel de autenticitate atrăgînd atenția publicului asupra unui folclor curat și nepoluat.

Numai atît? Pare totuși destul de simplu.

Vă înșelați. Au fost peste 18 formații dintre cele mai cunoscute ansambluri folclorice din 12 țări europene. Polonia, de exemplu, a pregătit festivalul ca pe un „punct forte” al festivităților închinată aniversării a 400 de ani de existență a orașului Zakopane. Apoi, exigența juriului, depășind prin aceasta toate edițiile precedente, a făcut ca lupta pentru ocuparea locului frunțos să fie foarte dificilă. S-a adăugat și puritatea și frumusețea costumelor noastre, de o veritabilă autenticitate — confecționate de înșiși artiștii prezenți pe scenă. Acest lucru contează foarte mult. De aceea căutăm să conservăm prin muzeu, tot ce este și reprezintă o valoare etno-folclorică de excepție din localitatea noastră. Toate acestea au format un tot unitar obținînd în final prețiosul premiu. Aș preciza că și taraful din grupul folcloric a obținut premiul întîi. Revenind la muzeul sătesc din comuna, deoarece în jurul lui gravitează toate acțiunile noastre, începînd cu activitatea societății culturale „Liviu Rebreanu” cit și a cenaclului literar, v-aș spune că lecțiile celor mai tineri locuitori ai comunei se țin aici. De-za noastră este următoarea: „Nu este nici unuia îngăduit să rămînă corigent la istoria locurilor de baștină”. Toate acestea au menirea de a educa și de a învăța tînră generație. Acestea au format un tot unitar care a dus la afirmarea, pe plan internațional a folclorului nostru. Presa din Polonia scria: „Cununa românească ne-a adus mesajul milenar al simplității unei datini curate și răscolitoare”.

Există o legătură între cununa și tînjaua maramureșeană?

Cred că da. Și noi ne-am pus această întrebare de multe ori. Ne desparte de Maramureș doar un munte. Sint convins că acest obicei al nostru, care este cununa, este continuarea obiceiului maramureșean tînjaua. Este desigur o continuitate și în realitate. După arat, după cel care înfige primul plugul în brazdă — să fie cîntat și cel care este cel mai harnic la strînsul recoltei — în cazul nostru la secerat.

La ce vă gîndiți în viitor?

Să aducem pe scenă și alte obiceiuri cunoscute prin partea locului, puțînd astfel să ne prezentăm cu multe noutăți la noua competiție națională ce o reprezintă Festivalul național „Cîntarea României”.

SORIN POSTOLACHE

Nu voi face un istoric al apariției muzicii folk, nici nu voi vorbi despre ce a reprezentat sau reprezintă, despre succesele evidente sau dacă denumirea exprimă cu exactitate semnificația cuvîntului. Despre toate acestea se poate afla citînd articolele, cronicile și interviurile apărute în **Flacăra** și chiar în alte reviste. Care este starea actuală a muzicii folk, aceasta e chestiunea!

Nu e greu de observat că fenomenul cunoaște o răspîndire extraordinară și nu e comună sau oară, unde să nu existe cel puțin un cîntăreț folk, invidiat de ceilalți pentru deținerea — de multe ori ilegală — de acorduri sau știința ciupirii cu un deget sau două a strunelor miraculoasei chitare.

Conferințele pe teme științifice nu mai sînt „urmate de dans” ca altădată, întrunirile tovărășești, festivități sau spectacole de orice fel au acum o coadă „momentul folk”. Pînă și discotecile, aceste teribile descoperiri ale anilor noștri, care ar părea imbatabile pe vastul teren al divertismentului, mai cheamă în ajutor minunatul moment.

Și cu adevărat, ce e mai minunat decît să știi că în timp ce scrii toate acestea, într-o casă, undeva, un băiat a învățat un nou acord la chitară (sel major, să zicem), care adăugă la cel pe care-l știa (do major, să zicem) și vor permite să compună imediat două-trei cîntece la fel de bune ca **Rănitul dintre linii** sau **Mătrăgana**, care vor face ochul țării, vor fi pe buzele tuturor etc.

Băiatul nu a citit pe Freud — care spune că „omul se rușinează de fanteziile sale și le ascunde față de alții, îngrijeste ca pe propriile sale intimități și de regulă mai lesne și-ar mărturisii greșelile decît și-ar împărtăși fanteziile” — în consecință chiar în seara asta va alerga la casa de cultură sau căminul cultural unde sub atenta și competentă îndrumare a ultimei denumiri în nomenclatorul profesioilor și anume „instructor de folk”, va cizela cu mîgălă noile compoziții. „Chiar și un drum de o mie de mile începe cu un pas” spune un cunoscut proverb. Iată așadar pasul, ba chiar pașii de început au fost făcuți, iar pînă a cînta la televiziune — nu-i așa? —, nu trebuie să străbați chiar o mie de mile.

Promovînd diferiți cetățeni cu chitara, pasămite pentru a arăta înțelegere față de arta tînră sau simțînd că cerința publicului e în creștere, se face adesea un mare deserviciu, perversînd gustul publicului cu o muzică sîropoasă sau fals mobi-

lizatoare în care versurile frumoase sînt maltratate în linii melodice și armonii care denotă un cras diletantism din care nu se va putea ieși niciodată*). Florian Pitîș încheia simbolic un articol publicat recent în această revistă prin apariția lui Mircea Vintilă la televizor. Eu așa spun că mi-e dor să-l mai văd pe Mircea Vintilă pentru că deși a avut o soartă mai bună, apariția lui în ultima vreme e tot mai rară. Dar ceilalți reprezentanți de frunte ai genului? Doru Stănculescu, de exemplu, apare o dată la doi ani și atunci în împrejurări excepționale. În schimb, Mihaela Bustuchină cîntă cred de cîte ori vrea ea. Dotată cu o voce bună, cu o vagă cunoaștere a instrumentului dar cu o totală lipsă de capacitate în crearea

lăfă deci „noul val”: Valeriu Penișoară (folcloric cu accente de psihologie animală; vezi versul: „ascultam și eu și calul”), Laurențiu Mărgineanu (mindru, frumos și călare și pe jos), Mircea Bodolan (duios; cîntă de frig și mamă), Maria Nagy (tragic-exclamativă; — voce adevătată), Benedict Popescu (naiv-infantil; „Moș Vasile cu-n cojoc de șapte kile + desene de copii”), Mihaela Popescu (avînt și energie), Violeta Ciomirțan (nici avînt, nici energie, nici voce, nici melodie), Arpad Domokoș (devotament; față de Cosma Răcoare), Alexandru Moranciu și Adrian Duțu (modestie în creație; exerciții sportive intense în vederea trecerii rampel) și încă mulți alții. Am lăsat la urmă pe Adrian Antonescu, care, alături

zicală nemaipomenit mediator între marșuri și colinde).

Grupul compozitorilor și interpreților valoroși cu creații unitare dovedite de timp și de public cuprinde pe Mircea Vintilă, Doru Stănculescu, Mircea Florian, Marcela Saftiu, Evandro Rossetti, Valeriu Sterian, Nicu Vladimira, Sorin Minghiat.

Sus de tot sînt Dan Andrei Aldea, Radu Gheorghe și Victor Socaciu. Trei spirite diferite, afirmați în diferite timpuri, dar comună le este nu numai înzestrarea artistică, ci și seriozitatea, meditația și munca, care la ei ca la nimeni alții este. Un mare compozitor, Richard Wagner, scriînd cuiva despre compoziția lui Tristan și Isolde spunea aproximativ acestea: „Am compus Tristan sub imperiul unei mari pasiuni și după mai multe luni de meditație teoretică”.

Muzica tînră trebuie să fie una în care autorii interpreți trebuie să aibă pasiuni, să gîndească, să vorbească prin cuvinte și să cînte prin cîntece.

Cîntărețul folk este cel care are o atitudine în lume și față de lume, cel care are ceva de spus și spune frumos, ceea ce face el trebuie să fie credibil. Dacă textul aparține unui poet, iar cîntecul e stupid, cu ce s-ar justifica un cîntăreț folk? Cu interpretarea? Dar bine, nu asta înseamnă muzica aceasta. Se poate cînta în excursii, la petreceri, acasă etc. Și atunci de ce să luăm tinerii din cadrul lor normal de viață, să-i închidem în imagini filmate, să-i înregistrăm, într-un cuvînt, să-i deosebim de ceilalți, cînd ei nu sînt cu nimic deosebiți? Plăcerea contemplativă pe care o produc unele fenomene ale naturii și ale vieții apare în toți oamenii deopotrivă, dar numai unii ar putea spune ceva adevărat și frumos despre asta.

Muzica folk și-a cîștigat, poate cu greu, un statut propriu, dar acum cînd îl are, ar fi trist să se inee în propria ei suficiență.

ADRIAN IVANIȚCHI

Nota redacției: Acestea sînt punctele de vedere, după cum specificăm, ale tovarășului Adrian Ivanitchi. Cu multe dintre ele nu putem fi de acord. Cele cu care sintem de acord — referitoare mai ales la tinerii valoroși — nu fac altceva decît să reproducă opinii deja formate ale cenaclului și revistei noastre. Oriicum însă, cu acest articol de „of și aoleu” discuția despre muzica tînră e ca și stîrnită. Unde îi va plasa ea pe cei criticați de Ivanitchi? Dar pe cei lăudați? Dar pe Ivanitchi însuși? Cine știe? Așteptăm.

PUNCTE DE VEDERE Mulțimi de folkiști

cîntecelor, Mihaela a cîștigat toate concursurile interne la care a participat, instalîndu-se cu autoritate în topul preferințelor redactorilor de la emisiunile de tineret ale televiziunii și ale emisiunii radiofonice „Student Club”. Nu i se poate reproșa decît că nu spune nimic în muzică, că nu există nici un firicel de frumusețe în melodie, totul înecîndu-se într-o banalitate greu de suportat.

În aceeași situație se mai găsesc încă mulți, foarte mulți alții, toți avînd următoarele caracteristici comune: a) majoritatea nu cîntă fals; b) au voci plăcute, chiar excelente; c) cunosc mai puțin sau foarte puțin instrument; d) folosesc texte bune; e) sînt incapabili de a scrie cîntece. Se vede cu claritate că din cinci puncte cel puțin trei le sînt favorabile. Din păcate, în muzica folk e nevoie cu prioritate de celelalte două. Muzicianul folk e creator, interpret și uneori textier în același timp. Spune Benedetto Croce: „Fiindcă arta pune probleme (potrivite fanteziei sau estetice) și le soluționează, nu reproduce niciodată ceva existent, ci produce mereu ceva nou, alcătuieste o nouă situație spirituală și de aceea nu este imitație ci creație”.

*) Un neînvidiat loc de frunte, îl ocupă în promovarea muzicii folk, așa cum NU trebuie făcută, emisiunile televiziunii CLUB T și ORA TINERETULUI. (Vezi emisiunea din 30 septembrie a CLUBULUI T).

de Mihaela Bustuchină, e omul zilei; turnee, emisiuni etc.

Toți cei pe care i-am amintit mai sus au început să cînte după ce i-au auzit pe Mircea Florian, Doru Stănculescu, Marcela Saftiu sau Mircea Vintilă. Dar una auzim și alta cîntăm. Nu e vorba aici de imitație, ci de o stachetă a valorii. Dacă fenomenul de depreciere a muzicii folk continuă, cum ar trebui să cînte peste o vreme cei tineri de tot care astăzi îi ascultă pe cei din „noul val”?

Nu e suficient să cînti corect sau să alegi un text bun, ci forma muzicală trebuie să se ridice la nivelul textului, sau să-l întrecă, pentru că, totuși, ceea ce facem noi este mai întîi „muzică” și apoi „folk”.

Continuînd o enumerare a mulțimilor de folkiști ajung la grupul de mijloc, grup care a realizat lucruri bune, chiar foarte bune, dar acestea coexistă cu nereușitele, cu cîntecele insipide. Ei sînt mai buni instrumentiști, mai buni interpreți și au destule emisiuni de televiziune la activ. Nicu Alifantis (cu cel puțin trei cîntece excepționale dar și cu zece banale, dacă nu mai rău), Zoia Alecu (o voce care acoperă de multe ori melodile), Anda Călugăreanu (o bună artistă fără cîntece, cu excepția „Bocetului”), Grupul Opinia (prizonierii unui cîntec), Grupul Cetatea (idem cu Opinia, dar cu multe posibilități), Adriana Ausch (prezență agreabilă, compoziție la minima rezistență), Ion Zubașcu (poet valoros, iar în creația mu-

CRONICA LITERARĂ

Vasile Rebreanu: Un caz de iubire la Hollywood

Un caz de iubire la Hollywood este o carte frumoasă despre existența într-un spațiu excesiv de tehnicizat în care însă numai în aparență omul pare guvernat de obiecte. Volumul acesta scris de Vasile Rebreanu în urma unei vizite întreprinse în S.U.A. oferă imaginea unui bazar strălucitor și gălăgios. Autorul alternează cu abilitate, pentru a captiva pe cititori, realitatea cu ficțiunea. Ca urmare, în scrierea lui întâlnim note redactate în stilul reportajelor senzaționale, date statistice și istorice, comentarii în legătură cu personaje ilustre ale istoriei S.U.A., referiri la președintele Kennedy despre care unele ziare lansaseră zvonul că ar mai fi în viață, știri despre Triunghiul morții din Caraibe, descrieri de peisaje halucinante cum este cel al Marelui Canyon sau prezentări ale celebrului oraș Las Vegas împinșit de reclame noaptea, imagini ale forțelor mulțimii pe străzi și în magazine dar și povești de dragoste mai mult sau mai puțin reale precum și pagini de teatru. Toate genurile literare sînt convocate pentru a realiza o frescă a Americii de azi. Dar amalgamul de procedee stilistice nu înseamnă o căutare cu orice preț a originalității. Din imbinarea relațiilor seci, gazetărești cu ficțiunea rezultă un tablou mai vast, complex, al locuitorilor din Lumea Nouă, surprinzându-li-se nu numai comportamentul dar și mișcarea sufletască. Romancierul trece pe aceste meleaguri nu ca un vizitator ocazional ci își culege în permanență impresii pentru elaborarea unei cărți. Literatura devine pentru el adevărată călăuză în tumultul de babilon în care se află. Fișare om intilnit se metamorfează pentru el instantaneu într-un posibil erou al unei povestiri. Orice întâmplare trăită sau ascultată se transformă imediat într-o pagină a unui volum. Narațiunea lui Vasile Rebreanu se citește fără a mai dori să lași vreun moment cartea din mînă deoarece oferă senzația de viață autentică și nu de trucaj pompos. Cartea sa este scrisă într-o libertate deplină față de canoanele obișnuite ale jurnalelor de călătorie în care se notează pedant, pe zile și pe ore, ce li s-a petrecut autorului. Orice personaj apărut se simte ca pe scenă și caută să atragă atenția asupra sa și scriitorul nu-l împiedică să se exprime sau să acționeze. Dar toată suita de tablouri dintre care unele sugerează scene de coșmar nu se succedă totuși la întimplare. Vasile Rebreanu nu apare niciodată în postura unui oaspete pătruns într-un teritoriu ale cărui coordonate nu le mai poate stabili și se lasă purtat de virtutul evenimentelor fără a mai putea să le stăpînească. Un caz de iubire la Hollywood descoperă că în hașul de fapte care reprezintă civilizația de azi a Americii natura umană continuă să-și păstreze însușirile fundamentale. În această carte oamenii nu sînt prezenți ca niște roboți care se mișcă într-un mod ce se poate anticipa prin tot soiul de automate așa cum acreditează unele false imagini ale europenilor despre această parte a planetei. Într-un univers computerizat Vasile Rebreanu sesizează că semenii noștri de aici se comportă la fel ca oricare alți oameni: iubesc și suferă, se bucură și visează, sînt înfrinși și cunosc triumfuri fără ca sentimentele lor să fie înăbușite de dezvoltarea grandioasă a civilizației. El afirmă că o lume perfectă a tehnocraților nu este posibilă deoarece ea este amenințată de factorul imprevizibil reprezentat de om, care nu poate fi subordonat unor reguli neconforme cu sine însuși și nu poate fi instrăinat definitiv de natură. De cele mai multe ori autorul se simte în largul său pe oriunde trece, ascultă cu înfinită răbdare pe preopinente, ironizează cu delicatețe conversațiile mondene sau curiozitățile oferite din belșug de viața americană, însă nu rămîne uluit de ceea ce vede și nu apare nici complexat, nu cade în extaz la orice pas de parcă ar vedea o minune în fiecare clipă, păstrează o atitudine detașată de cele contemplate dar fără a ajunge în cealaltă extremă, aceea a respingerii în totalitate a celor înconjurătoare. Din cînd în cînd însă dorul de țară îi provoacă scrierea unor pasaje extraordinare ca acesta: „Poate de aceea mi-e dor de pasul discret al urșilor care vin tiptil, ca niște elevi, în livezile bistrîțene, în haite de cincisprezece — douăzeci, o clasă de urși, greoi și stingaci sub lumina lunii și, sfioși, ca într-un ceremonial ursesc, se apropie de merii cu ramuri grele de fructe ca de aur în lumina lunii. Și apoi se urcă în copac, ca noi, cînd eram copii, un urs pe spinarea și umărul altui urs, și, nu ca noi, care prindeam o singură creangă, ei, urșii, prind trei, patru crengi deodată și cu labele le duc, măr cu măr, la botul lor ursesc, sub lumina tilhărească și ursescă a lunii și, lăcomși și copii, inghit merele podgoriilor bistrîțene, merele de aur, aromate și zemoase, și le curg bale pline de aroma lunii...”. Vasile Rebreanu se apără de violența onora din imaginile din ținutul vizitat rememorînd scene feerice de acasă.

Cele mai frumoase pagini sînt cele cuprinse în povestirile **Un caz de iubire la Hollywood** (care dă și titlul volumului) și **Love story**, povești de dragoste tulburătoare prin firescul cu care sînt scrise, cu o dezinvoltură de remarcabil prozator, justificînd moto-ul cărții, un citat din opera lui F. Scott Fitzgerald: „Trage-ți scaunul lângă buza prăpastiei ca să-ți spun o poveste...”. Mai puțin izbutite, prea didactice sînt cele câteva „scenete” în stil „of of Broadway” (**Luna de pe cer**, **Oracolul**, **Unsprezece japonezi**, **In Hyde Park**, **Diagnostic**, **Doi și al treilea**) din care ultima, de pildă, este vizibil inferioară modelului său, piesa lui Alexandru Vampilov. Frumoasă este și **Rugăciune pentru păsări și avioane**, un adevărat poem în proză.

Scrisă cu umor și sensibilitate, cu sarcasm și tandrețe, noua carte a lui Vasile Rebreanu reprezintă o pledoarie pentru păstrarea valorilor umaniste.

GEORGE ARION

Poezia printre oameni

S-au scris, în aceste săptămîni, în împinșarea Colectivului național de poezie care va avea loc la Iași, numeroase articole despre „starea poeziei” de azi. S-a analizat cu finețe, încă o dată, ce deosebește universul poetic al unui poet de cel al confrăților săi. Desigur, nu s-au uitat să se rostească și cuvintele potrivite în legătură cu diferențierile existente între lirica autorilor mai tineri și a celor în vîrstă. S-au căutat explicații și s-au oferit lămuriri cu lux de amănunte în ceea ce privește modificările de viziune artistică de la o generație la alta. Unii au salutat aceste transformări, în timp ce alții le-au interpretat alt fel, așa cum e și normal, socotindu-le o epuizare a forțelor lirismului. S-au întocmit și liste cu cei mai reprezentativi exponenți ai poeziei noastre contemporane: George Alboiu, Ioan Alexandru, Alexandru Andrișoiu, Cezar Baltag, Mihai Beniuc, Ana Blandiana, Geo Bogza, Emil Brumar, Constanța Buzea, Ion Caraion, Nina Cassian, Leonid Dimov, Mircea Dinescu, Ștefan Aug. Doinaș, Ion Gheorghe, Grigore Hagiu, Ion Horea, Carolina Ilica, Gheorghe Istrate, Cezar Ivănescu, Mircea Ivănescu, Eugen Jebeleanu, Dan Laurențiu, Ileana Mălăncioiu, Ion Mircea, Florin Mugur, Gellu Naum, Alexandru Philippide, Gheorghe Pituț, Adrian Popescu, Dumitru Popescu, Aurel Rău, Doina Sălăjan, Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Petre Stoica, Virgil Teodorescu, Gheorghe Tomozei, Mihai Ursachi, Tiberiu Utan, Dan Verona, Romulus Vulpescu ș.a. Dar s-a vorbit mai puțin despre un fapt deosebit de important care s-a petrecut cu poezia noastră; aceea că ea a devenit o prezență familiară nouă, care nu ne mai surprinde prin apariții neașteptate și la intervale mari de timp. Poezia a încetat în zilele noastre să mai fie apanajul unui cerc de inițiați care o savurează cu deliciu și fac schimb de impresii neînțeleși de marele public. Ea nu mai seamănă în nici un chip cu o persoană condescendentă care binevoiește citeodată să coboare printre muritorii uluiți și apoi să dispară lăsînd întreaga asistență în extaz, dornică s-o revadă. Poezia noastră de azi se află în permanență printre noi, incit nu trebuie făcute eforturi ca să-i descoperi prezența. Pentru a citi un volum de poezie nu te mai pregătești ca pentru un eveniment extraordinar, de care să-ți amintești apoi cu voluptate vreme îndelungată. A deschide o carte cu poeme înseamnă azi un gest cit se poate de obișnuit. Nici odată în această țară nu a existat un asemenea număr mare de cititori de poezie. Este fără precedent la noi și poate și pe alte meridiane ca un volum de poeme al unui autor contemporan să atingă tirajul de 151130 de exemplare din care să nu mai găsești nici unul în librării. Alături de revistele care publică uneori chiar cu prea multă generozitate poezie tocmai pentru a oferi ficăruia șansa lui, radioul și televiziunea fac cunoscute numeroase producții lirice. Insuși poetul a încetat să mai fie o ființă care trăiește departe de ochii marelui public, protejată de liniștea bibliotecii, catadicsînd numai să-și facă apariția din cînd în cînd cu cite un poem într-o revistă. Poetul de azi face gazetărie, vorbește la radio și apare la televizor, dă interviuri și ia interviuri, își rostește răspicat crezul său în legătură cu problemele ce ne frămîntă pe toți, la atitudine împotriva rețelilor societății și incurajează ceea ce este pozitiv, se preocupă de ceea ce se petrece pe întregul Pămînt, se indignează de fărâdelegile săvîrșite de om și îi cîntă triumfurile de stăpîn al planetei. Turnurile de fildeş au devenit o legendă în condițiile în care poetul, astăzi, este recunoscut pe stradă deoarece a fost văzut la televizor sau la o întîlnire cu cititorii, și poate fi abordat de oricine fără teama că nu va fi ascultat sau că vorbelor sale vor fi primite disprețuitor, el fiind, ca oricare altul, un om al cetății și nu un privilegiat care are

dreptul să comunice cu semenii săi numai atunci cînd crede el de cuviință. La conturarea unui nou statut al poeziei românești de azi a contribuit și diversificarea în această perioadă a manifestărilor artistice, printre care s-a numărat și Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista **Flacăra**, cenaclul condus de poetul Adrian Păunescu. Într-o perioadă de cinci ani în fața a sute de mii de spectatori care au umplut stadioane, teatre, case de cultură au fost roștite și cîntate zeci dintre cele mai frumoase poezii ale unor autori de azi și de mai înainte, de la noi sau de pe alte meleaguri. Cine a asistat la întîmplările literar-artistice ale acestui cenaclu nu poate uita desigur cum asistența asculta cu răsuflarea tăiată sau recita și cînta odată cu cei de pe scenă **Mistrețul cu colți de argint** de Ștefan Aug. Doinaș, **Inscripție pe o piatră de hotar** de Geo Dumitrescu, **Elanii de Dumitru Popescu**, **O călărie în zori** de Nichita Stănescu, **Minunea** de Marin Sorescu, **Doină** de Ana Blandiana, **Tot mai des visez pămîntul cu nefericirile lui** de Ion Gheorghe, **Patria** de Ioan Alexandru, **Globurile mele** de Nikolaus Berwanger, **Baladă veselă pentru tristețea plecării** la oaste de Mircea Dinescu, **Și totuși**, **Arta** de Eugen Jebeleanu, etc. Cîți tineri n-au venit pentru prima oară în contact cu marea artă la aceste sedințe ale cenaclului, cîți n-au fost tulburați și n-au căutat apoi în librării volumele poezilor din creația cărora s-a citit, cîți n-au devenit apoi statornici iubitori ai poeziei cu acest prilej.

Fenomenul acesta de pătrundere a poeziei în cele mai largi mase nu înseamnă nicidecum un rabat de calitate, o renunțare la canoanele estetice. Mai ales din anul 1965 partidul a invitat stăruitor pe poeți să se exprime pe ei înșiși exprimînd realitatea înconjurătoare, potrivit sensibilității lor și apărînd poezia de tot ce este fals, conformist, șablonar, ilustrativ, neconvingător, pentru a făuri opere care să vorbească despre timpul nostru, despre ce înseamnă omul în România acestor ani, opere care să se adauge la tezaurul literaturii universale. Cadrul politic realizat pentru afirmarea unor creații de valoare și a unei receptări nemaiîntîlnite la noi din partea publicului constituie explicația cea mai potrivită pentru popularitatea de care se bucură azi printre cititorii poezia românească astfel încît ea a devenit o cauză comună a autorilor și a cititorilor. În repetate rînduri, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, a subliniat legătura dintre creatori și public, ca de pildă cu ocazia Expunerii la sedința activului central de partid și de stat din luna august a acestui an: „Se emit sau se reiau păreri potrivit cărora oamenii de literatură și artă ar fi niște „aleși”, cărora le-ar reveni monopolul înțelegerii a ceea ce este bun și rău în lume, monopolul esteticii, al gustului. Se afirmă că aceștia sînt cei care trebuie să modeleze gustul public, iar masele largi, societatea trebuie să-și însușească în mod pasiv și absolut gusturile, opiniile și creațiile lor. În aceste poziții se exprimă cu putere tendința proprie ideologiei celei mai reacționare, a negării rolului masei în viața socială, în făurirea istoriei, urmărindu-se, totodată, dezarmarea și demobilizarea forțelor revoluționare, ruperea culturii și artei de aceste forțe, punerea creației spirituale în slujba intereselor claselor exploataatoare”.

În climatul de libertate creat în România de azi poezia românească are toate șansele să ofere opere capabile să dăinuiască peste vremuri vorbind despre trecerea noastră prin lume. Colocul național de poezie de la Iași va constitui cu siguranță un cadru deosebit de fertil de dezbateri a celor mai arzătoare probleme ale liricii noastre care să contribuie la înflorirea fără precedent a literaturii din România.

A. GEORGE

INSEMĂRI DE LECTURĂ

Înainte de proverbe

Pe Al. Cerna-Rădulescu îl știe o întreagă obște gazetărească și de scriitori ca pe unul al ei, care și-a trăit viața în tumultul cotidian al evenimentelor, în realitatea imediată, el fiind din zorii tinereții sale angrenat în cel mai strict mecanism al treburilor redacționale ca reporter, redactor, comentator, secretar de redacție, conducător secund ori prim al altor reviste și ziare. O profesie deci, prin excelență, citadină, practică cu ardore și atenție lucidă la actualitatea socială, culturală, literară, artistică. Dar, iată că Al. Cerna-Rădulescu ne înfățișează un alt chip — sau un alt mod de a fi — prin recenta lui carte de poezii: **Înainte de proverbe** (Editura „Cartea Românească”, 1978). În locul omului febril, știut din atmosfera tensionată a redacțiilor, abil și prompt minutor al unei penițe fine, dar nu lipsită de incisivitate polemică, aspirînd prin toți porii evenimentele „ultimei ore”, apare un altul nu numai stăpînit de nostalgia satului de baștină, ci și identificat inextricabil cu spiritualitatea țărânimii de pe meleagurile natale. Deși ancorat ferm în viața orașului, poetul dovedește că, pe plan afectiv, nu și-a uitat niciodată sorgintea, rădăcinile. Spune el: „Sînt robul de pe urmă al morților din coastă, / Le-am ascultat cuvîntul și nu m-am răzlețit...” Sentimentul acestei apartenențe e organic, nu simulat de circumstanță. În anul 1937, la vîrsta de șaptesprezece ani, poetul semna o carte de versuri, puternic marcate de influența lui Octavian Goga și a lui St. O. Iosif, intitulată orgolios **Sunt țaran**. Nu trebuie însă să se creadă că Al. Cerna-Rădulescu e vreun anacronic inadapabil sau că este stăpînit de mentalități retrograde. Conținutul sufletesc al poetului e al unui modern. Prisma prin care se reflectă — exprimîndu-se — acest conținut ține de citeva coordonate spirituale profund românești. Lirica lui Al. Cerna-Rădulescu e pecetluită de spiritualitatea noastră specifică. Așa că poezia sa e și un elogiu al spiritualității românești, dar o și exprimă. Un exemplu. Se știe că sentimentul românilor în fața morții nu e unul de spaimă, de disperare. Și nici de resemnare fatalistă. Noi privim moartea ca o firească trecere de prag, care prilejuiește o dreață cumpănire a îndatoririi împlinite. Românul, dacă vrea, nu-i părăsit de simțul lui gospodăresc, prin ultimele dorințe exprimate, nici în clipa celei din urmă treceri. Antologic ne e comunicată această atitudine — ale cărei izvoare trebuie căutate numai în zestrea lăsată de protopărinți — prin poezia **De bărbat și nevastă**: „Să dejugăm în zori, să batem țărșii / În gard viu să-ncingem ograda aleasă; / Pe sub prînzul mare să ne durăm casă / Cu streșină largă, ferestre și uș. / / Eu să pun duzi negri, tu să torci mătase, / Pometuri să punem, răzoare și vii; / Amiaza să umple curtea de copii, / Celarul — de pine și poame gustoase. / / Și tirziu, în seară, cînd vine sorocul / Să-nceapă copiii joaca lor dintii, / Tu să-njugi plăvanii, eu încet să-i mii: / Să plecăm în taină. / Să nu strîcăm jocul!”

Uneori, poeziile din **Înainte de proverbe** par să amintească de ritmurile și tonalitatea unor Argezi, Pillat, Voiculescu. Influența acestor pisciri ale liricii noastre este, în cazul acesta, numai experiență asimilată și confruntare îndrăznească, vîdindu-se cu preponderență în grija pentru cuvînt. Versul lui Cerna-Rădulescu e cu mîgală șlefuit, vocabula e astfel folosită pentru a-și dezvălui cit mai mult tainica ei forță poetică.

Cartea de poezie **Înainte de proverbe** conturează mai apăsător profilul unui autentic om de literă, semnat al unei îndelungate și diverse activități publicistice, traducător al **Florilor răului** de Charles Baudelaire și autor al volumului de substanțiale esuri, **Arbori din țara promisă** (Editura „Cartea Românească”, 1972).

TRAIAN STOICA

Așa cum am mai anunțat, la Editura științifică și enciclopedică a apărut a doua ediție a **Micului dicționar enciclopedic**, lucrare lexicografică de prestigiu, o încununare a eforturilor unui vast colectiv de specialiști. În numărul viitor al revistei noastre vom găzdui o dezbateri în legătură cu acest eveniment editorial, la care vor participa cunoscuți oameni de cultură.

Iată ce întâmplări naște controlul la întâmplare!

Aducind la cunoștință cititorilor noștri cazuri de încălcări ale legii de către indivizi care au abdicat de la principiile etice ale societății noastre, etică durată pe cinst și demnitate și potrivit căreia nimănui nu-i este permis să trăiască dect din munca sa, din veniturile ce reflectă aportul și capacitatea sa într-un domeniu sau altul, ne facem ecoul dezaprobării, a condamnării severe exprimate de colectivitate față de acești inși care sfidează munca cinstită și care, dintr-o patologie sete de înăvuiere, calcă în picioare cele mai elementare norme morale ale oștei. În unele din aceste situații, justiția și-a spus cuvântul, în altele, cercetările sînt în curs de desfășurare. În rîndurile ce urmează, înfățișîndu-vă alte două cazuri, soluționate de organele de miliție ale municipiului Iași, ne propunem să insistăm în-deosebi asupra responsabilităților ce revin factorilor obligați, prin natura îndatoririlor lor de serviciu, să preîntîmpine aceste încălcări ale legii.

Primul caz

În ziua de 5 aprilie 1978, la poarta nr. 1 a întreprinderii de morărit panificație și paste făinoase din Iași oprește camionul cu numărul 21-Is-5290 pentru obișnuitele formalități. Se înregistrează avizul de expediție care menționează că în mașină se află o cantitate de 37 800 de ouă expediate de U.J.C.C. Iași. Gestionarul Gheorghie Mihăilă așteaptă cu vădită plictiseală ca portarul să-și termine treaba. Dar portarul nu se grăbește. Înregistrează avizul după care se duce să confrunte cantitățile. Numără ce numără, o ia de la început și apoi, plin de uimire, îl caută din priviri pe Mihăilă. Omul dispăruse. Un martor întâmplător îi spune că omul tocmai ieșise pe poartă și o luase la fugă. Sînt chemate organele C.F.I. ale întreprinderii și, imediat după aceea, miliția. Seara, organele de miliție controlează biroul gestionarului Gh. Mihăilă și găsesc avizul cu cantitatea de 27 000 de ouă. Se cercetează în continuare avizele de expediție privind cantitățile de ouă trimise de U.J.C.C. către I.M.P.P.F. în perioada 1977-1978 și se constată că de regulă, pentru același transport se întocmeau cîte două avize. Unul pentru o cantitate mai mare, care se înregistra la beneficiar, și altul, pentru cantitatea reală, care era anulată.

Controlul efectuat în seara zilei de 5 aprilie avea să constituie începutul unor ample cercetări privind o escrocherie cu ouă de peste 800 000 de lei și în care aveau să fie implicate mai multe persoane de la două întreprinderi din Iași (cele menționate) și de la una din Suceava (Agrocoop).

Pe scurt, cum s-a ajuns la această delapidare.

În anul 1973, centrala de resort îl transferă pe maestrul în panificație Ioan Ana de la „Spicul” București la întreprinderea

de morărit, panificație și paste făinoase din Iași (I.M.P.P.F.), transfer menit să contribuie la mai bunul mers al întreprinderii moldovene. Bine așezat pe malurile Bahluiului, specialistul în panificație, uns proaspăt șef de secție, are din capul locului cîteva idei. Una mai bună ca alta. Ne oprim la cea mai importantă și care are legătură directă cu cazul nostru. I.A. porcede la un riguros control al consumurilor de ouă în procesele tehnologice ale diferitelor produse. Observînd că ouăle n-au aceeași greutate și profitînd de faptul că normativele se referă la numărul de ouă, menționînd însă niște limite de gramaje acceptabile din punct de vedere al calității, I.A. face un experiment și, satisfăcut de rezultate, aplică ideea pe scară largă. Adică, merge pe limita minimă a gramajului, iar surplusul de ouă intră la capitolul „economii personale”. I. A. își dezvoltă rețeaua antrenînd în această activitate frauduloasă vreo 17 indivizi. Pentru început, desfășurarea ouălor se face printr-un furnizor, Agrocoop Suceava, cu care I.M.P.P.F. avea contracte pentru cantități mici. La un moment dat s-a ajuns în situația în care Agrocoop Suceava era realmente depășit de „plusurile” de la I.M.P.P.F., I. A. a găsit un alt furnizor. Avizele duble circulă, ouăle de asemenea și nimeni nu se sesizează că la I.M.P.P.F., ca un făcut, se string ouăle din două județe, cel puțin scriptic. În luna aprilie 1975 este atras în această escrocherie și Ilie Damian, directorul Agrocoop Suceava, care, în continuare, pentru fiecare act fictiv, primește între 1 000 și 3 000 de lei. Dansul avizelor nu te lasă nici să clipești. Ce făceau cu atîtea ouă, ouă reale, nu fictive, cei de la U.J.C.C. ? Simplu. Speculînd fisurile unui control superficial, hoții desfac nestîngerii plusurile de ouă, prosperînd în văzul tuturor. Tot în luna aprilie, dar în 1977, Aurel Gogu este dat afară de la Agrocoop pentru vinzări direct din de-

pozit, fapt sesizat de miliție și nu de organele de control ale întreprinderii. Era un moment în care, făcute temeinic, controalele ar fi putut opri toți activitatea întregii bande. Era, de fapt, un alt moment. Dar Gogu pleacă, îi ia locul Gh. Amariei, gestionar la magazinul nr. 1 al Agrocoop, și afacerea continuă, cei 17 furînd nederanjați de absolut nimeni. Acestea sînt, totuși, pe scurt, faptele. Organele de miliție și-au făcut datoria, justiția și-a spus cuvîntul. Cum s-a ajuns însă pînă aici ? Cum s-a furat timp de patru ani de zile ? Să fie, oare, vinovați doar cei care acum se află după gratii ? Se nasc firesc niște întrebări pe care, de fapt, le și punem.

1) Cum se făceau verificările registrelor de poartă de la I.M.P.P.F., Agrocoop și U.J.C.C. ? (O simplă comparație între receptiile de la magazia I.M.P.P.F., de pildă, și registrele sale de poartă ar fi relevantă ca respectivele cantități nu corespundeau deloc. Chestiune de control elementar).

2) Cum puteau să coexiste atîta timp avizele duble în actele gestionarului Gh. Mihăilă ? În mod normal, organele C.F.I. al U.J.C.C. puteau să se întrebe de ce sînt sistematic anulate avizele de care aminteam.

3) Nu putem pricepe cîtuși de puțin cum nici un control efectuat la Agrocoop de către organele de control ale întreprinderii n-au relevat timp de atîția ani (să nu uităm că și după expirarea contractului cu I.M.P.P.F. se fura prin magazinul de desfacere) existența și mai ales manipulara atîtor acte fictive, chiar dacă directorul Ilie Damian acoperea în bună măsură faptele lui Gogu Aurel ? Ce controlau de fapt organele C.F.I. ? Mai mult, în momentul în care lui Gogu Aurel i s-a desfacut contractul de muncă pentru matrapăciurile sesizate de miliție se impunea neapărat un control amănunțit.

4) Așa cum menționam, I.M.P.P.F. a ajuns să contracteze ouă de la Combinatul intercooperatist Iași, în ciuda faptului că existau contracte cu U.J.C.C. și cu Agrocoop și totuși nimeni nu sesiza acest fapt. Cine trebuia să probeze aceste contractări și pe ce temei se încheiau ele ?

Al doilea caz

Oameni de bine, oameni cinstiți au sesizat că la descărcarea vagoanelor cu sticle de apă minerală la Vatra Dornei (este vorba de sticle goale), pentru Fabrica de ape minerale din localitate, se gă-

sesc numeroase navețe goale sau, pur și simplu, vagoane goale, deși avizele de expediție menționau că vagoanele sînt pline. Este adevărat, sesizările au venit ceva mai tîrziu, în bună parte datorită faptului că la fabrica de care pomenim, mai exact la depozitul condus de Dumitru Avram, se practica un sistem de represalii împotriva celor care sesizau neregulii și abateri privînd deficiențele depozitului. Sesizarea care a declanșat ancheta a fost făcută în mai 1978 și se referea la faptul că doi șefi de depozit ai Centralei de valorificare a ambalajelor București, unitatea Iași, este vorba de Ioan Vieru și Ionel Penciu, dispun de mari sume de bani, ducînd un trai peste posibilitățile permise de veniturile lor legale. Prima probă. Se constată o confirmare fictivă de 12 000 de ambalaje făcută de Ionel Penciu pentru restaurantul din Tg. Frumos. Cercetările se adîncesc. Se ajunge la Ioan Vieru în magazinul cărui se găsesc îngropați 500 000 de lei. Rînd pe rînd apar în fața organelor de anchetă opt șefi de centre de achiziție, primitori recepționeri, achizitori, revizori. Se constată că valoarea afacerilor cu depozitul din Vatra Dornei se ridică la 200 000 de lei. În final, totul se ridică la un milion delapidare. Un milion obținut prin confirmări fictive de sticle pentru centrele de achiziții, perisabilități inexistente, dar trecute ca atare, și acoperirea perisabilităților de pe hîrtie prin confirmări fictive făcute la întreprinderea de sticlă „Victoria” din Tirgovîște.

Ca și în cazul precedent s-a furat ca la drumul mare. Oamenii cinstiți au sesizat. Miliția și-a făcut datoria, dar cum de a fost posibil să se ajungă aici ? Desigur tot prin lipsa unui control eficient, a neglijenței, a lipsei de răspundere din partea conducătorilor întreprinderii menționate. (Iată că pentru a doua oară, într-un scurt interval de timp, revista noastră atrage atenția asupra neregulilor existente la Fabrica de ape minerale de la Vatra Dornei). Revizorul Eugen Donciu primea mită ca să nu consemneze plusurile de inventar. Revizorul Constantin Ailenei primea, de asemenea, mită, conducerea întreprinderii unităților nu luau nici o măsură, dovîndu-se cu totul „imune” la sesizările oamenilor muncii.

Iată deci două cazuri din care rezultă că vinovați în bună măsură de aceste delapidări, pe lângă cei ajunși în fața justiției, sînt și cei care, impasibili, și-au nesocotit îndatoririle de serviciu, favorizînd prin neglijența, lipsa de responsabilitate și prin incompetența lor, ca avutul obște să fie păgubit cu aproape două milioane de lei.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

DINCOLO DE VREME AU RĂMAS PRIETENIA ȘI FRUMUSEȚEA LOR MORALĂ

Predeal-Cioplea. Toamnă pașnică, arămie și un apus de soare pe măsură. Reuzită de octombrie în operetă. Mica și cocheta sală de la subsolul cabanei, dichisită ca pentru revelație, este dominată de un afiș vioi care te pune pe gînduri : „10+1”. Rumoare, clinchete de pahare, toasturi. Oaspeții, toată suflarea unei promoții de absolvenți care se respectă : Secția agrară — 1967 — Academia de „Științe economice”. Jumătate din misterul genericului „10+1” se lămurește. Cealaltă jumătate, mai tîrziu. Disc-jockey-ul, exersat peste vară, manevrează cu multă aplicatie stația, astfel că după „M-am născut lingă Carpați” cîntată de Ion Dolănescu, urmează firesc Mircea Vintilă : „Un-te duci tu mieful?...”. Pe la mese umblă fotografiile colorate cu copii mici și drăgălași. „Ai mei au mai crescut, poza e de acum un an”. „Și ai mei, sînt de o cumințenie, n-au spart nimic în ultimii cinci ani !”. „Dar cîți ani au ?”. „Patru”. Stația cîștigă brusc în decibeli și începe dansul. Încet, încet, după încălzire, se ajunge la vigoarea din timpul studenției, ușor temperată de creșterile normale în greutate. Rochii lungi, decolteuri decente de economiste cu simțul echilibrului, chestie esențială pentru un bilanț satisfăcător. Beatels și Elvis Presley stîrnesc nostalgii de căminist sprițat să nu depășească ora de închidere a porții. Au trecut anii. Aurelian Andreescu și Boney M. ne aduc în epocă. Ritmul susținut cuprinde întreg subsolul „Cioplei”. Cine nu se descurcă cu Boney M. o dă cu hîrnicie pe bătută. La urma urmei, importantă e mișcarea. Pentru respirație artificială, vals ! Dansează cadrele didactice.

Fără examene totul pare mai simplu. Dincolo de examene, o promoție. Una dintre cele mai bune promoții ale prestigioasei instituții de învățămînt superior din țară. Ca orice întîlnire de acest gen și cea de față înfruntă timpul. „M-am realizat” este formula cea mai vehiculată, argumentele („am o familie frumoasă”, „copiii sînt sănătoși și învăță bine”, „lucrarea mea de doctorat se pare că a miscat ceva în domeniul respectiv”) dovedind că timpul nu trece oricum. Unsprezece ani de împliniri, de satisfacții, de bucurii, dar și de necazuri, pentru că așa este viața. Cum este viața de proaspăt absolvent ? Cum să fie ? Încep examenele ! Ce înseamnă o asemenea întîlnire ? O dovadă că prietenia sinceră și dragostea pentru cei cu care ai stat nopți la rînd în sesiune sînt două sentimente pe care anii de facultate le-au așezat temeinic la început de drum. Drumurile noastre ? Nu sînt bilanțuri meschine, eu am făcut mai mult decît el sau decît ea, ci fericirea că

noi toți am înfăptuit ceva, ceva care se vede și eu ochiul liber, ceva care rămîne, nu pentru a umple timpul cu poze, ci cu fapte.

- Cum vă numiți ?
- Constantin Negruț.
- Unde lucrați ?
- Sînt lector universitar la Institutul agronomic din Timișoara, la catedra de calcul economic și economie agrară.
- Din institut ați venit direct la catedră ?
- Nu, ci la Institutul de cercetări de industrie agrară. Am stat trei ani, dar mă simțeam ca pește pe uscat, deși eram în specialitate. Îmi lipsea practica, legătura directă cu producția. Și am plecat la Lovrin...
- Ca orice bănăjean, v-ați tras către casă.
- Exact. Aici, laboratoarele de economie agrară își desfășurau activitatea în toate județele din vestul țării. Am cunoscut activitatea cooperativelor agricole de producție. Mai mult, laboratorul nostru a contribuit la perfecționarea acordurilor globale din cooperativele agricole, conform indicațiilor date de secretarul general al partidului în 1970.
- Și o realizare mai recentă pe plan profesional ?
- Potrivit directivelor Congresului al XI-lea al partidului, trebuia terminată pînă în 1976 zona de producție agricole. Lucrarea era coordonată de Institutul de economie agrară. În cadrul ei am elaborat studiul de sinteză pentru județul Hunedoara.
- Ce relevă studiul ?
- Că se poate și e necesar să existe o repartizare mai optimă pe terenul respectiv, pe zone. Întreaga lucrare este prima de acest gen, optimizarea repartiției producției agricole pe teritoriu fiind rezolvată pe calculator electronic.
- Există o formulă nu prea fericită, dar care se întrebunțează curent : v-ați realizat în acești 11 ani ?
- Îmi iubesc foarte mult munca, am o familie încheagată, am doi copii, sîntem sănătoși cu toții, casă, mașină...
- Sînteți, cum s-ar spune, un fel de familie ideală, aveți de toate, meseria vă dă numai bucurii...
- Cred că toate au venit normal. Cînd muncești... Fiește, fiecare are și necazuri, dar nimănui nu-i place să vorbească de ele, pentru că, de fapt, rămîn numai celelalte, lucrurile bune. Mi se pare o chestiune de sănătate.
- Tovarășă Maria Poenaru, pentru o sefă de promoție dansați foarte bine.
- Vă așteptați să am o fire închisă, să stau într-un colț și să mă uit superior

la ceilalți ? Nu, n-am fost o tociară, nici măcar n-am urmărit nota în principal. Pur și simplu mi-a plăcut facultatea pe care mi-am ales-o și întodeauna mi-a plăcut să-mi fac datoria. Și mai este ceva. Viața de colectivitate, sînt și o fire deschisă, nu mă lăsa să stau toată ziua numai între cursuri.

— Ca sefă de promoție, ce statut aveați în fața colegilor ?

— Unul normal.

— Și acum, după atîția ani ?

— Nu vedeți ? Nu mă răsfață nimeni. Ne bucurăm cu toții că ne-am revăzut sănătoși și, de ce n-aș spune-o, împliniți.

— Insist. Spuneți-mi, seful de promoție, după repartizare, are un ascendent asupra celorlalți ?

— Fiește, repartizările se fac în ordinea mediilor. Greul începe pe urmă. De pildă, postul pe care l-am primit, aș zice că l-am cîștigat printr-o adevărată bătălie.

— Nu înțeleg.

— Cei de la Institutul de economie socialistă al Consiliului suprem al dezvoltării economice și sociale, unde am fost repartizat, își doreau din tot sufletul un bărbat. În condițiile acestea n-aveam altă șansă decît să lupt să le demonstrez că o femeie poate lucra la fel de bine. După cum vedeți, nici vorbă de ascendent.

— Și ce ați reușit ?

— Am avut mari satisfacții profesionale. Printre altele, peste 25 de lucrări și articole publicate.

— Alegeți-o pe cea mai importantă.

— Cea mai importantă este o carte : „Agricultura cooperatistă și creșterea economică”, semnată Bucur Maria.

— Vorbeați mai de vreme de împliniri. V-ați realizat pe toate planurile ?

— Pe altele, mai puțin. Munca de cercetare răpește foarte mult timp și, în ciuda unor eșecuri pe care le-am avut pe un anumit plan, nu cred că munca mea este incompatibilă cu o împlinire și în viața personală. V-am spus, sînt o luptătoare.

Octavian Funaru, economist la întreprinderea de utilaj chimic din București, este unul dintre organizatorii frumoasei întîlniri a foștilor studenți de la A.S.E.

— Cum v-a venit ideea, mai exact, cînd și de unde genericul care apare și pe invitații, „10+1” ?

— Ideea s-a născut la cafea, într-o curte, sub o viță de vie, la Timișoara. Erau trei : Negruț, Ene Emanuela, Dumitru și Lucia Negruț. Lor le-a venit ideea. Era în vară, au sosit la București, m-au sunat și am făcut împreună catalogul. Anul trecut se împlineau zece ani de la terminare. Desigur, din cauza incer-

cării prin care trecea toată țara, n-am putut-o realiza. Chiar ne gîndisem, la un moment dat, să renunțăm și s-o facem peste 15 ani. Dar, v-am explicat cum a fost pînă la urmă. Însă „plus unu” vine de la faptul că această secție agrară se întîlnește pentru prima dată separat, nu împreună cu celelalte secții.

— Următoarea va fi probabil „10+2” ?

— Exact.

— Cum se poate realiza, de fapt, un economist ? Profesional, fiește.

— Un economist este aproape totul în organizarea unei întreprinderi. Uitați, să vorbim despre indicatorul producția netă, indicatorul principal care arată dacă o întreprindere este eficientă. Ei bine, economistul este barometrul care arată în fiecare moment care este situația întreprinderii, ce trebuie făcut pentru obținerea acestei eficiențe, unde să se acționeze, la ce nivele, sectoare etc.

— Pentru că a venit vorba. La I.M.U.C. cum stau lucrurile în privința producției nete ?

— Noi facem utilaje unice pentru diferite industrii. Eu sînt șeful serviciului aprovizionare, lucru cunoscut, serviciu cheie în orice întreprindere. Aprovizionarea este atît de complexă, incît apar mereu lucruri noi. Deci a trebuit să imbin cunoștințele de economist cu cele tehnice, adică să pun din nou mina pe carte...

— Vorbeam de indicatorul producției nete...

— Pînă acum l-am depășit.

— Revin, cum au fost anii aceștia pentru dumneavoastră ?

— O luptă. Toată viața este așa.

— Cam vag și puțin prețios.

— V-au mai spus-o și alții. Fiecare mai are și necazuri. Uneori, dureri pe care nu le poți uita ușor. Dar una peste alta ceea ce am reușit mă bucură. Soția este tot economista la aceeași întreprindere, avem o fetiță de patru ani, sîntem sănătoși, casă, mașină...

— Apropo, cum v-ați găsit colegii după mai bine de un deceniu ?

— Cum le stă bine unor oameni așezați. Mai rotunzi, mai fără păr, dar la fel de optimiști și plini de viață.

Sînt cîțiva din absolvenții secției agrare, promoția 1967. Cîțiva dintre cei care, cu 11 ani în urmă, așteptau plini de emoție să intre la „stat” și apoi la repartizie. Tineri care atunci intrau cu emoție chiar în viață. Responsabilități noi, rosturi noi. Elanului i s-a adăugat înțelepciunea, pregătirii i s-au adăugat responsabilități mai înalte, dar la temelia lor se află acel mod cînstit și curajos de a privi viața. Au rămas prietenia și dragostea de la începutul drumului lor. Au rămas, cum spunea în toarul său un eminent profesor, delicatețea lor sufletească, frumusețea lor morală.

RĂZVAN B. ■

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Cosmonauți și contrabasiști

Cu excepția citorva curiozități, viața pe pământ este foarte plăcută dar credeți că în cosmos este mai bine? E chiar și mai plăcut, nu sună telefoanele, nu e sens unic, nu ai de dat prioritate, nu latră cîinii, nu se dau premii, nu te caută iubita, nu auzi oftatul mamei, nu te gîndești la reumatism, nu ai de pus gogonele, dar tot are loc o micșorare a volumului cardiac. Debitul sanguin scade acolo la două treimi din ceea ce e debit sanguin pe Terra și efortul inimii e astfel cu mult mai mic. Nu e deloc surprinzător — scriu oamenii de știință — că mușchiul cardiac se atrofiază puțin, nu mult, exact cît trebuie și cît e de așteptat. Nu e deloc surprinzător și de ce ar fi? E în logica lucrurilor și a mușchiului cardiac — e chiar foarte bine să nu fi deloc mirat că mușchiul cardiac se atrofiază în zborurile cosmice. Un om avertizat valorează cît doi. E minunat să fii la curent cu logica mușchiului cardiac. De asemenea — am citit în „Pravda” articolul unui cosmonaut care a fost pe acolo și știe ce spune, ador cosmonauții fiindcă ei nu vorbesc niciodată din birou — de asemenea, în unele cazuri, o viață prea lungă în cosmos „atrage un fel de scădere a umorului”; ceea ce iar e foarte bine după logica oamenilor foarte serioși care susțin că maturizarea omului ține de renunțarea tot mai hotărîtă la umor, ris, veselie, și alte categorii ale comicului care ar împiedica ființa să privească viața în toată profunzimea ei, pînă în a-dincul unde nu e nimic de ris. E de discutat, dar de cînd a discuta e ceva rău? Omul, oricum, se întoarce de acolo puțințel cam sumbru, cu singele atras mai abtîr spre picioare și creierul nu tocmai perfect irigat. Nu e nimic — există aparatul științific și mai ales exerciții fizice superbe care-i redau și puterea, și sănătatea, și pofta de glumă. E chiar mai bine așa. Altfel gusti din viață, altfel execuții o fandare, altfel îți simți creierul după ce ai stat înepenit mult și bine și ai pluit în stare de imponderabilitate. Abia așa — întors din cosmos unde-i atît de plăcut — vezi ce bine e pe Terra.

În această direcție, aș cita cu plăcere ce spune un celebru contrabasist de jazz, Henri Texier: „Sînt un artist al jazz-ului. Cine a cîntat, cine a iubit această muzică, nu se mai poate dezlega de ea. Unii dintre noi încearcă să-i schimbe numele, dar la ce bun? Jazz-ul e mai presus de toate un fel de a exista... În ce privește contrabasul, îl string tot timpul cu o pasiune fără de care nu ai ce aștepta de la acest obiect îngrozitor pe care, mai întîi, îți nenorocesci degetele pînă la sînge, și care, oricît ai fi de puternic, îți chinuie mîna în așa hal încît, după cîteva ore de studiu, abia mai poți apuca o biată halbă de bere”.

Poate că duc prea departe logica mușchiului cardiac, dar după opinia mea, viața noastră pe Terra este atît de plăcută, și multumită chinului foarte simpatîc prin care trec cosmonauții și contrabasiștii, două dintre categoriile umanității fără de care nu s-ar putea dovedi adevărul tangoului că durere sau noroc, nimic nu ține viața în loc. Nu vîd ce-ar fi surprinzător dacă am spune că și grație lor, lumea a obținut în ultimele decenii acele rezultate pe care le-am putea caracteriza cu cuvintele unui ministru luxemburghez, multumit că țara sa nu cunoaște criza economică a vecinilor: „Am obținut rezultate ca-tastrofal de bune”. Nu spun că nu există și curiozități — cum ar fi dispoziția celui ce administrează provincia sud-africană Transvaal care îngăduie de la 1 sept. 1978 ca la crematoriul municipal să fie incinerată morții tuturor raselor! — dar aici, ca și în alte probleme pendinte, are dreptate un tînăr și extraordinar umorist român, cu nimic mai prejos decît ministrul luxemburghez: „Morții cu morții, viii cu viii, învingătorii se întîlnesc în finală”.

RADU COSASU

DEZVOLTAREA RELAȚIILOR CU TOATE ȚĂRILE, INDIFERENT DE ORÎNDUIRE SOCIALĂ — COMPONENTĂ A POLITICII EXTERNE A ROMÂNIEI SOCIALISTE

În spiritul principiilor coexistenței pașnice, România socialistă desfășoară o politică externă activă, se pronunță și acționează pentru relații pe multiple planuri cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială și politică, participînd astfel la crearea condițiilor internaționale care să conducă la consolidarea păcii și securității la nivel planetar.

În fundamentarea politicii noastre externe, Partidul Comunist Român porneste de la analiza profund științifică, pe baza materialismului dialectic și istoric, a lumii contemporane și a tendințelor ce se manifestă pe plan internațional. La elaborarea și înlăuntrirea acestei politici, consacrate apărării suveranității și independenței naționale și afirmării României în viața internațională, un rol determinant revine secretarului general al partidului nostru, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Spiritul umanist și revoluționar, claritatea și realismul viziunii sale asupra lumii contemporane conferă artizanului politicii noastre externe atributele unui om politic de talie mondială, evoluția evenimentelor internaționale confirmînd pe deplin justetea aprecierilor formulate în numeroase ocazii.

După cum este bine cunoscut, acționînd pentru extinderea multilaterală a relațiilor cu toate statele lumii, România așază la baza politicii sale internaționale principiile deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, nerecurgerii la forță sau la amenințarea cu forța, respectării dreptului fiecărui popor de a fi deplin stăpîn pe destinele sale, de a-și organiza viața potrivit voinței și aspirațiilor sale. Sînt principii în care își găsește reflectarea deplină preocuparea constantă a României pentru edificarea unei lumi mai bune și mai drepte; viziunea românească despre necesitatea și posibilitatea realizării acestui imperativ major al epocii contemporane este pătrunsă de conștiința unei înalte responsabilități față de destinele omenirii. De aceea, în abordarea acestui imperativ, țara noastră porneste de la premisa că problemele cardinale ale epocii noastre — pacea și securitatea, dezarmarea și, în primul rînd, dezarmarea nucleară, instaurarea unei noi ordini internaționale — interesează în măsură egală toate statele iar soluționarea lor reclamă în mod imperios participarea responsabilă a tuturor țărilor, indiferent de mărime, potențial economic sau militar, apartenență sau neapartenență la alianțe.

Ca țară socialistă, România așază în centrul politicii sale externe dezvoltarea relațiilor cu toate statele socialiste, întărirea colaborării și solidarității în lupta pentru socialism, securitate și pace. O mărturie elocventă în acest sens o prezintă intensificarea schimburilor de delegații de partid și de stat, economice, științifice și culturale, pe linia organizațiilor de masă și obștești, la toate nive-

lurile, inclusiv la nivelul conducerilor de partid și de stat.

În același timp, țara noastră își lărgește legăturile cu tinerile state ce au pășit pe calea dezvoltării independente, de sine stătătoare, conlucrarea multilaterală cu aceste state constituind o expresie a solidarității militante a României socialiste — ea însăși țară în curs de dezvoltare — cu lupta acestor popoare pentru progres social-economic.

În spiritul hotărîrilor celui de-al XI-lea Congres al partidului nostru, România socialistă și-a extins raporturile cu țările capitaliste dezvoltate, pornind de la interesele poporului nostru de a întîrzi relații bune cu toate țările, de la necesitatea instaurării unui climat de pace și înțelegere între toate națiunile lumii. La baza raporturilor sale internaționale cu aceste state, România așază principiile dreptului internațional, care au dobîndit o recunoaștere tot mai largă și se afirmă ca singurele în măsură să conducă la realizarea unui climat de strînsă conlucrare și încredere între toți membrii comunității internaționale.

Concepînd coexistența pașnică într-un mod activ, România acționează pentru extinderea pe multiple planuri a relațiilor sale cu statele capitaliste dezvoltate, un rol determinant avînd în acest sens viziunile efectuate de președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în diferite țări din Europa occidentală, America de Nord și Asia, întîlnirile și convorbirile purtate cu numeroși șefi de stat și guvern. Relațiile cu aceste țări și-au găsit o nouă expresie în Declarațiile solemne comune semnate cu prilejul vizitelor la nivelul cel mai înalt. Declarația comună a președintelui Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și a președintelui Statelor Unite ale Americii, Jimmy Carter, Declarațiile solemne încheiate cu numeroase țări ca, de exemplu, Anslia, Belgia (primul document de acest gen încheiat de țara noastră cu o altă țară), R.F. Germania, Italia, Japonia ș.a. au conferit noi valențe raporturilor României cu țările respective, asigurîndu-le o perspectivă de lungă durată. Prin valoarea și semnificația lor, aceste documente reprezintă contribuții importante la consolidarea noului curs al relațiilor internaționale. Ele nu se rezumă numai la enunțarea principiilor care trebuie să gînzească relațiile dintre țările semnatare, ci proclamă voința comună a părților de a le aplica, atît în raporturile bilaterale, cît și în raporturile cu terții. Statuînd principiile dreptului internațional, aceste instrumente juridice oferă un larg cadru pentru dezvoltarea cooperării nu numai în plan politic, ci și în domeniile economic, tehnic, științific și cultural. În domeniul economic, schimburile economice cu țările capitaliste dezvoltate au înregistrat o evoluție ascendentă, ponderea acestor țări în comerțul nostru exterior cifrîndu-se în prezent la peste 30 la sută. Un loc de seamă ocupă formele moderne de co-

operare — societăți mixte de producție și desfacere, construirea de obiective industriale pe terțe piețe. Evoluția acestor schimburi ar putea cunoaște noi dezvoltări dacă în calea lor nu ar exista unele restricții și bariere artificiale ce împiedică intensificarea și diversificarea raporturilor economice. Eliminarea obstacolelor din calea schimburilor comerciale, adoptarea unor reglementări de durată care să le dea stabilitate și perspectivă, s-ar înscrie ca măsuri menite să contribuie la edificarea unei noi ordini economice internaționale.

Schimburile de valori culturale au cunoscut și ele o permanentă dezvoltare și intensificare, în epoca contemporană cooperarea culturală devenind o componentă importantă a dialogului internațional, de natură să contribuie, prin modalități specifice, la edificarea unui climat de înțelegere și largă conlucrare internațională. Cuprînzînd o largă sferă a creației spirituale, cooperarea culturală s-a dovedit a fi un factor de apropiere între popoare.

Iată motive pentru care țara noastră dezvoltă relații culturale cu țările capitaliste, ceea ce permite o mai bună cunoaștere și apreciere a valorilor culturale create de popoarele respective. Valori ale mult milenarei noastre civilizații sînt din ce în ce mai cunoscute și apreciate în aceste țări, iar cele mai reprezentative creații ale literaturii noastre clasice și contemporane au fost făcute cunoscute în ultimii ani peste hotare. Deosebit de remarcabil este faptul că în rîndul acestor valori un loc aparte ocupă volumele dedicate vieții, activității și gîndirii președintelui Nicolae Ceaușescu, volume apărute în ultimii ani în numeroase țări ale lumii. O enumerare exhaustivă ar ilustra aria geografică foarte răspîndită a aparițiilor editoriale consacrate eminențului om politic și gînditor care este președintele României. Numai în Italia, de exemplu, au apărut deja opt volume din scrierile tovarășului Nicolae Ceaușescu, ceea ce ilustrează interesul pentru opera și activitatea președintelui nostru.

Prin mesajul său umanist, cultura trebuie să slujească nobilele idealuri ale păcii și înțelegerii internaționale, înfloririi personalității umane. Dezvoltarea relațiilor țării noastre cu țările capitaliste își găsește rațiunea, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în magistrala expunere rostită cu prilejul ședinței activului de partid și de stat din 3 august a.c., în faptul că „pe glob, vor continua să existe încă multă vreme grupuri de țări cu orînduiri sociale diferite — socialiste, capitaliste, țări în curs de dezvoltare, care au în cea mai mare parte o economie mixtă, iar unele din ele se pronunță ferm pentru calea socialistă — și că între toate acestea trebuie să se dezvolte relații de colaborare, o conlucrare activă pentru soluționarea problemelor mondiale pe cale pașnică, în slujba progresului general, a păcii și securității tuturor popoarelor”.

ANGHELUȚA CONSTANTIN

ACEEEȘI PLANETĂ, ACEEEȘI ORĂ !

● La al șaselea semnal dăm „pornografia” exactă

Niște părinți, soții Ray și Toanne din Anglia, s-au gîndit la copiii lor și ai altora. Ei au inventat un dispozitiv cu ajutorul căruia se pot controla emisiunile de televiziune pe care copiii le pot viziona. Dispozitivul, arată revista engleză „Computer Weekly”, prevăzută cu un ceas, programează televizorul pentru orle în care pe micul ecran se dau emisiuni ce pot fi văzute și de cei mici. Desigur, invenția este binevenită dar era mai bine dacă nu existau emisiuni care să pună în pericol gîndirea și sufletele copiilor. Sînt mulți părinți îngrijorați și ei reacționează la ceea ce din păcate întreprind atîția cinici puși să obțină

● Avere prin orice mijloc

Interesele fabricanților de filme pornografice... Impoziti-

tul asupra filmelor pornografice și celelalte măsuri adoptate de autoritățile franceze pentru reducerea amplitudinii difuzării filmelor pornografice au fost primite ca o violare a acordurilor „libertății circulației mărfurilor”. De fapt, impozitul e o formă de compromis, el însuși, între presiunea pestilențială a pornografiei și sufletele prea „caritabile” ale iubitorilor tuturor „libertăților”. Singurul impozit ce s-ar cuveni ar fi un „NU !” mare de tipar pornografiei în expansiune.

● Afacerea cu dinți

Printre cei care se sustrag fiscalului japonez sînt și mulți stomatologi, mărturisesc presa. Președintele celui mai mare institut de stomatologie a ascuns fiscalului cinci miliarde de yen (mai mult de 25 milioane de dolari). Averele acestea imensă provin nu numai din salariul său deloc neglijabil, ci și (înainte de toate) din contribuțiile studenților admiși în această școală. În ultimii cinci ani aceste contribuții

s-au ridicat la 160 milioane de yen. Este totuși greu de crezut că prea mulți tineri japonezi și-ar permite să frecventeze o astfel de școală. Salarii substanțiale pentru o minoritate de profesori iar pentru alții

● Teama zilei de mîine

Sute de școli din Statele Unite și din Europa occidentală nu și-au deschis porțile, în acest an școlar. Motivul? Cadrele didactice au declarat grevă în semn de protest față de refuzul de a li se satisface revendicările. Salariile mici, amenințarea permanentă de a rămîne pe drumuri au fost factorii ce i-au determinat pe profesori să nu se afle la catedră la acest început de an nou școlar. Numai în New Orleans, 90.000 de elevi au fost împiedicați să-și reia activitatea. În locurile unde școlile au început cu întîrziere nu va fi lipsită de explicație întîrzierea cu care va sosi viitorul.

● Licitam O.Z.N.

Firma engleză de whisky-Cutty Sark, a declarat că va

oferi aproape un milion de lire sterline celui care va descoperi un O.Z.N. și va dovedi (cu martori?) că obiectul în cauză a fost trimis pe Pămînt de la marginea sistemului solar. Acum cîțiva ani aceeași firmă propunea un preț identic persoanei care va găsi monstrul din Loch Ness. Pînă acum n-a apărut nici un cîștigător, dar whisky-ul Cutty Sark și-a făcut o bună publicitate. N-au apărut descoperitorii de O.Z.N.-uri, în schimb s-au ivit

● 6.000 Presley falși

După moartea lui Elvis Presley, America a văzut răsărînd, ca ciupercile după ploaie, o grămadă de imitatori. Îmbrăcîndu-se și machindu-se „la Elvis”, interpretînd cîntece din repertoriul său, ei încearcă să se îmbogățească folosînd gloria celui dispărut. O singură restricție: într-un concert nu le este îngăduit să cînte mai mult de trei cîntece de-ale lui Elvis Presley. Mare restricție, mare!

I. GRECU

În Iran, la cinci mii de kilometri departe de țară

Arși de soare și de dor

Șoseaua începuse parcă să fiarbă în ritmuri lente, acel miraj cind datorită căldurii aerul vibrează condensând imaginea orizontului mijlociu. Românul de la volan se lupta cu căldura, cele peste 60 de grade ale toridei zile îi frigeau pur și simplu tot corpul, se lupta cu amețelala produsă de mișcările necontrolabile ale imaginii din față, se lupta cu propriile gânduri. „Țineam pe cap o cîrpă înmuiață la fiecare cinci-șase minute în apa rece din termos. Degeaba. Mai avusesem de-a face cu zile extrem de călduroase dar aceasta le depășea pe toate. Îmi aminteam de ziua cind am venit în Iran cu multe luni în urmă și cind coborînd din avion pe o pistă de tranzit din Kuwait am simțit că cineva mi-a dat brînci într-un cupior supraîncins. Pur și simplu nu mai respiram. Atunci, primul gest, de apărare a fost să mă îndrept înapoi spre scara avionului. Ce-mi trebuie mie așa ceva? Pe șosea am spus la fel, e ultimul drum pe care-l fac cu mașina, la noapte mă îmbarc și plec în țară. Cind m-am întors la șantier, aducînd cimentul sosit pe mare, toți tovarășii de muncă, români și iranieni, mi-au strîns mina. M-a cuprins o altfel de căldură. De atunci gîndul de a te pleca în fața greutăților nu mi-a mai dat tîrcoale. Doar dorul de țară mă făcea să gîndesc din cînd în cînd la plecarea. Am lucrat însă continuu 14 luni de zile, adică atît cît a fost nevoie pe șantier. Acum mi-am reluat munca aici în țară”.

Petru Gogu, șofer la un șantier al trustului „Electromontaj”, a ajuns în Iran ca urmare a deschiderii în jurul localității Ahwaz a șantierelor de execuție a unor linii electrice de înaltă tensiune, unde au fost invitați să lucreze specialiști români. „Electromontaj” și „I.C.E. Romenergo”, ultima fiind înțelegerea prin care se asigură contactele cu beneficiarii străini, au deplasat în Iran muncitori de înaltă calificare, maștri și ingineri din șantierele trustului amintit, oameni cu ștate vechi în opera de electrificare a țării, adevărați profesioniști ai magistralelor. A făcut de toate, a reparat chiar și autocamioane, organizîndu-și priceperea într-un fel de „service” la care apelau adesea și colegii de profesie iranieni. „Si în timpul liber?” l-am întrebat. „Am locuit în condiții bune, aveam chiar și aer condiționat în dormitoare, altfel n-ar fi fost chip să te odihnești. Seara seșeam mai mult în casă, citeam și în special ascultam radioul. După orele 22 puteam acasă și scriam scrisori. Cind au fost cîteva sărbători am făcut niște excursii și prietenii noștri iranieni ne-au condus să vizităm vestigiile ale unor civilizații trecute. Aici este trecutul nostru spunea cîte unul dintre ei. Pe șantier se află viitorul”.

Petru Gogu a lucrat alături de montori pentru L.E.A. (liniile electrice aeriene) adică alături de zburători (porecla căpătată în țară — oamenii trustului montaseră pe diferite magistrale stîlpi de peste o sută de metri înălțime — primise un nou gir acolo în străinătate unde condițiile de muncă au fost deosebit de dificile: căldură excesivă, trasee stîlcoase unde numai explozibilul putea face față, zone cu ape freactice unde salinitatea coroda cele mai viguroase motopompe). A lucrat alături de excavatoriști, macaragii, motopompisti, tractoriști, oameni care la rîndu-le au folosit cu pricepere și îndrăzneală numai mașini și utilaje românești. Ioan Fîlop și Mihai Caba de la grupul clujean de șantiere ale trustului au lucrat cele mai multe fundații, maestrul mecanic Ștefan Dimitriu a asigurat funcționarea utilajelor grele, Ion Barb. șofer și macaragiu, Alexandru Aprofirei, montor, Gheorghe Ionesi, inginer, de fapt chiar in-

giner șef de șantier, sînt doar cîteva dintre numele românești rostite la 5000 de kilometri departe de patrie. Gheorghe Ivan a lucrat într-o zonă unde apa freatică devenise un dușman permanent muncii. Ca într-o veche și, iată acum, cunoscută legendă românească hăt-departate în lume, datorită marilor infiltrații, fundațiile realizate ziua se acopereau noaptea de apă. Totul era reluat de la capăt. În aprilie al acestui an în apropiere de Golf în zonele inundate au fost și porțiunile ale șantierelor românești. Inginerul Mihai Moisa și-a pus priceperea de energetician în lupta pentru combaterea stihțiilor naturii.

Maistrulul cîmpinean Dumitru Dumitru l-a fost dat să lucreze mai mult de unul singur. Avea firește echipe de lucrători iranieni dar era singurul român care se afla în acea zonă de munte, aproape pustie, la Mis, unde trebuiau executate fundații și montați stîlpi de înaltă tensiune. „Era un loc, cel puțin pentru mine, obișnuit cu vegetația plaiurilor noastre, cu florile, cu iarba, cu umbra copacilor, era vă zic, un loc aproape dezolat — uscat și pustiu. Drumuri spre locurile pe unde urma să treacă magistrala de energie electrică nu existau; doar niște simple poteci printre pietrele albe arse de soare. Am cărat totul, pină și acele mari tronșoane care formează stîlpii metalici, în condiții neobișnuite servindu-ne de măgari. Am cărat pină și gheață. Și nu doar pentru a avea noi o apă bună de băut, ci în primul rînd pentru a răci apa cu care pregăteam betonul. La temperatura mediului ambiant, în mod obișnuit vreo 50 de grade, apa era prea caldă pentru a realiza în amestec un beton de calitate. Iar apa aceasta pe care o răceam, o supuneam mai întii la diferite analize. Vreau să spun că nu luam din orice izvor fiindcă solul conținea adesea multe săruri și, cum știți, chiar petrol. Făceam totul deci pentru a obține o lucrare de cea mai înaltă calitate, era în joc nu numai cîntecul față de partenerul străin, era vorba de prestigiul specialiștilor români. În ce mă privește am avut unele dificultăți în conducerea și organizarea muncii, dat fiind necunoașterea limbii iraniene. Mă pregătisem eu pentru limba engleză, dar oamenii cu care lucram nu vorbeau decît limba maternă. Pină la urmă ne-am înțeles și pot spune că ne-am

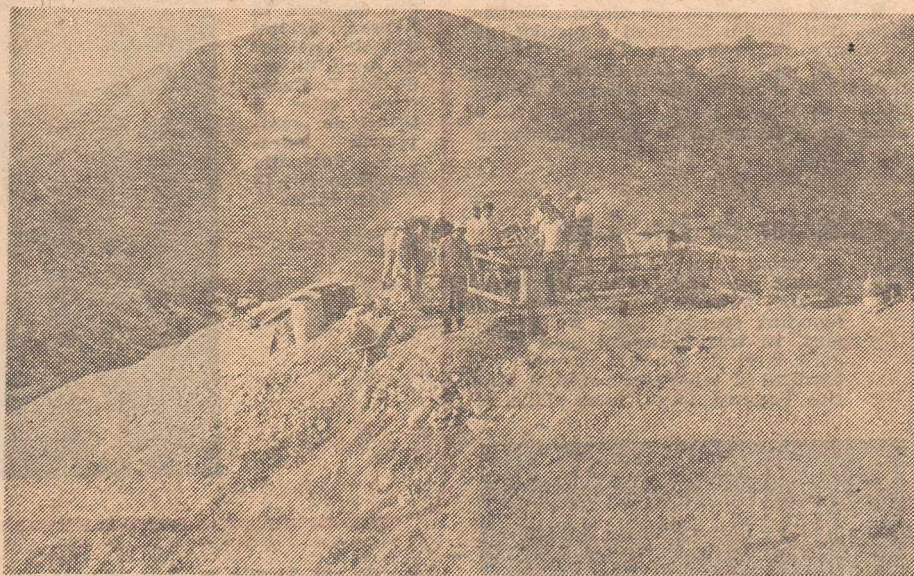
înțeles bine fiindcă există un limbaj universal, cel al muncii. Cind oamenii muncesc cu dragoste își pot comunica din priviri sau simple gesturi ceea ce îi interesează. Cert este că după un timp iranienii mă socoteau un prieten și nu un specialist îngîmfat care se plimbă cu mîinile în buzunare și doar dă ordine. Ei au un ritual al ceaiului pe care îl beau pentru a atenua efectele căldurii. Cind se așezau să soarbă din cești lichidul aromat mă invitau și-mi ofereau mie prima cupă. Un semn de reală prețuire. Și totuși uneori mă simțeam singur. De la Mis am trecut la Beban, tot într-o zonă de munte. Am fost mai mulți români, mai discutăm despre țară, ne interesam ce fac tovarășii noștri de pe celelalte șantiere. Vestile erau bune. Deodată o veste proastă și nu de undeva de la vreun șantier ci chiar din țară. Cutremurul. În trei zile însă trustul nostru de la București a adus prin telex vești pentru fiecare om în parte.

În ultima parte a prezenței mele în Iran am lucrat pe un șantier mai mare unde munceau numeroși specialiști români. M-am împrietenit cu oameni cu care făceam parte din același trust, dar pe care nu-i știam decît din auzite. Adică oameni care aveau deja o bună faimă în țară și care firește au căutat să și-o ridice în folosul cuvintelor România și românesc. În ce mă privește m-am străduit să fiu unul dintre ei”.

De curînd am primit la redacție o scrisoare al cărei expeditor este așa după cum reiese din document o direcție care, în cadrul Ministerului Energiei Electrice, se ocupă de cooperarea economică internațională. Cităm cîteva rînduri: „În cadrul activității de export, M.E.E. prin unitățile sale „Electromontaj” și „I.C.E. Romenergo” execută în Iran linii electrice de înaltă tensiune (66, 135 și 230 Kv). Datorită calității lucrărilor executate de specialiștii români, întreprinderile noastre au cîștigat un prestigiu, ceea ce a facilitat cîștigarea în anul 1978 a unor licitații pentru lucrări noi. De menționat este faptul că în cadrul licitațiilor întreprinderile din Republica Socialistă România au concursat cu firme de renume mondial.

Ceea ce mai înseamnă că prestigiul și-l face omul cu mina lui.

VICTOR CONSTANTINESCU

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Vijînd prin viață

Ce legătură ar putea exista între o trotinetă și angoasa unei generații? ! Consiliul național suedez pentru problemele tineretului a studiat chestiunea și a tras, la timp, un zdravăn semnal de alarmă. Pentru a preciza termenii situației, vom nota că, nu este vorba de o trotinetă propriu-zisă, ci de una fără ghidon, mai exact de o placă cu roți mici pe care tinerii (și nu numai ei), amatori de senzații tari, se urcă spre a aluneca la vale.

Jucăria cu pricina se numește skate-board și, în sine, nu pare să prezinte, la prima vedere, ceea ce s-ar putea numi „cursa unei generații”. Sociologii, care au întocmit studii foarte doct în legătură cu gravele implicații ale skate-board-ului în perspectiva anului 2000, nu au abordat pericolul fizic al întrebuintării jucăriei — deși se știe că cele mai multe vinătăi — perioada postbelică de aici se trag — ci pericolul social. S-a subliniat, negru pe alb, că tineretul care își dă drumul la vale pe planșă cu roți capătă o psihologie aparte, nu mai este tentat de „viața asociativă” și, pină în cele din urmă, devine o marfă ușor de manipulat pentru cei ce susțin mitul singurătății și al trăirii periculoase.

Skate-board-ul reprezintă, în esență, o amenințare la adresa culturii. Vijînd pe roți, tinerii ajung să vijîie și prin viață. Ei încep să aibă gusturi comune și se constituie în microcolectivități ale căror legi sînt dreptul celui mai tare, precum și al celui capabil să aluneca cel mai repede pe aceeași distanță de vale. Studiul amintit relevă, în procente și argumente, că vinătăile și oasele rupte în euforia trotinetei fără ghidon se glorifică, devenind reperele...tulburătoare ale unui stil de viață. Adeptii jucăriei preferă o anumită îmbrăcăminte, multicoloră și jerpelită, sînt mari consumatori de muzică „skate”, care, de fapt, nu e muzică, ci o sumă generoasă de bufnituri, gemete și chiote, în sfîrșit, nu intră decît în cinematografe unde rulează filme, evident, „skate”, în care personajul pozitiv, un „skate”, își trăiește viața în stil „skate”, adică avînd valea ca țintă primordială.

Creionînd un asemenea tablou în stare să ne umple ochii de lacrimi sincere și amare, sociologii autori ai studiului ajung la o concluzie la fel de tulburătoare: „Din nefericire, colectivitatea nu posedă nici un mijloc susceptibil de a combate acest fenomen cu implicații dintre cele mai alarmante intrucît, el (fenomenul) a ajuns să fie dominat de o putere comercială deosebită”.

Așadar, vreo sută de mii de amatori de „skate” din Suedia și alte multe sute de mii tot de amatori din Europa occidentală și Statele Unite nu mai pot fi salvați, din moment ce obsesia jucăriei este întrefînută de fabrici specializate, de întreprinderi de confecții, de case de discuri și filme, de cărțuții și altele asemenea.

Studiul la care m-am referit reprezintă, nu am nici o îndoială, o mostră cit se poate de elocventă de amabilitate pasivă în abordarea unui viciu de sistem. Personal, eu nu am nimic împotriva trotinetelor, cu sau fără ghidon, dar mă apucă un ris trist cînd citesc rapoarte subtile, care pun o problemă la început și o lasă așa pină la sfîrșit.

Nu planșa pe roți în sine constituie pericolul, ci mijlocul de a o transforma în reversul ei. Pină la urmă se demonstrează, și în acest caz, că mijloacele scuză scopul. Tineretul alcoolizat sau tineretul înfundat în violență, sau tineretul transformat în piață de droguri nu este altceva decît deuseul unui anumit soi de comerț. Or, se vede, totul se poate discuta pină în pragul acestui comerț, care nu iartă și nici nu poate fi pus la stîlpul infamiei decît în vorbe și în procente...

RADU BUDEANU

MONDO UMANO ?

Lirismul unui caid

Lucrări de specialitate spun că acest cuvînt — caid — se găsește, în 1308, în istoria normanzilor și provine de la arabul gâid care însemna un funcționar ce cumula atribuțiile de judecător, administrator și șef al „poliției”. Dar în secolul nostru, în sens popular, el desemnează șeful unei bande de răufăcători (gangsteri). Cu timpul i s-a asociat un altul — gang — de proveniență engleză care însemna inițial echipă și a ajuns să desemneze o bandă organizată de răufăcători conduși, evident, de un caid. Dar să nu intrăm în prea multe detalii și considerăm de acest gen.

La Marsilia : în 1972, trei ; în 1973, patru ; în 1977 — trei ; în 1978 — șapte, unul rănit și unul după grații. La Juan-les-Pins : în 1977 — unul. La Antibes : în 1975 — doi ; în 1975 — unul rănit. La Villeneuve — Loubet : în 1977 — unul. La Cagnes-sur-Mer : în 1977 — unul ; în 1978 — unul. La Saint-Laurent-du-Var : în 1978 — doi. La Nisa : în 1976 — trei ; în 1977 — doi ; în 1978 — trei. Sînt victimele războiului bandelor de pe Coasta de Azur. Da, acea coastă despre care în pliante sau reclame se spune că e pămîntul reveriei și libertății, al aerului dulce și liniștii totale, al distracției supreme (!) și al celor mai elegante servicii. Dar, cum scrie și recunoaște — chiar presa franceză — pe acest pămînt sînt și tot mai multe victime ale celor ce minuie pistoalele și automatele ca în Chicago, în anii treizeci. De unde și apropierea dintre teroarea ce domnea atunci în „orasul abatoarelor” și cea de acum de pe „pămîntul reveriei”. Mașini „Mercedes”, arme de ultimul tip, muniție asjiderea, crime în lanț, apariții și dispariții de „vedete” ale genului, metode ultrasofisticate, consilieri juridici vestiți, „nași” și „fini”, „fini” înlăturînd fără milă ultra-blandații, ultra-puțernicii și ultra — etc., „nași”. Totul fără milă, fără pauze, fără ezitare. Filme sau povestiri tip „série noire”? Nici una, nici alta. Adevăr.

Cînd vara trecută iarăși s-au reglementat diferende mai vechi sau mai noi din nou a apărut pe firmament un alt caid. Unuia dintre ei i s-a zis „Domnul X” și este dintre cei ce și-au făurit „cariera à l'américaine”. Totuși are un cazier „relativ ușor” („Le Point”) iar în urma unei afaceri recente și-a oferit chiar luxul de a se prezenta judecătorului de instrucție care, desigur, l-a achitat. Visul său (tot după revista citată)? Să întreacă (în ce ?) pe fostul „rege” al Marsiliei, Antoine Guérini, „nașul” necontestat al orașului, lovit mortal de doi motocicliști anonimi (cum altfel? — n.n.) în iunie 1967. Cunoscind lecția, intuind desfășurarea evenimentelor și a situației, săptămînalul „Le Point” adăuga, ip acest sens: „Dacă Dumnezeu, dusmanii săi și chiar prietenii îi acordă viață, Domnul X poate să-și atingă scopul”. O fi așa, o fi altfel, cert este că „M.X.” din Nisa și-a început bătăliile crîncene încă de acum opt ani, cînd s-a asociat cu un caid marsilian și cînd le-a apărut în cale un concurent belgian de origine, ai cărui locotenenți au fost lichidați prompt, iar el a căzut în cursa poliției. După care domnul acela „X” a descins la Marsilia înconjurat de consilieri juridici și hotărît să cucerască prin luptă toată Coasta. Dar nu de episoade tari duce lipsă această istorioară. Se mai spune că, într-o bună zi, la tribunal, la încheierea depoziției surprinzător de sincere și complete, un caid s-ar fi adresat unei „spectatoare” cu figură de Arlechino. Cu o voce care semăna teribil cu a lui Gerard Philippe, ar fi spus: „Acum aș vrea să merg în casa ca o cochilie de melc, să ascult plăci cu acele cîntece gitane, să te privesc dansînd și să mă gîndesc la cîmpuri cu maci, păduri de mestecenți și la sălcii de pe malul rîului unde am învățat să sparg amintirile în pumni așa cum păpădiile izbesc aerul tare al dimineții în ziua solstițiului de vară... Atunci unul din gardieni a început să ridă. A fostul ultimul gest. Nu întuise că liricul caid deși învățase bine lecția pentru a încerca să induoșeze juri și auditoriul l-a lovit scurt dar decisiv. Apocrifă sau nu, povestea își are o morală nici lirică și nici retorică.

DUMITRU CONSTANTIN

REGULAMENTUL DE TRANSFERĂRI ȘI DIVERSITATEA VIETII

E bine de spus din capul locului că, luind în dezbatere noul regulament de transferări din fotbalul nostru, sîntem de părere că el a venit să umple un gol, resimțit de mai multă vreme. Jucătorii întocmiți și, spre deosebire de acte asemănătoare, aplicat de forul federal cu consecvență și fermitate, regulamentul de transferări a reprezentat și reprezintă un apăsător pas înainte pe drumul consolidării organizatorice a fotbalului românesc, o măsură necesară și laudabilă, menită să determine cluburile să acorde o atenție sporită creșterii de cadre în pepiniere proprii, să limiteze exodul de jucători și, nu ca ultim argument, să pună un semn de egalitate între grupări, indiferent de numele și tradiția acestora în scopul evident al ridicării calitative a fotbalului nostru.

Din aceste puncte de vedere, ca și din altele, nimic de zis. Numai că, oricît s-a voit el de atotcuprinzător, regulamentul n-a izbutit — și poate nici nu e posibil — să acopere toate sferile fotbalului nostru, să asigure, cel puțin prin interpretare, soluții pentru marea diversitate de cazuri pe care le poate oferi viața. Astfel statuind corect și amplu situația studenților-fotbaliști, el nu conține nici o prevedere referitoare la soarta celor care, reușind la facultate, n-au cum să mai joace fotbal din simplul motiv că în județele lor de bastină nu există institute de învățămînt superior! Din lipsa unui fundament regulamentar, federația n-a putut soluționa — cum ar fi fost cazul — cererile de transfer ale mai multor fotbaliști deveniți studenți, cele mai juste provenind de la cîțiva dintre proaspeții studenți ai unor facultăți gălățene, rămași prin forța împrejurărilor în afara fotbalului deși, după cum se cunoaște, în orașul de la Dunăre funcționează câteva profile de învățămînt superior (chimie alimentară, construcții de nave) unice în țară! În altă ordine de idei, regulamentul a trecut cu vederea situația jucătorilor de excepție, talente cu perspective dintre cele mai frumoase, din județele care nu posedă echipe în divizia A. Nepermițându-le acestora să se transfere dincolo de hotarul județului, regulamentul le-a stagnat procesul de afirmare, îndrăznim să afirmăm la fel de important

pentru jucătorul în cauză ca și pentru viitorul fotbalului nostru. Exemplul cel mai convingător poartă numele Stănescu. Fundaș stînga la Delta Tulcea, în divizia B, Stănescu a fost remarcat, în vară, la verificarea de la Constanța și, ca urmare a valorii sale, asupra căreia au căzut de acord toți specialiștii consultați, inclusiv în lotul olimpic. Numai că, după o primă convocare, el a fost uitat, în ciuda bunei impresii pe care a lăsat-o, cîțiva antrenori susținînd că el ar putea spera, datorită calităților sale, la un loc în lotul reprezentativ! Explicația absenței lui Stănescu nu e deloc sofisticată: jucătorul respectiv nu se află la vedere, regulamentul de transferări nepermițându-i să joace la o formație din prima divizie.

Regulamentul în discuție ar trebui să mai includă, după opinia noastră, un capitol care să se numească al situațiilor speciale. Una dintre acestea, extrasă dintr-un memoriu adresat redacției, ar fi cea a jucătorului Constantin Dirman, în prezent la Dorna Vatra Dornei, fără drept de joc. La numai 23 de ani, lăcătus de profesie, muncind în cadrul minelor de la Iacobeni, Dirman s-a mutat la Vatra Dornei, după ce a figurat, un an, în lotul Petrolului Ploiești, spre a fi alături de cei 2 copii ai cumnatei, recent decedată. Deci nici dorința de căpăturală și nici voința proprie n-au decis în stabilirea noului domiciliu, ci o întâmplare tragică, în fața căreia familia Dirman s-a comportat omeneste, așa cum s-ar fi comportat, probabil, fiecare dintre noi.

Înceind aici, sugerăm forului federal, a cărui activitate se află angajată pe un drum al muncii responsabile și al competenței, să reanalizeze cazurile înfățișate mai sus și să caute o soluție adecvată, în spiritul prevederilor regulamentare a căror aplicare corectă presupune nu doar fermitate, respingerea oricăror influențe și amestecuri neprincipiale ci și atență cercetare a particularităților fiecărei situații. Nu ne îndoiim că forul dirigitor al fotbalului nostru, a cărui fermitate înținem s-o apreciem încă o dată, va manifesta receptivitate și față de aceste câteva sugestii pe care le-am formulat în numele iubitorilor fotbalului.

OIDIU IOANITOIA

Mari campioni care au fost:

IOSIF SÎRBU

S-a născut la 21 septembrie 1925, în satul Sibot de lângă Alba Iulia. S-a apropiat de tir pe nesimțite, familiarizîndu-se devreme cu poligonul de la A.N.E.F. „Republicii” de azi, la care tatăl său a lucrat, prin anii '35, ca îngrijitor. Cele dintîi succese le-a repercutat în 1942, cîștigînd cel mai important concurs al tîntasilor bucureșteni, după care, în 1947, la Belgrad, a obținut titlul de campion balcanic la 40 de focuri culcat, prima mare victorie dintr-o carieră ce se va dovedi, prin muncă și tenacitate, strălucitoare.

În 1952, la cea de a 15-a ediție a Jocurilor Olimpice, la Helsinki, izbutind un fenomenal 400 din 400 posibile, Iosif Sirbu a devenit primul campion olimpic din istoria sportului românesc, primind

la puțină vreme după aceea, drept răsplătă a talentului și seriozității sale, medalia de maestru emerit al sportului, fiind, și din acest punct de vedere, deschizător de drumuri. La cîteva luni după Helsinki, ochiul său drept, „ochiul de tragere”, s-a îmbolnăvit. Vederea lui s-a tulburat și — așa cum i se va întimpla, peste ani, unui alt mare campion al poligonului nostru, doctorului Bogdan Marinescu, despre care scriem alături — specialiștii l-au socotit pierdut pentru marea performanță. Dar Iosif Sirbu s-a arătat mai puternic decît infirmitatea sa și, folosind un sistem original de deplasare a vizării prin intermediul unei țije, a obligat ochiul stîng să preia funcțiile celui compromis, reîntorcîndu-se printre favoriții tirului mondial. La Olimpiada de la Melbourne, în 1956, s-a clasat pe locul 5, cu 598 de puncte din 600, 4 ani mai tîrziu, la Roma, terminînd al zecelea, după ce reușise, între timp, să-și îmbunătățească de nenumărate ori recordurile personale și să dobîndească zeci de titluri de campion al țării. Cînd, din cauza virstei și a uzurii nervoase, mulți l-au inclus în rîndul trăgătorilor cu contururile încheiate, în 1962, la mondialele de la Cairo, Sirbu a găsit resurse pentru un surprinzător și meritat loc 4, ocupat într-un concurs în care numărul participanților s-a apropiat de 100!

La Jocurile Olimpice de la Tokio, în 1964, n-a mai apucat să ajungă. Selecționat în echipa reprezentativă pentru Olimpiadă, cu cîteva zile înaintea plecării, cel care, cu puțin timp mai devreme, scrisese că „tirul înseamnă, înainte de toate, un uriaș consum nervos, o bălăie a nervilor care uzează mai mult decît incertitudinea”, anunțînd parcă gestul ce avea să aducă deznodămîntul fatal.

Moartea lui a rămas, fără îndoială, mult în urma vieții sale, adesea pilduitoare; dar sportul românesc nu l-a uitat pe Iosif Sirbu, cîstînd cum se cuvine amintirea celui care a fost primul său campion olimpic și primul său maestru emerit.

ANDREI GEORGESCU

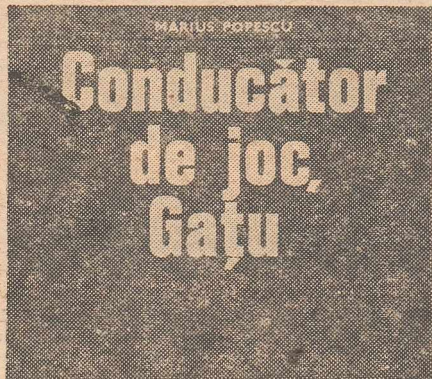
Time-out

● Campionatul republican de fotbal al juniorilor abundă în jocuri proaste și în acte de indisciplină! De pildă, Politehnica Iași are 7 jucători cu cartonașe galbene și 2 suspendați, Argeșul, 4 cu cartonașe și 2 suspendați, U.T.A., 4 și 2, Tirgoviste, 4 și 2 și așa mai departe. Promptă, federația a dictat sancțiuni administrative împotriva antrenorilor grupărilor respective. Să vedem ce-o ieși. ● Alexandru Turei, Daniel Radu și Sandu Tirilă au devenit, la Atena, campioni balcanici de box. Acest prim reviriment ne face să credem că ringul nostru are suficiente resurse de a ieși din impas. ● La Pitești a fost organizat, nu demult, un cros original. Alergătorii au fost împărțiți în două grupe după numărul... de țigări consumate zilnic. A cîștigat, mai încăpea vreo îndoială, un nefumător, Marian Constantin, în vîrstă de 52 de ani. Aviz amatorilor. ● După ce a suspendat-o, pe bună dreptate, pe Angelica Tita, Comisia municipală de baschet i-a ridicat suspendarea, fără nici o argumentație. Cine suspendă Comisia?! ● Se pare că între rezultatul-surpriză înregistrat de echipa de fotbal Progresul Vulcan București, 2-3 cu I.C.S.I.M. (!!) în Cupa României, și comportarea necorespunzătoare a antrenorului Viorel Popescu, infatuaț și pus pe hartă cu spectatori, există o strînsă legătură. ● Divizia feminină de volei a debutat sub semnul aminărilor, dictate de federație cu mult prea multă ușurătate. După ce campioana țării, Dinamo, a primit permisiunea de a devansa prima etapă, urmînd să plece la un turneu în Polonia, meciul C.S.U. Galați — Universitatea Craiova, din etapa a II-a, a fost aminat, formația gălățeană avînd de susținut cîteva partide în Cehoslovacia. După ce că stăm la volei cum stăm, lășăm echipele să se plimbe în plin campionat! După care, firește, ne întrebăm de ce nu merge voleiul românesc. Uite de-aia. ● Noua sală de sport a Liceului de filologie-istorie din Sfîntu Gheorghe, avînd o capacitate de 300 de locuri, va fi destinată, în principal, baschetului. ● Pentru a ajunge pînă la Berlin, lui Claudiu Daniel Deak din Arad, pasionat al ciclismului, nu i-a fost necesară decît o bicicletă. ● Masorul echipei Steaua, Gheorghe Tufaru, e de părere că „dintre toți jucătorii noștri, cel mai conștiincios în privința recuperării după efort e Vigu”. Il credem pe cuvînt.

● După cum aflăm din ziarul „Dimbovița”, deși Bradul Moroieni a pierdut, pe teren propriu, meciul cu Frigero Găești, scor 1-3, întîlnirea a fost dinamică, desfășurată în limitele sportivității. ● Selecționata de popice a U.C.E.C.O.M. a avut o comportare frumoasă în cadrul turneului din R.D.G.

Conducător de joc, Gațu

Purtînd titlul de mai sus, zilele trecute a ieșit de sub teacurile Editurii Militare o nouă carte cu tematică sportivă care, sîntem siguri, va trezi interesul unei categorii largi de cititori. Semnată de harnicul și talentatul publicist Marius Popescu, autor, între altele, al

biografiilor fotbaliștilor Constantin și Oblemenco, volumul înfățișează cu minuțiozitate și vervă, cariera excepțională a unuia din cei mai dotați handbaliști ai lumii, de numele căruia se leagă multe din succesele handbalului românesc. Vă recomandăm cu căldură „Conducător de joc, Gațu”.

● Doctorul Bogdan Marinescu, 33 de ani, medic specialist și asistent universitar la Spitalul clinic „Giulești”, a devenit campion național la talere aruncate din turn. Trăgînd cu un singur ochi, celălalt fiind stîns de un mai vechi accident de vinătoare, Bogdan Marinescu și-a demonstrat din nou talentul de excepție, ajungînd la titlul de campion pe nesimțite, fără scoateri din producție și fără pregătiri „nominalizate”, antrenîndu-se printre picături, între o operație și alta. Surprinzător, numele campionului nu

La 39 de ani, Maria Alexandru continuă să figureze printre primele „palete” ale lumii. Ultima dovadă? Cucerirea celor 3 titluri de campioană balcanică, dobîndite recent la Nis, în Iugoslavia.

apare, de ani de zile, pe lista componenților lotului reprezentativ! Ce părere are federația de specialitate? ● Există voci care susțin că victoria rugbiștilor noștri în fața echipei Gloucester, cea mai bună garnitură engleză din ultima vreme, reprezintă un rezultat de referință pentru istoria rugbiului românesc. Felicitări. ● De cîteva săptămîni, delegarea arbitrilor de fotbal se efectuează cu ajutorul unui calculator. Multe cluburi se plîng de serviciile mașinării care calculează corect, dar nu ține seama de interese! Părerea noastră e că ne aflăm pe un drum drept. ● Meciul de cupă Metalul Sighișoara — Nitramonia Făgăraș s-a încheiat, după prelungiri, la egalitate, 1-1. Normal ar fi fost ca arbitrul să dicteze executarea loviturilor de la 11 metri, dar Tudor Andrei, necunoscînd regulamentul, a declarat învingătoare formația oaspete! Ce-ar fi ca meciul să se rejeoce, iar arbitrul să suporte cheltuielile de deplasare ale grupării din Făgăraș? ● Inegalabila Maria Alexandru a dominat Balcaniada de tenis de masă, cucerind 3 titluri. ● Sîntem informați că Energia București, antrenor profesor Ovidiu Munteanu, intenționează să ecară permisiunea întemeierii primei clase cu profil de box. Credem că forul federal are obligația să sprijine o asemenea inițiativă. ● Prin amabilitatea prim-vicepreședintelui F.R.F., Nicolae Irimie, am intrat în posesia listei cu arbitrii de fotbal suspendați. Iată alcătuirea ei, în paranteză fiind trecute etapele de „meditație”: C. Ghiță (2),

I. Igna (2), Gh. Ispas (2), P. Doiciu (6), C. Szilaghi (2), St. Costea (4), Fl. Pitiș (2), T. Podaru (4), C. Braun (2), Vl. Trifu (6), I. Miș (1), St. Moldovan (6), V. Grigorescu (4), A. Avramescu (6), Gh. Arhire (2), D. Dop (4). ● După aproape 20 de ani de hochei, maestrul sportului Vasile Boldescu (A.S.E. — Sportul studentesc), jucător din prima promoție a patinoarului „23 August”, s-a retras din activitatea competițională, înmîinînd — după cum se poate vedea în fotografia lui Aurel Neagu — tricoul care l-a consacrat, la Dinamo și în echipa națională, urmașului său. Retragerea s-a produs după ce Boldescu, pe care îl așteptăm o carieră de antrenor, a contribuit decisiv la calificarea fostei sale formații între primele 6 echipe al hocheiului nostru. ● Steaua a cîștigat campionatul de atletism pe echipe, competiție în cadrul căreia soții Eva și Carol Raduly au stabilit noi recorduri la sulță. ● Reprezentativei masculine de șah a României i-a lipsit un singur punct pentru a cîștiga Balcaniada. Ce mare e uneori un punct! ● La polo, Dinamo — Rapid 12-7 și e aproape sigur că vom avea o nouă campioană.

Un cercetător solitar concepe și realizează vreme de 46 de ani un calendar universal de 13 luni

Ne-a vizitat la redacție învățătorul Stan Mateescu, autorul unei lucrări monumentale intitulată: „Calendarul universal de 13 luni în care toate lunile a-nului sînt egale, au același număr de zile lucrătoare și același număr de zile pentru repaos”.

Nu sîntem, evident, în măsură să apreciem valoarea și utilitatea unui asemenea proiect cuprinzător, de o atît de mare îndrăzneală și originalitate și cu atît de ample și neașteptate implicații în bugetul de timp al omenirii. O vor face, sperăm, specialiștii, care — așa cum vom vedea — au mai avut prilejul de a estima, sub raport teoretic, necesitatea unui calendar astfel conceput. Rîndurile de față își propun în schimb de a aduce în atenția opiniei publice exemplul unei vieți emoționante, dăruite în întregime muncii și studiului modest și solitar, dar care, pe parcursul vieții sale s-a bucurat de sprijinul, aprecierea și prietenia afectuoasă a unor numeroși bărbați de seamă, între care nu puțini savanți, scriitori de prestigiu și oameni politici.

De o vîrstă cu veacul, învățătorul Stan Mateescu a văzut lumina zilei într-o comună din județul Olt. Născut dintr-o familie de agricultori, pămășii, viitorul astronom autodidact a urmat școala primară în localitatea sa de baștină unde — ne mărturisește — la numai vîrstă de zece ani, i-a venit și ideea năstrucnică de a găsi o nouă măsură a timpului, prin compartimentarea lui după o formulă calendaristică.

„Am observat atunci, cercetînd mereu calendarele din casă, că lunile anului nu au același număr de zile. Această primă constatare m-a condus la ideea de a scoate trei zile din lunile cu 31 de zile și două din lunile cu 30 de zile. Am întocmit astfel un calendar cu 13 luni în care toate lunile au 28 de zile. O dată la trei ani, după un asemenea calcul, rămînea o zi în plus, neîncadrată în nici o lună, iar în anii bisextili, apăreau două zile albe, ce puteau fi considerate ajutorul anului nou. În noul calendar toate lunile începeau în aceeași zi și se terminau în aceeași zi și toate aveau exact patru săptămîni”.

Proiectul, astfel întocmit, a fost trimis unui expert în materie scriitorului Victor Anestin, la vremea respectivă membru al asociației mondiale de astronomie și director al publicației științifice „Orion”. Dar scrisoarea a rămas fără răspuns. Îndurerat și dezamăgit, tînărul Stan Mateescu a luat drumul Bucureștiului, pentru a-și prezenta inovația unui for științific. Ajuns în Capitală, și-a schimbat însă planul și s-a hotărît să-și petreacă diminețile pe cîmpia Cotrocenilor, acolo unde marele om de știință român, inginerul Aurel

Vlaicu își construia și își experimenta fabuloasele mașini de zburat. Aici izbutește să cucerească atenția și simpatia marelui pionier al aviației mondiale, în compania căruia are prilejul — atît de rar în vremea respectivă! — de a survola Capitala, de a privi pămîntul așa cum nu-l văzuseră pînă atunci decît Aurel Vlaicu și foarte puțini alții. Apoi, într-o zi — povestește în continuare Stan Mateescu — celebrul aeronaut a ținut să-și prezinte discipolului unii apropiat cerc de prieteni și admiratori. Emoționat la culme, tînărul plugar din Belciugi s-a pomenit deodată în mijlocul unor persoane simandicoase la prima vedere, dar care l-au înconjurat apoi cu prietenie și căldură, și în care a recunoscut de îndată pe cîțiva dintre cei mai celebri bărbați ai timpului: Octavian Goga, Brătescu Voinești, Constantin Silișteanu, Vasile Militaru, Victor Ion Popa, Liviu Rebreanu, Pavel și Nichita Macedonschi, Victor Anestin. Acesta din urmă s-a dovedit extrem de interesat în cunoașterea proiectului conceput de tînărul Stan Mateescu și ulterior, îmbrășînd ideea, s-a străduit să o facă cunoscută și altor personalități ale vremii.

Printre primii adepți ai calendarului de 13 luni se numără profesorul universitar Nicolae Coculescu și profesorul Nicolae Iorga. La sfatul acestora, Stan Mateescu trimite lucrarea unor prestigioși astronomi ai timpului, lui Camille Flammarion, Galeano Giuseppe și Percival Lowell. Aceștia îi răspund că ideea este interesantă și că urmează să fie prezentată în cadrul unor viitoare congrese internaționale de astronomie.

În anul 1923 profesorul Nicolae Iorga și diplomatul Nicolae Titulescu propun înaintarea lucrării la Liga Națiunilor de la Geneva și, totodată, trimiterea ei la observatoarele astronomice din Paris, Londra, Viena, Berlin, Roma și Statele Unite. „Calendarul de 13 luni — a ținut să aprecieze Nicolae Iorga, — așa cum este calculat de autorul său, intruneste toate condițiile cerute de știință, de astronomie, de cerințele economice financiare. După o bună cunoaștere prin publicitate, merită să fie pus în aplicare într-un viitor cit mai apropiat, în folosul popoarelor lumii.

În 1924, la întîi octombrie, Biserica ortodoxă din România înlocuiește Calendarul Iulian cu Calendarul Gregorian. La puțin timp după acest eveniment, Nicolae Titulescu ține să facă următoarea precizare: „Țara mea, România, a introdus Calendarul Gregorian, în mod oficial, dar el nu poate să fie folosit mult timp, decît temporar. El este departe de a fi perfect. Noi, diplomații, din toate țările lumii, în strînsă unire cu savanții astronomi de renume mon-

dial, trebuie să susținem cu tărie punerea în aplicare a calendarului de trei-sprezece luni cit mai curînd posibil”.

Dar ideea nu este adoptată chiar atît de repede și problema calendarului rămîne în continuare obiectul unor discuții generatoare de controverse. În anul 1937 astronomul Constantin Pîrvulescu își informează cititorii, în cadrul tratatului său de cosmografie, că în curînd Liga Națiunilor va adopta calendarul perpetuu de 13 luni. Aceeași veste este comunicată autorului de către poetul Octavian Goga întors de la Geneva.

Dar urmează războiul, iar după terminarea lui proiectul noului calendar dispăre din atenția specialiștilor cu toate că într-un comunicat al Consiliului Economic al O.N.U. se pomeneste de introducerea în 1978 a unui Calendar Universal perpetuu de 13 luni. Este vorba de proiectul înaintat cu decenii în urmă Ligii Națiunilor de către Nicolae Titulescu? Greu de spus.

Aceasta ar fi pe scurt istoria lucrării învățătorului Stan Mateescu, concepută în 1913 și definitivată în 1956.

Științifică sau utopică, lucrarea există și așa cum o dovedesc exemplele de mai sus, ea a suscitat vreme îndelungată interesul și adepziunea unor oameni de seamă, care au văzut în acest calendar o nouă și modernă măsură în dinamita timpului, în compartimentarea lui după criterii mai utile.

Este greu de spus dacă ideea compartimentării noastre va avea vreodată sorți de izbîndă. Deocîndată este bine să știm că ea aparține unui român, iar aceasta este pensionarul Stan Mateescu.

LIVIU TIMBUS ■

Poate o întîlniți

Fostă condamnată de mai multe ori pentru înșelăciune în dauna cetățenilor (acum încă liberă)!

Fostă posesoare a sute de covoare imaginare, carpete, butelii de aragaz, haine de blană, mașini, avioane, farfurii zburătoare... Pe toate le-a vîndut la prețuri extrem de piperate, demonstrînd cît de costisitoare sînt vesele a zeci, sute de chilipirgii (dacă i-am aduna pe toți la un loc, nu ar încăpea în piața de la Halele Obor). Pe nimeni nu a refuzat niciodată! Chiar dacă nu i s-au solicitat serviciile, și le-a oferit generos oricînd, a mirosit că interlocutorul are bani (și abia așteaptă să rămîină fără ei).

Se numește MARIA GIUREA, s-a născut la 22 octombrie 1936 în Iași. În acte, domiciliază tot în Iași, str. Silvestru nr. 33; în realitate, voiajează neobosit din județ în județ, dintr-o localitate în alta, din hotel în hotel, de la o casă particulară la alta... Pretutîndeni înalță, contracost, mirajul bunăstării imediate, oferă și luna de pe cer, de vînzare — centimetru cu centimetru —, hrănește cu iluzii pe creduli și încasează copios banii strînși cu trudă. Zimbește tulburător, vorbește convingător, o doare sufletul pentru orice necaz personal, știe să compătîmească, să stîrnească entuziasmul și speranțele celor dispuși să-și deschidă punga. Pentru toți are de toate (ca un Moș Gerilă), pretinde că posedă o mulțime de cunoștințe care semnează și ștampează imediat (adevărul este că-i cunoaște pe mulți milițieni, procurori și judecători, dar din cu totul alte împrejurări — a se vedea cazierul).

În casele unde este gazată lasă pustiu... zîmbărează și vorbărează, operează combinat: dacă victima nu-i întinde pachetul cu bani, întinde ea mîna-gingășă, obișnuită să deretice banii și obiectele de valoare. În mai multe cazuri s-a folosit de acte de identitate furate, prezentîndu-se sub nume de soia Elena Doroftei și Maria Zaharia.

De la ispășirea ultimei condamnări, grație generozității și credulității amatorilor de chilipiruri (o victimă din București i-a

SEMNALMENTE:

Înălțimea: 1,60—1,65 m; astenică; față slabă; ochii albaștri; nas ascuțit; ca urmare a unui recent accident de circulație, prezintă o cicatrice de 2—3 cm pe obrazul stîng (sînt vizibile urmele lăsațe de copii) și schiopătează cu piciorul drept.

oferit... 150 000 lei!), a operat fără răgaz, promițînd cele mai diverse (și ciudate) obiecte și servicii (coafezică M. E. din Tîrgu-Mureș i-a luat bani și bunuri în valoare de 13 000 lei, dîndu-i asigurări că-i va facilita legătura cu un medic pentru a-i corecta... linia nasului!).

Cetățenii care nu au reclamat-o, încă, nu au motive să aștepte onorarea promisiunilor: MARIA GIUREA nu posedă nimic din ce le-a creat falsa impresie.

Cetățenii care o cunosc, ori sînt în legătură de afaceri cu ea, la ora apariției revistei, sînt rugați să lase tranzacțiile baltă, să-și așeze banii la loc în buzunare. Pasărea călătoare trebuie luată de o aripă... Nu vă lăsați influențați de nevinovăția pe care o va arbora (indiscutabil, va fi surprinsă de insolenta dumneavoastră); nu luați în considerație amenințările cu represalii din partea cuiva (este un truc, au pățit-o și alții, nu-și pune nimeni pielea în saramură pentru ea); nu vă amăgiți cu rugămîntele sau angajamentele ei de moment (teatrul leftin, dar bine jucat). MARIA GIUREA (nume real), Elena Doroftei sau Maria Zaharia (după actele furate), indiferent cum vi se prezintă, rețineți — este una și aceeași — croacă: MARIA GIUREA. Ea trebuie să dea socoteală pentru zecile, sutele de infracțiuni, trebuie oprită de a mai comite și alte fapte de natură infracțională.

Locul ei este în altă parte, o așteaptă — gata emis de organele de procuratură — un mandat de arestare... Trebuie să fie onorat!

ION TIPSIE ■

Rudi Schmückle

Caricaturistul sibian Rudi Schmückle s-a născut în anul 1940, la Sibiu. După terminarea institutului de arte plastice se întoarce în orașul său natal, predînd desenul tinerei generații de la liceul industrial textil din Cisnădie.

Debutează în anul 1960 la Neuer Weg, iar de atunci colaborează la diferite publicații românești, maghiare și germane. Pe lîngă caricaturi, mai face grafică de carte și afiș.

Din anul 1970 expune la toate saloanele județene, la saloanele republicane, la expoziții colective din străinătate (Bonn, Heilbronn, Istanbul și Gabrovo).

În orașul său natal pînă în prezent organizează trei expoziții personale.

În anul 1978, la salonul umorului din Tîrgu Mureș obține premiul revistei „Flacăra”.

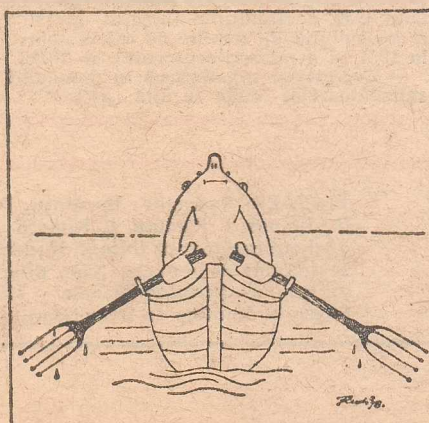
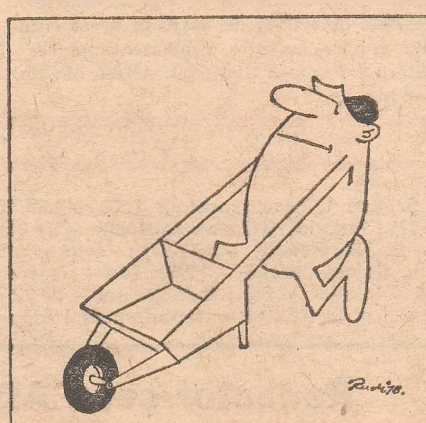
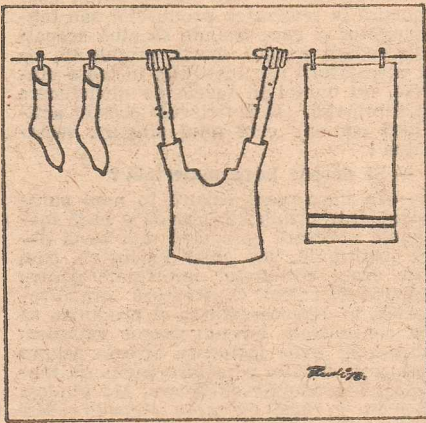
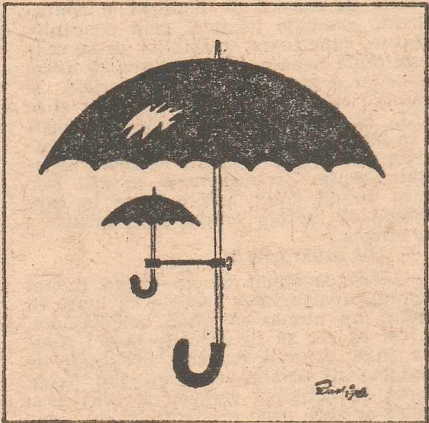
L-am întîlnit nu demult în Sibiu, la o oră trecută cu mult peste miezul nopții aplecat peste planșeta sa de lucru.

Mi-a mărturisit că lucrează la o nouă expoziție personală de caricaturi care o va avea probabil în București. Mi-a arătat o mulțime de desene — multe dintre ele urmînd să fie expuse în expoziții internaționale.

La plecare l-am întrebat:

— Rudi, participi cu perseverență la toate manifestările de acest gen din țară. Spune-mi, te mai consideri un caricaturist tînăr?

— Nu. Aștept de cîțiva ani să mă bucur de avantajele aparente pe care le-ar avea un caricaturist consacrat și „bătrîn”, avantaje care nu le are un caricaturist tînăr. Acestea întîrzie să vină — și în continuare mă bucur de înțelegerea și respectul tinerilor caricaturiști. Sînt invitat la toate expozițiile de tineret. Eu personal nu o consider o retrogradare ci un compliment. Aștept și doresc în viitor ca și Sibiu să organizeze o manifestare națională de caricaturi. Cred că lucrul acesta se va întîmpla la începutul anului viitor.

„Marea contribuție a calculatorului este de a pune ordine în imensul ocean informațional din lumea de azi”

— Lucrați, deci, de 18 ani în lumea calculatoarelor electronice. Care e cea mai importantă realizare din anul al 18-lea?

— Cred că finalizarea, omologarea și începutul afirmării internaționale a primului minicalculator de concepție românească. E vorba de Independent I-100, care a trecut cu deplin succes omologarea. Nu demult a fost prezentat și la Varșovia, unde s-a bucurat de aprecieri deosebite din partea specialiștilor din mai multe țări ale lumii. Anul acesta va fi prezentat la Expoziția ȘTIINȚA 1978 de la Moscova.

— Ați amintit despre „omologări”. În ce constau?

— Imaginați-vă un calculator introdus pur și simplu într-un cuptor la temperaturi apropiate de 40 de grade, sau așezat pe o masă vibrantă „zdruncinat” bine, iar apoi pus în funcțiune și solicitat la cele mai grele încercări. Omologarea e deci o verificare a parametrilor, un sever examen de calitate, efectuată prin probe complexe, specifice, de o comisie din care nu fac parte nici proiectanții și nici realizatorii. Omologarea internă s-a făcut cu o severitate superioară chiar omologării internaționale...

— Independent I-100 nu e un calculator obișnuit, ci un minicalculator. Termenul e, se pare, inexact înțeles de lumea din afara calculatorului. Ce sînt MINICALCULATOARELE? Dar MICROCALCULATOARELE?

— O întrebare extrem de dificilă. Definițiile sînt contradictorii. S-a spus cîndva că mini și microcalculatoarele au puteri de calcul reduse. Practica a infirmat această afirmație. Puterile lor de calcul sînt din ce în ce mai mari, „acoperind” ceea ce numeam pînă în prezent calculatoare de capacitate medie. Aș putea eventual hazarda o definiție, spunînd că minicalculatoarele sînt calculatoarele care costă puțin. Realizarea lor a pornit de la necesități practice de a elabora unelte cit mai simple de prelucrare a Jaltelor și care să funcționeze în condiții cit mai puțin restrictive, să aibă un volum redus și, evident, costuri acceptabile. Microcalculatoarele s-ar putea defini ceva mai exact. Ele se bazează de regulă pe un microprocesor, adică pe un circuit integrat pe scară largă, care are încorporat în el toate funcțiile unui calculator electronic. În jurul acestui circuit se „tes” alte circuite pentru realizarea memoriei, altele pentru realizarea operațiilor de intrare-ieșire sau pentru interfețele cu echipamentele periferice. Dar și această „definiție” tinde să devină perimată...

— De ce?

— Pentru că, pur și simplu, există deja microcalculatoare realizate cu o singură pastilă de siliciu! Adică, într-o astfel de pastilă se realizează toate funcțiile electronice sau cele ce se pot „electroniza”. Oricît ar fi de mic un calculator, el trebuie să aibă și dispozitive periferice, prin care să se asigure legătura cu omul. Și dimensiunile lor, evident, nu pot fi miniaturizate la infinit, trebuînd să fie într-un anumit raport cu dimensiunile fizice ale omului...

— „Miniaturizarea” va continua? Pînă cînd?

— Am avut ocazia ca împreună cu prof. Mihai Drăgănescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, să fac o vizită la Texas Instruments, în S.U.A., și să adresez această întrebare chiar lui Jack Kilby, inventatorul circuitelor integrate. Tehnic, nu există nici o limită. Limitarea va fi impusă însă de necesitățile de prelucrare de date... cu calculatoare miniaturizate...

— Deci, în informatică, revoluția continuă...

— Da. Revoluția continuă. Și nu oricum! E o deplină confirmare a faptului că automatizarea realizată cu calculatorul e esența revoluției științifice și tehnice contemporane. Electronica a devenit deci unul din factorii de primă importanță ai dezvoltării societății. Evoluția tehnicii de calcul, ca și a altor domenii, cunoaște etape de dezvoltare în care panta de creștere este continuă, și etape de salt brusc, în care apar noutăți de ordin calitativ. Astfel de salturi au fost reprezentate de apariția tranzistorului, în anul 1947, a circuitului integrat, în 1956, a conceptului de familie de calculatoare, în 1964, și a microprocesorului, în 1970...

— Cercetarea românească în domeniul calculatoarelor unde se află „astăzi”?

— Calculatorul Felix C-512 și, mai recent, minicalculatoarele Independent I-100, realizat de Institutul pentru tehnică de calcul, și Coral 4011, realizare deosebită a Catedrei de dispozitive și circuite electronice a Politehnicii din București, aflat în faza de omologare, cit și celelalte realizări de prestigiu pot constitui cel mai bun răspuns practic...

— Și pentru „miine”, care sînt orientările?

— În primul rînd, continuarea cercetării proprii și preluarea rapidă și eficientă a salturilor tehnologice. Dar tot la fel de importantă este și concentrarea pe anumite domenii în care să se obțină rezultate care să poată constitui elemente ale unei participări românești la diviziunea internațională a muncii de cercetare-dezvoltare. Achiziționarea de licențe este nu numai în general o formă de transfer perimată, dar în tehnica de calcul este și periculoasă din cauza ritmului de înnoire foarte rapid, uneori egal cu ritmul de asimilare a licențelor! Și să nu uităm că mai există încă un foarte mare impediment: politica de control a transferurilor de produse și tehnologii practică de unele țări occidentale, care frînează considerabil cooperarea.

— ...Și cooperarea internă?

— Am avut, spre exemplu, rezultate foarte bune în cooperarea cu întreprinderea de calculatoare electronice, la realizarea unor produse. Mă gîndesc în primul rînd, la calculatoarele de concepție românească Felix C-12 și C-512, la familia mașinilor de factură și contabilizat. Dar tot atît de deschis trebuie să spun că necooperarea sau cooperarea greoaie a frînat cercetarea și introducerea în fabricație a altor echipamente, printre care sistemul electronic de culegere și prelucrare primară a datelor, spre a da un singur exemplu.

— Motivul?

— Constat cu tristețe că uneori viața ne pune pe părți diferite ale baricadei. E o problemă de fond, rezultată, din păcate, și din reglementările actuale ale cercetării, care tind să separe institutele de întreprinderi, primele fiind considerate în relațiile contractuale ca executante, iar ultimele, beneficiare. Realitatea este însă alta. Pentru realizarea unui produs e nevoie de integrare. De integrare organică. Separarea e artificială și generează încă destule fenomene negative din partea unor cadre tehnice din întreprinderi...

— În ce sens?

— În mod normal, cadrele tehnice din întreprinderi trebuie să aibă un rol foarte important în executarea unor faze de cercetare și introducere în fabricație. Mi se pare normal ca reglementarea contractuală să precizeze atît obligațiile institutelor cit și pe cele ale întreprinderilor pentru asigurarea progresului tehnic rapid. O nouă reglementare a cercetării ar trebui, ca pe lingă legarea directă a activității cercetătorilor de obiectivul introducerii în fabricație a rezultatelor muncii lor, să includă în sfera cercetării și cadrele tehnice din întreprinderi care concurează la realizarea produselor sau tehnologiilor și care trebuie să aibă aceeași răspundere pentru soarta produsului ca și cercetătorii din institute, în toate etapele, nu numai în fazele de introducere în fabricație. „Beneficiarul” acestei activități comune este unul singur: societatea!

— Și despre baza materială?

— În numeroase cazuri, în mod paradoxal, întreprinderile posedă o bază materială necesară cercetării mai bună decît institutele, sau chiar exclusivă, cum este cazul circuitelor imprimate pentru tehnica de calcul. O structură organizatorică, în care cercetarea și producția să fie concentrate într-un singur organism unitar, ar avea influențe directe asupra reducerii ciclului cercetare-inginerie tehnologică-produție-desfacere. Mă gîndesc că avem un reușit exemplu chiar în cadrul Institutului nostru: integrarea activității de cercetare și producție de memorii electronice pentru calculatoare în cadrul Filialei Timișoara a Institutului de cercetări pentru tehnica de calcul. Sînt necesități obiective, de care, în acest ritm dinamic de evoluție, reglementarea cercetării trebuie să țină cont. Altfel, devine o frînă...

Dr. ing. Vasile Baltac, născut în 1940 la Ploiești. E director științific al Institutului de cercetări pentru tehnică de calcul. A absolvit Facultatea de electrotehnică din Timișoara (1962). Doctor în calculatoare din anul 1972. A efectuat studii de specializare la Universitatea din Cambridge, sub conducerea prof. M. V. Wilkes, membru al Societății Regale de Științe din Marea Britanie.

— De cînd sînteți implicat în această luptă pe care industria românească o duce pentru a-și realiza pe plan intern tehnica de calcul?

— Din anul 1961 cînd eram student în anul IV al facultății. Din 1962 lucrez direct în domeniul calculatoarelor. În primii ani, nu era vorba de o industrie, ci de o „producție” de laborator, efectuată la București, Timișoara și Cluj-Napoca de o mină de oameni. A fost o primă etapă, dealtfel deosebit de fertilă, în introducerea informaticii în țara noastră. Am avut șansa de la 21 de ani să particip la realizarea calculatoarelor MECIPT 1 și 2. Din 1967 am fost implicat direct în activitatea de realizare a unei industrii de calculatoare. Lucrez la Institutul de cercetări pentru tehnică de calcul încă de la înființare.

— Unde sînt începuturile acestui drum?

— În mod sigur sînt legate de neuitații ani petrecuți la Liceul „I. L. Caragiale” din Ploiești. Profesorii de matematică de acolo au fost oameni extraordinari. M-au făcut s-o iubesc și mi-au apropiat-o ca pe cel mai bun prieten. E greu să uiti dascăli cum a fost regretatul profesor Negrea. Nu scăpăm nici o problemă din Gazeta matematică, nici un concurs, dar mai ales nici o olimpiadă. Era o atmosferă de muncă și seriozitate în liceu, rar întâlnită. De atunci, din acei ani, datează și „zborul” spre Informatică, datorat în mare măsură și academicianului Grigore Moisil, care se-ntîlna des cu noi, ajutîndu-ne să scrutăm și să căutăm mai bine drumurile devenirii noastre profesionale și sociale...

— Ce păstrați mai drag în suflet din acest drum al tehnicii românești de calcul?

— Concentrarea mare de forțe și de entuziasm pentru a se realiza echipamente din ce în ce mai complexe. Începînd cu anul 1974, evenimentele acestea au fost din ce în ce mai dese: calculatoarele Felix C-32, apoi Felix C-512, noua familie de mașini de factură și contabilizat, realizate integral prin concepție proprie, superioare mașinilor ce se realizau după licențe. Sînt bucuros că avem de acum o puternică bază materială și umană; că nu numai la I.T.C., dar și la I.C.I., la Institutul politehnic București și în alte unități s-au născut echipamente de calcul și programe, ce n-au necesitat licențe. Și bucuria e cu atît mai mare cu cît trăim într-o lume în care trebuie să luptăm foarte mult pentru a ne afirma.

— ...Și supărările?

— Sînt conștient că nu există numai drumuri foarte line. Trebuie să lupti. Și uneori nu numai să faci calculatoare, dar și ca ele să fie folosite bine! Adevărat însă, drumul e inutil prelungit de contacte cu oameni care nu sînt legați direct de acțiunea respectivă. Sînt prea multe avizări, prea multe ștampile, care, altfel spus, se cheamă manifestări de birocrăție. Stadiul actual cere structuri dinamice, decizii operative. Astfel de decizii se pot lua în prezent, dar uneori cu prea mare consum de energie, care adesea limitează ritmul de dezvoltare. Sînt convins că noile forme de autoconducere și autogestione ce se introduc în economia națională vor frîna astfel de manifestări întîrînd răspunderea și lărgînd autonomia.

— Cum anticipezi, în perspectivă, această dezvoltare?

— Calculatoarele devin din ce în ce mai compacte, cu extrem de multe funcțiuni și posibilități. Pentru aceasta, e nevoie de tot mai multe programe, adică partea calculatorului ce reprezintă inteligența înmagazinată. Ea conferă de fapt utilitatea calculatoarelor. Evident, faptul acesta stimulează puternic cercetarea și producerea de calculatoare în țară...

— ...Să investim deci mai multă inteligență!

— Inteligența românească, valorificată și materializată sub formă de programe pentru calculator, reprezintă o posibilitate largă de afirmare a inteligenței românești. Și pînă acum noi am reușit să ne afirmăm pe plan internațional. O serie de programe au fost achiziționate în Franța, cum a fost, de pildă, compilatorul pentru limbajul FORTRAN, realizat de filiala noastră din Cluj-Napoca. De asemenea, odată cu calculatoarele pe care le-am exportat, programele noastre s-au afirmat pe plan internațional. Bine apreciate sînt de pe acum și sistemele de operare și programare realizate pentru minicalculatoarele românești...

— Pe tema mini și microcalculatoare s-a realizat de curînd la Cluj-Napoca o foarte interesantă manifestare științifică cu caracter practic, aplicativ...

— Da. A fost o excelentă manifestare organizată de Institutul de cercetări pentru tehnică de calcul, Institutul central pentru conducere și informatică și Laboratorul de informatică Cluj-Napoca. Cercetători, proiectanți, constructori și beneficiari s-au reunit să-și cunoască reciproc doleanțele și problemele, cu scopul de a realiza echipamente de care economia noastră, în deplină dezvoltare, are stringentă nevoie. Dialogul a fost deosebit de fertil. Și avem convingerea că roadele lui vor fi din plin simțite începînd cu anul 1979, cînd aceste echipamente vor intra masiv în dotarea economiei naționale.

— Se discută tot mai mult în lume nu în primul rînd de „vinzarea” echipamentelor, ci a programelor.

— Programele pot fi exportate cu sau fără calculator. Cel mai eficient e să le vinzi împreună cu calculatorul. În toate țările industrializate, elaborarea de programe a devenit o activitate foarte costisitoare. Dacă în ultimii 20 de ani costul echipamentelor de calcul a scăzut în medie de 100 de ori, cel al elaborării de programe a scăzut doar de 3 ori. Cu toate eforturile de a dezvolta o inginerie a sistemelor de programare, în sensul elaborării eficiente, cu mare productivitate, s-a reușit destul de puțin...

— Ce opinii aveți referitor la programatorii din țara noastră?

— Avem avantajul unor programatori extraordinari de buni. Am avut adesea prilejul să constat asta. Sîntem eficienți. În intervale de timp competitiv, putem elabora programe de bună calitate care pot reprezenta un export cu un curs de revenire foarte bun. În S.U.A. se cheltuiește peste 2% din venitul național pentru programarea calculatoarelor. Și aceste cheltuieli sînt în continuă creștere. Există însă un mare pericol de paralelism în industria programării. Chiar dacă nu se poate pune în nici un fel problema unui elaborator unic de programe de aplicații în economie, a devenit necesară elaborarea unor metode de planificare, omologare, întîrînire și perfecționare a programelor. Trebuie să dezvoltăm pachete de programe de bună calitate și să găsim forme adecvate de accelerare a utilizării lor...

— Azi programele aplicative sînt oferite „gratis” unităților interesate să le preia...

— Măsura aceasta, într-o anumită etapă, a fost bună, dar de acum o consider depășită și în loc să contribuie la dezvoltarea informaticii, o frînează. Oricum, schimbul gratuit de programe practicat în prezent nu este în concordanță cu principiile dezvoltării autoconducerii și autogestunii întreprinderilor și creșterii răspunderii față de eficiența economică a activității lor. Un pachet de programe bun trebuie să aducă beneficii unității elaboratoare, în raport cu numărul unităților ce-l utilizează în economie și să stimuleze activitatea de perfecționare a celor deja implementate...

— Cum apreciați perspectiva de folosire a calculatoarelor?

— Este extrem de greu de prognozat în care domeniu nu va intra calculatorul. Vor fi automatizate practic toate preluările de informații, calculatorul devenînd în mod real o extensie a creierului uman, o memorie externă de foarte mare capacitate. Eu cred că marea contribuție a calculatorului va fi aceea de a face ordine în imensul ocean informațional creat și amplificat prin activitatea social-economică a omului.

CONSTANTIN MUSTAȚA

FLACARA. Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța poștală 4112, oficiu 33 cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nitescu - 16 17); reportaj (Nicolae Cristache - 16 06); cultură, știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu - 16 18); scrisori anchete cetățenești (Marga Nedelea, E. Seceleanu - 17 87); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); cenoclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană - 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian - 17 63 16 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie - 17 63 16 și interior 17 86); redactor șef - 18 22 26 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export-import presă, PO Box 136-137, telex: 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU